የምዕራባውያን ሥልጣኔና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ

ማኅበራዊና ሥነ ልቡናዊ ትንተና

ዶ/ር ታደሰ ወልደ ጊዮርጊስ

ታኅሣሥ 1999 ዓ. ም.

December, 2006

ⓟ የጸሓፊው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው።
© All Rights Reserved

የምዕራባውያን ሥልጣኔና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ
Western Civilization and Ethiopians in America

አንደኛ እትም፥

ISBN NO. 1-932433-79-1

መጽሐፉን ለማግኘት በሚከተለው አድራሻ መጠየቅ ይቻላል።

Inquiries can be sent to
Dr. Tadesse Wolde Giorgis
22004 Sunset Dr.
Richton Park, IL 60471
USA

E-mail tgiorgis@csu.edu

For more information call 708-503-1251

Signature Book Printing
www.sbpbooks.com

የሽፋኑ መግለጫ

የዚህ መጽሐፍ ሽፋን የመጽሐፉን ዓላማና ይዘት የሚያንፀባርቅ ንድፍ ነው የተወሳሰበና የተደበቀ ምስጢር ያዘለ ንድፍ ሳይሆን እንደመስታወት ግልጽልጽ ያለ ነው ኢትዮጵያ በዓለም ዘንድ የምትታወቀው በተፈጥሮ ሀብቷና በጥንታዊ ሥልጣኔዋ እንደመሆኑ መጠን የመጽሐፉ ሽፋን የኢትዮጵያን የተፈጥሮ ሀብትንና የኢትዮጵያን ጥንታዊ ሥልጣኔ አጉልቶ የሚያሳይ ነው። የኢትዮጵያ የተፈጥሮ ውበት እጅግ የሚያስደንቅ ነው። የሰሜን ኢትዮጵያ ተራራዎች የማዕከላዊ የኢትዮጵያ ሸለቆዎች ብርቅ የሆኑ የዱር አራዊት የሚኖሩበት የደቡብ ኢትዮጵያ ጥቅጥቅ ጫካዎች በአራቱም ማዕዘን የሚፈሱት ወንዞች ኢትዮጵያን ምድረ ገነት አስመስለዋታል የኢትዮጵያን የተፈጥሮ ውበት ብቻ የሚያሳይ መርእይ (ቪዲዮ) ቢቀረጽ እጅግ ማራኪ እንደሚሆን ጥርጥር የለውም ኢትዮጵያ አያሌ የተፈጥሮ ቅርሶችና ማዕድኖች ያሏት ቢሆንም በዓለም ጂኦግራፊ እጅግ ጐልቶ የሚታየው ለኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን ለመላው አፍሪቃ በተለይም ለሰሜን ምስራቅ አፍሪቃ አለኝታ የሆነው ምድረ ግብፅን ለዘመናት ሲመግብ የኖረው የአውሮፖ ውበት የሆነውን የሜዲትራኒያንን ባሕር ለዘላለም የሚግተው ስሙ እንደሚያመለክተው ታላቁ ወንዝ ዓባይ የኢትዮጵያን የተፈጥሮ ሀብት እንዲያበስር ለምስክርነት የመጽሐፉ ሽፋን እንዲሆን ተመርጧል።

በተለይ በዘመናችን በመከሠት ላይ ያለው የተፈጥሮ ግለት (Global warming) የተነሳ አገራችንን በተደጋጋሚ ያጠቃው የተፈጥሮ ድርቅ ምክንያት የዓለም ሕዝብ ኢትዮጵያን ሙልጭ ያለች ደሀ አገር አድርጎ በመመልከቱ ባንድ ወቅት የአፍሪካ የዳቦ ቅርጫት እየተባለች

ትጠራ የነበረውን የኢትዮጵያን ገጽ ለውጦታል። በሀገሪቱ ላይ በተደጋጋሚ የተከሠተው የተፈጥሮ ድርቅ ከፍተኛ ችግር ያደረሰ ቢሆንም የሀገሪቱን ማንነት አይለውጠውም።

ከኢትዮጵያ የከፋ የተፈጥሮ ችግር በተለያዩ የዓለም ክፍሎች በየጊዜው እንደሚከሠት የታወቀ ነው። ቀጥ'ኜ ቢያዩኝ ጅማት ለመኑኝ እንደሚባለው ነውና የተፈጥሮ ችግር ቢደራረብባትም ኢትዮጵያ በመሠረቱ ከፍተኛ የተፈጥሮ ሀብት ያላት ሀገር መሆኗን ለዓለም ሕዝብ ለማስገንዘብና ለአዲሱ የኢትዮጵያ ትውልድ የኢትዮጵያን ልምላሜ ለማስገንዘብ የታቀደ ንድፍ ነው።

ባለቤቱ ያቀለለውን አሞሌ ባለዕዳው አይቀበለውም እንደሚባለው አዲሱ የኢትዮጵያ ትውልድ ረጅሙን የኢትዮጵያ ታሪክ ባጭር ጊዜ በተከሠተ ጊዜያዊ የተፈጥሮ ችግር እንዳይቀይረው የማሳሰብ ግዴታ አለብን። የዓባይ ወንዝ ለኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን ለአፍሪቃ መኩሪያና መመኪያ መሆን ያለበት ከፍተኛ የተፈጥሮ ሀብት ነው።

ከታሪክ እንደምንረዳው ታላላቅ የዓለም ወንዞች የሥልጣኔ መመንጫዎች ናቸው። አሁንም ከታሪክ እንደምንረዳው በመካከለኛው ምሥራቅ ሥልጣኔ የተጠነሰሰባት ጥንታዊቷ ሜሲፖታሚያ ስሟ እንደሚያመለክተው በሁለት ወንዞች መካከል የምትገኝ ከተማ ነች። ለወደፊቱ በዚህ መጽሐፍ እንደሚተነተነው ታላላቅ ወንዞች ከተማን የሚፈጥሩ ሥልጣኔን የሚቆረቁሩ ከፍተኛ የተፈጥሮ ሀብት ናቸው። የዓለም ሥልጣኔዎች የተቆረቆሩት ታላላቅ ወንዞችን በመከተል ነው። የፒራሚድ መገንባትም ከዓባይ ወንዝ ጋር የተገናኘ እንደሆነ ይነገራል። በተፋሰስ ርዝማኔው ከዓለም ወንዞች አንደኛ የሆነው የዓባይ ወንዝ ክፍል የሆነው ጢስ ዓባይ በመባል የሚታወቀው የዓባይ ፏፏቴ

የዓለም መሐንዲሶች እንደሚገምቱት ለመላው ለሰሜን ምሥራቅ አፍሪካ የኤሌክትሪክ ኃይል ለማመንጨት የሚችለው የሚመነጨው ከኢትዮጵያ ምድር በመሆኑ ከኢትዮጵያ የጥንት ታሪክ እኩል የኢትዮጵያ መታወቂያ ሊሆን ስለሚችል የዚህ መጽሐፍ መጎናጸፊያ እንዲሆን ተመርጧል።

ኢትዮጵያ በተፈጥሮ ውበቷና በተፈጥሮ ሀብቷ ብቻ ሳይሆን በዓለም ረጅም ታሪክ ያላት ጥንታዊት ሀገር ናት። ኢትዮጵያ የሰው ልጅ ሥልጣኔ የተጠነሰሰባት እጅግ ጥንታዊ የሆነ የሰው ዝርያ ያለው ዓጽም የተገኘባት ድንቅ ሀገር ናት። የላሊበላ አብያተ ክርስቲያናት፣ የጎንደር ቤተ መንግሥት፣ የፋሲል ግንብ፣ የባሌ ዋሻ፣ ጥንታዊ የኢትዮጵያን ታሪክ ለማመልከት ተመርጠዋል። ሌላው ለየት ብሉ የሚታወቀው የኢትዮጵያ የጥንት ቴክኖሎጂ ምልክት የሆነው በጊዜው ሰማይ ጠቀስ ሕንፃ የነበረው የአክሱም ሐውልት ነው። በታሪክ ወደር የሌለው በመሆኑም ባጣሊያን ወረራ ዘመን የኢትዮጵያን ሥልጣኔ ደብዛ ለማጥፋት ጣሊያኖች ዘርፈው ወደ ሀገራቸው መውሰዳቸው የታሪክ ሌባ አድርጎአቸዋል።

ይህ መጽሐፍ የምዕራባውያን ሥልጣኔና ኢትዮጵያውያን በሰሜን አሜሪካ እንደመሆኑ መጠን የምዕራባውያን ሥልጣኔ ከመወለዱ በፊት ሥልጣኔ ኢትዮጵያ ውስጥ ገናና እንደነበር ለማመልከት ታዋቂው የአክሱም ሐውልት የመጽሐፉ ሽፋን ሆኖአል። የኢትዮጵያ ሥልጣኔ ወድቆ እንዳይቀር አዲሱ ትውልድ እንዲረዳው የኢትዮጵያ ሥልጣኔም ሆነ የዓለም ሥልጣኔ በተነሳበት ወቅት የአክሱም ሐውልት መጠቀስ ያለበት ከፍተኛ ታሪካዊ ቅርስ ነው።

ሦስተኛው የሽፋኑ ስዕል ወይም ንድፍ Statue of Liberty ናት። የዓለም ሕዝብ ከየአቅጣጫው በመሳብ የታወቀችው በተለይም የጥንት የአውሮፓ ስደተኞችን በመማረክ በኩል ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገችው ኒውዮርክ ደሴት ላይ ተንሳፋ የምትታየው የነፃነት ሐውልት የአሜሪካ መለያ ምልክት በመሆን የታወቀች በመሆኗ ለዚህ መጽሐፍ ሽፋን ተስማሚ ናት ይህን የነፃነት ሐውልት ሀገራቸው ሆነው ባያዩትም አሜሪካ የሚለው ቃል ነፃነትን አዲስ ኑሮን አዲስ ሕይወትን የማግኛ ዕድልን የሚያመለክት በመሆኑ ይህች ዘለግላጋ ሐውልት የአሜሪካንን ትርጉም የአሜሪካንን ኅብረተሰብ ዓላማ የምታንፀባርቅ ናት። ከሞላ ጎደል የዚህ መጽሐፍ ሽፋን አገላለጽ ጽንሰ ሃሳቡ ይህን ይመስላል።

በመሠረቱ ሥነ ጽሑፍ ባንድ ጉኑ ዓርት እንደመሆኑ መጠን የሽፋኑ አተረጓጉም እንደ አንባቢው ሊለያይ ይችላል። ጉልታ የምትታየው Statue of Liberty ራሱን የቻለ ከፍተኛ መወያያ ርእስ ሊሆን ይችላል። የአክሱም ሐውልትም በኢትዮጵያ ታሪክ ከፍተኛ ምዕራፍ የያዘ ነው። የዓባይ ወንዝም እንደዚሁ በተለያዩ ጊዜያት የኢትዮጵያን ታሪክ በከፍተኛ ደረጃ ያንቀሳቀሰ ወንዝ ነው። እንግዲህ የአክሱም ሐውልት፣ የነፃነት ሐውልትና የዓባይ ፏፏቴ በአንድ ላይ ሲታዩ ደግሞ አንባቢ እነዚህ ሦስቱን ንጥረ ነገሮች በአእምሮው በተለያየ መንገድ ሊያዋህዳቸው ይችላል። የሥነ ጽሑፍ ዓላማ አስተሳሰብን ለመሞረድ አእምሮን ለማሠራት የታቀደ እንደመሆኑ መጠን ከሽፋኑ የተለያየ ትምህርት መቅሰም ይቻላል።

ምሥጋና

አንድ መጽሐፍ አዘጋጅቶ ለኅትመት ማቅረብ የብዙ ሰዎችን ትብብር የሚጠይቅ ዕቅድ መሆኑ ግልጽ ነው። በተለይ የዚህን መጽሐፍ ርእስ በተመለከተ ቀደም ሲል የተጻፉ መጻሕፍት እጅግ በጣም የተወሰኑ በመሆናቸው የመረጃ አሰባሰቡን ሂደት በጣም የተወሳሰበ አድርጎታል። በመጀመሪያ ደረጃ የኢትዮጵያ የረጅም ጊዜ የሥልጣኔ ጉዞ በውል የተጠና ባለመሆኑ የኢትዮጵያን ኅብረተሰብ የሥልጣኔ አመለካከት ለመተንተን የብዙ ኢትዮጵያውያንን ሊቃውንት ርዳታ የሚጠይቅ ተግባር ነው።

በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ በውጭ ሀገር ስለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን የተጠናቀረ ጽሑፍ ባለመኖሩ በተለይም በውጭ ሀገር ስለተቋቋሙት የኢትዮጵያ የኅብረተሰብ ድርጅቶች የተጠና ጥናት ባለመኖሩ ድርጅቶቹን አንድ በአንድ በአካል በመጎብኘት መረጃ መሰብሰቡ አማራጭ የሌለው ተግባር ነበር። በሰሜን አሜሪካ በአውሮፓ በመካከለኛው ምሥራቅ በአውስትራሊያ እንዲሁም በተለያዩ የአፍሪካ ሀገሮች ኑሮአቸውን መሥርተው ስለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን አኗኗር የተጠናው ጥናት እጅግ በጣም አነስተኛ ነው። ይህንና ይህንን በመሳሰሉት ምክንያቶች ይህ መጽሐፍ የብዙ ሰዎች ትብብርና ርዳታ ያረፈበት ውጤት ነው ማንኛውም ጸሐፊ ዕውቀቱና ችሎታው ቢኖረውም የሌሎች ድጋፍ ያስፈልገዋል። ለዚህም መጽሐፍ መሳካት የረዱኝን ሁሉ ስማቸውን በመጥቀስ በዝርዝር ለማመስገን ጊዜና ቦታ ቢያንሰኝም ለረዱኝና ለተባበሩኝ ሁሉ ምስጋናዬ ከፍ ያለ ነው። በተለይም መጽሐፉ ለኅትመት ከመቅረቡ በፊት የመጽሐፉን ረቂቅ

ደግሞ በማንበብና በማናበብ መጽሐፉ ተጀምሮ እስከሚያልቅ ድረስ የመጽሐፉን ሂደት ገጽ በገጽ በመከታተል ያለማሰለስ ለረዳችኝ በኢትዮጵያ የሁለተኛ ደረጃ የትምህርት አስተዳደር ውስጥ ሠራተኛ የሆነችው ከፍተኛ አስተዋጽኦ ላደረገችው ውድ እህቴ ለወ/ሮ በላይነሽ ወልደ ጊዮርጊስ ምስጋናዬ የላቀ ነው። የዚህ መጽሐፍ ዋና ይዘት ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ እንደመሆኑ መጠን የጽሑፉን ምሁራዊ ይዘት ለመጠበቅ እጅግ ጠቃሚ ስነ ኅብረተሰባዊና ስነ ልቡናዊ ግንዛቤ ለሰጡኝ ቀደም ሲል በ Princeton University የቋንቋና የኅብረተሰብ ሳይንስ ሊቅ የሆኑት ኢትዮጵያዊ ምሁር ለዶ/ር ኤፍሬም ይስሐቅ እጅግ ከፍ ያለ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።

በሰሜን አሜሪካ ውስጥ ላሉት የኢትዮጵያውያን ድርጅቶች መረጃ በመሰብሰብ በኩል በከፍተኛ ደረጃ የተባበሩኝ ከሃያ ዓመት በላይ ለኢትዮጵያውያን አገልግሎት በመስጠት የታወቀው የአንጋፋው የቺካጐ የኢትዮጵያ ኮሙኒቲ ድርጅት ዋና ሥራ አስኪያጅ ለሆኑት ለዶር ዕርቁ ይመር ምስጋናዬ ከፍ ያለ ነው። በተጨማሪም በሰሜን አሜሪካ ስለምትገኘው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን መረጃ በመሰብሰብ ረገድ በከፍተኛ ደረጃ ለረዱኝ አዲሱን የቺካጐ ደብረ ጽዮን መድኃኔ ዓለም ቤተ ክርስቲያንን በመመሥረትና በማቋቋም ከፍተኛ አስተዋጽኦ ላደረጉት በሰሜን አሜሪካ በሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት በመዘዋወር አባላትን በማነቃቃትና በማደራጀት ያልተቆጠበ ጥረት በማድረግ ላይ ላሉት ወንድማችን ለተከበሩ አቶ ዘውዴ በዳዳ ከፍተኛ ምስጋና አቀርባለሁ። ቀጥሎ ለራስ ሲቆርሱ አያሳንሱ እንደሚባለው ይህ መጽሐፍ ተጀምሮ እስከሚያልቅበት ጊዜ ከጐኔ በመሆን ድጋፏ ላልተለየኝ ባላት ከፍተኛ የሥነ ጽሑፍ ዝንባሌ ለዚህ መጽሐፍ መሳካት ለረዳችኝ ለውድ ባለቤቴ ለወ/ሮ አምሳለ ተገኘ የከበረ ምስጋናዬን አቀርባለሁ

እንደዚሁም ሥነ ጽሑፍ ራሱን የቻለ ሙያ እንደመሆኑ መጠን የመጽሐፉን አቀራረብ የሥነ ጹሑፍ ሳይንስን የተከተለ እንዲሆን የመጽሐፉን አቀራረብ ኤዲት በማድረግ በኢትዮጵያ የማስታወቂያ ምኒስቴር ውስጥ የረጅም ጊዜ የሥራ ልምድ ያለው የአማርኛ ሥነ ጽሑፍ ምሁር የሆነው የጥንት የቆሎ ትምህርት ቤት ጓደኛዬ የሆነው አቶ ዓምደ ማርያም አበበ በከፍተኛ ደረጃ ስለተባበረኝ ምስጋናዬ ወሰን የለውም።

በተጨማሪም ስሙን ሳልጠቅስ ላልፈው የማይገባኝ ይህ መጽሐፍ ተጀምሮ እስከሚያልቅበት ጊዜ ድረስ የኅትመት ሂደቱን እንደ እኔ ሆኖ በቅርብ በመከታተል እጅግ ጠቃሚ የሆኑ ሥነ ጽሑፋዊ ምክሩን በመለገስ የዘወትር ትብብሩ ላልተለየኝ በዘመናችን የግዕዝ ቋንቋ ሐዋርያ ለሆነው በቅርቡም የግዕዝ መማሪያ መጽሐፍ በማሳተም የግዕዝ ቋንቋ እንዲንሰራራ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረግ ላይ ላለው የጥንት የት/ቤት ጓደኛዬ ለዶ/ር ለይኩን ብርሃኑ ከፍ ያለ ምሥጋናዬን አቀርባለሁ።

በመጨረሻም በጨው ደንደስ በርበሬ ተወደሰ እንደሚባለው ዘመኑ የጽሑፍ ቴክኖሎጂ የተራቀቀበት ዘመን እንደመሆኑ መጠን የመጽሐፉን የቴክኒክ አቀራረብ በዘመናዊ የኮምፒውተር ስልት በማቀናበር መጽሐፉ ለኅትመት እንዲበቃ ያልተቆጠበ ጥረት ሳደረገልኝ በኢትዮጵያ የፋኖስ ቴክሎጂ ድርጅት ባለቤት ለሆነው ለውድ ጓደኛዬ ለአቶ መራ ኮኮቤ ከፍተኛ ምስጋናዬን አቀርባለሁ። እንደዚሁም ስማቸው በዝርዝር ባይጠቀስም ለዚህ መጽሐፍ መሳካት በተለያየ መንገድ ለተባበሩኝ ሁሉ ምስጋናዬ ይድረሳቸው።

መታሰቢያነቱ

የሰው ልጅ የሚከተለው የሕይወት ጉዳና የአኗኗሩ አካሄድና በኑሮው የሚገጥመው ውጣ ውረድ የተወሳሰበ ቢሆንም ለሰው ልጅ ከቤተሰቡ የሚያገኘው አስተዳደግ የሕይወቱ ዋስትና ነው። የሕይወትን ጉዞ ለመያያዝ የሰው ልጅ ለኑሮው የሕይወት መመሪያ ያስፈልገዋል። መጨበጫ የሌለው የሕይወት ጉዞ ወዴት እንደሚያመራ አይታወቅም። የሰው ልጅ የሕይወት መመሪያ ከተለያዩ አቅጣጫዎች የሚዳብር ቢሆንም ከቤተሰባችን የምንቀስመው የአስተዳዳግ ምሪት ለሕይወታችን መሠረት ይጥልልናል። እያንዳንዳችን ከቤተሰባችን የምንማረው ትምህርት የሕይወት ጉዳናችንን ቦግ አድርጎ የሚያሳየን ነፋስ የማያጠፋው የፋኖስ ብርሃን ነው። ከልጅነቴ ጀምሮ ሥራ ወዳድነትን ታታሪነትን ጠንካራነትን በአእምሮየ እንዲቀረጽ በተግባር ያስተማረኝ አባቴ ለሕይወቴ ነፋስ የማያጠፋው የፋኖስ ብርሃን ሆኖልኛል። ከአባቴ በቀጥታ የወረስኩት ሥራ ወዳድነትና ታታሪነት ገና ሰባት ዓመት ሳይሞላኝ የልጅ አዋቂ የሚባል ስም አፍርቶልኛል በሀገራችን በጥንት አባባል የአባትን መመኪያነት ለመግለጽ አባት ካለ አጊጥ ጀምበር ካለ ሩጥ የሚባል ቢሆንም ከአባቴ ያገኘሁት የሕይወት መመሪያ የዘላለም ጌጥ ስለሆነኝ ይህንን መጽሐፍ ለውድ አባቴ ለባሻዬ ወልደ ጊዮርጊስ ደጉ መታሰባያ ይሆንልኝ ዘንድ በትህትና አቀርባለሁ።

እንደዚሁም መንፈሳዊ አባቴ ለሆነው ከልጅነቴ ጀምሮ ከፍተኛ የትምህርት ፍቅር እንዲያድርብኝ ትምህርት መጨረሻ የሌለው መሆኑን ከጥንቱ ከጥዋቱ እንድገነዘብ በመንፈስ ተንከባክቦ ላሳደገኝ በሀገርም ውስጥ የሚሰጠውንም ትምህርት ካጠናቀቅሁ በኋላ አይቴ ብሔራ ለጥበብ/የጥበብ ሀገሯ ወዴት ነው/ በማለት ከፍተኛ ትምህርት

ፍለጋ ወደ ውጭ ጉዞዬን እንድቀይስ ዓላማው በአእምሮዬ እንዲቀረጽ አበክሮ ላበረታታኝ በረከቱን ላሳደረብኝ ውድ አያቴ ጥንት አድባር ዘሐረር በመባል የሚታወቀው የሐረሩ ደብረ ኃይል ቅዱስ ሚካኤል ቄሰ ገበዝ መምሬ ወልደ ማርያም ገብረየሱስ መታሰቢያ ይሆንልኝ ዘንድ በታላቅ አክብሮት አቀርባለሁ።

ማውጫ

አርእስት **ገጽ**

መቅድም -- 1

መግቢያ -- 23

ምዕራፍ አንድ
የሥልጣኔ ጽንሰ ኃሳብ ------------------------ 43

ምዕራፍ ሁለት
የምዕራባውያን ሥልጣኔ ---------------------- 61

ምዕራፍ ሦስት
ሥልጣኔ በኢትዮጵያ ------------------------ 85

ምዕራፍ አራት
የአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥነ ባሕርይ ------ 102

ምዕራፍ አምስት
የኢትዮጵያውያን ባሕልና የአሜሪካ ኅብረተሰብ-- 123

ምዕራፍ ስድስት
አዲሱ ትውልድና የባሕል ግጭት -------------- --- 147

ምዕራፍ ሰባት
የኢትዮጵያውያን ማኅበራዊ ድርጅቶች በአሜሪካ ---- 174

ምዕራፍ ስምንት
የውጭ ሀገር ኑሮና የሚያስከትለው የባሕርይ ለውጥ --- 196

ምዕራፍ ዘጠኝ
የኢትዮጵያ ሴቶች በአሜሪካ ------------------------ 228

ምዕራፍ አሥር
የቤተሰብ ምሥረታና የልጆች አስተዳደግ በአሜሪካ --- 250

ምዕራፍ አሥራ አንድ
የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በአሜሪካ .. 286

ምዕራፍ አሥራ ሁለት
የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን በአሜሪካ ---- 323

ምዕራፍ አሥራ ሦስት
ትምህርትና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ------------------ 360

ምዕራፍ አሥራ አራት ማጠቃለያ
ኢትዮጵያውያን በሰሜን አሜሪካ ከየት ወደየት ----- 394

የመጻሕፍት ዝርዝር -- 436

መቅድም

የምዕራባውያን ሥልጣኔና ኢትዮጵያውያን በሰሜን አሜሪካ የተሰኘው ይህ መጽሐፍ በከፍተኛ ደረጃ የታቀደው ኑሯቸውን በሰሜን አሜሪካና በሌሎች ምዕራባውያን ሀገሮች ለመሠረቱ ኢትዮጵያውያንና እንዲሁም ለወደፊቱ ዕድሉ አጋጥሟቸው ኑሯቸውን በምዕራባውያን ሀገሮች ውስጥ ለመመሥረት ለሚያቅዱ ኢትዮጵያውያን በሙሉ ነው። ብዙዎቻችን እንደምንረዳው በአሁኑ ወቅት ሰሜን አሜሪካ ውስጥ ኑሮአቸውን የመሠረቱ ኢትዮጵያውያን ቁጥራቸው እጅግ በጣም እየጨመረ መሄዱ ያደባባይ ምስጢር ነው። በሰሜን አሜሪካ በአሁኑ ወቅት የሚኖሩ የኢትዮጵያውያን ቁጥር በሰነድ ላይ በውል የሰፈረ ማስረጃ ባይኖርም በቀላሉ ወደ ሁለት ሚሊዮን እንደሚጠጋ ይገመታል። በተመሳሳይ ደግሞ በዩናይትድ ስቴትስ ኮንግረስ የጸደቀው ዲቪ በመባል የሚታወቀው ፕሮግራም በሥራ ላይ ከዋለበት ጊዜ ጀምሮ ከኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን ከተለያዩ የአፍሪካ ሀገሮች የሚመጡት ሕዝቦች ቁጥር በየጊዜው እየጨመረ መምጣቱ በገሃድ የሚታይ ነው።

በአሜሪካ ውስጥ የሚኖሩ የኢትዮጵያውያንም ቁጥር በየዓመቱ በመጨመር ላይ እንዳለ በቀላሉ የምናየው ነው። በዚህ ዲቪ በመባል በሚታወቀው የቪዛ ሎተሪ ለመጠቀም በአንድ የዕጣ ጊዜ ብቻ እንኳን ከመቶ ሺህ በላይ የሚሆኑ ኢትዮጵያውያን እንደሚመዘገቡ ይታወቃል። ይህ አዝማሚያ በዚሁ ከቀጠለ በሚቀጥሉት አሥር ዓመታት ብቻ የኢትዮጵያውያን ቁጥር በሰሜን አሜሪካ በእጥፍ እንደሚጨምር ይገመታል፡፡ በሰሜን አሜሪካ የሚኖሩትን ኢትዮጵያውያንን ትክክለኛ ቁጥራቸውን ማግኘት አዳጋች ቢሆንም አዝማሚያውን እንደምናየው አዲስ የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ በሰሜን አሜሪካ ውስጥ በመመሥረት ላይ መሆኑ የሚያከራክር አይደለም። ይህ አዲስ በመመሥረት ላይ ያለው የኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ ኑሯቸው በዕቅድ ላይ የተመሠረተ እንዲሆን ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ስለምዕራባውያን ሥልጣኔ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ባህል ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ታሪክ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ የአኗኗር ስልት ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ፍልስፍና ስለአሜሪካ

ኅብረተሰብ ስነ ልቡና ያላቸውን ዕውቀት ማስፋትና ማዳበር ይኖርባቸዋል። በሰሜን አሜሪካም ሆነ በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮች ኑሮአቸው መስመር እንዲይዝ የኑሮ አቅጣጫቸውን በትክክል ለመቀየስ ከሀገራቸው የመጡበት ዓላማ እንዲሳካላቸው በመጠኑም ቢሆን ስለምዕራባውያን ኅብረተሰብ አጠቃላይ የኑሮ ሁኔታ መሠረታዊ ዕውቀት እንዲኖራቸው ያስፈልጋል። ይህ መጽሐፍ ይህንን ዓላማ ለማሳካት የታቀደ ነው። ይህ መጽሐፍ ስለምዕራባውያን የአኗኗር ፍልስፍና ስለምዕራባውያን ሥልጣኔ ስለምዕራባውያን ኅብረተሰብ ባሕርይ ስለኅብረተሰቡ የአኗኗር ሁናቴ በአጠቃላይ ስለምዕራባውያን ዓለም ሕልውና ማኅበራዊና ሥነልቡናዊ ትንተና የሚያቀርብ ጽሑፍ ነው።

ቀደም ሲል እንደጠቆምነው የኢትዮጵያውያን ቁጥር በሰሜን አሜሪካ በከፍተኛ ደረጃ እያደገ በመምጣት ላይ ያለ በመሆኑ በረጅሙ ካየነው ከሃያና ከሰላሣ ዓመታት በኋላ በሰሜን አሜሪካ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያንን በመቶ ሺህ ሳይሆን በሚሊዬን ደረጃ እንደሚቆጠሩ መገንዘብ ይቻላል። በዚህም አንፃር ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ በቅርብ ጊዜ ከፍተኛ ቦታ እንደሚይዙ የሚያጠራጥር አይደለም። በአሁኑ ወቅት የአሜሪካ ኅብረተሰብ የሕዝብ ብዛት አሰላለፍ መሠረታዊ ለውጥ እያሳየ ነው። በየጊዜው ከውጭው ዓለም በሚፈልሱት ሕዝቦች ምክንያት የአሜሪካ የሕዝብ ብዛት አሰላለፍ እየተለወጠ ነው። ለምሳሌ ከዛሬ ሃያ ዓመታት በፊት በአሜሪካ ውስጥ ይኖሩ የነበሩት የሂስፓኒክ ዝርያ ያላቸው ሕዝቦች ቁጥር በጣም አነስተኛ የነበረ በመሆኑ በአሜሪካ ኅብረተሰብ የነበራቸው ተቀባይነት፣ ነበራቸው ማኅበራዊና ፖለቲካዊ ተሳትፎ እጅግ በጣም የተወሰነ ነበር። ከሃያ ዓመታት በኋላ ግን ቁጥራቸው እየናረ በመምጣቱ የሂስፓኒክ ኅብረተሰብ ዛሬ በአሜሪካ ኅብረተሰብ የፖለቲካና የማኅበራዊ ኑሮ ውስጥ ከፍተኛ ተቀባይነት እያገኙ ነው። በአንድ ኅብረተሰብ ውስጥ የሕዝብ ብዛት አሰላለፍ ከፍተኛ ማኅበራዊና ፖለቲካዊ ለውጥ ያስከትላል። በዚህም የሕዝብ ብዛት አሰላለፍ የተነሣ የብዙ የሂስፓኒክ ሕይወት በከፍተኛ ደረጃ እየተለወጠ ነው። በቅርቡ እንዳየነው በአሜሪካ ታሪክ ለመጀመሪያ ጊዜ የሂስፖኒክ ተወላጅ የሆነው ሜክሲኮያዊው አልቤርቶ ጐንዛሊስ የአሜሪካ የመጀመሪያው ሂስፓኒክ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ

ሆኖ ለመሾም በቅቷል። በአሜሪካ ኅብረተሰብ የሀገሪቱ ዓቃቤ ሕግ መሆን እጅግ ከፍተኛ ሹመት ነው። እስከዛሬ ድረስ ይህ ከፍተኛ ሹመት ከሀገሬው ነጭ በስተቀር ለማንም የተሰጠ አልነበረም።

ሕግና ፍትሕ ለአሜሪካ ኅብረተሰብ የደም ስር እንደመሆኑ መጠን የአሜሪካ የሕዝብ ብዛት አሰላለፍ ይህን ሁሉ ሊቀይር እንደቻለ በቀላሉ መገንዘብ ይቻላል። ይህ ሹመት በአሜሪካ የፖለቲካ ኃይል አሰላለፍ ውስጥ እጅግ ከፍተኛ ቦታ የሚሰጠው ነው። በዚህ አዝማሚያ በዚህ የሕዝብ ብዛት አሰላለፍ የሂስፓኒክ ዝርያ ያላቸው ሕዝቦች በአጭር ጊዜ ውስጥ የፖለቲካ ኃይላቸው እየገፋ የአሜሪካ የምክትል ፕሬዚዳንትነት ደረጃን ለመያዝ መንገዱ የተከፈተላቸው መሆኑን በቀላሉ ለመገመት ይቻላል። በሃያ ዓመታት ጊዜ ውስጥ ይህን ያህል መደበኛ ለውጥ ማየት እንደተቻለው ከዛሬ ሃያ ዓመታት በኋላ ደግሞ ማን ብቅ እንደሚል አይታወቅም። እንግዲህ በተመሳሳይ ደረጃ በአሜሪካ ውስጥ የኢትዮጵያውያን ቁጥር ባለፉት አሥር ዓመታት ብቻ ያሳየውን የዕድገት አቅጣጫ ከተከተለ ኢትዮጵያውያንም እንደዚሁ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ዘንድ ከፍተኛ ቦታ ሊይዙ እንደሚችሉ መገመት አያዳግትም።

ቡተገኘው ዕድል መጠቀም ደግሞ ራሱን የቻለ ከፍተኛ ጥያቄ ነው። አዲስ ኅብረተሰብ አዲስ ዕድል ሲያጋጥመው ለዚህ ዕድል ራሱን ማዘጋጀት ይኖርበታል። ራሱን ለዚህ ዕድል ካላዘጋጀና የሂስፓኒክ ኅብረተሰብ በዚህ ከፍተኛ ድል በመጠቀም ራሱን ማሻሻል ካልቻለ የአልቤርቶ ጐንዛለስ ሹመት ለይስሙላ ብቻ ሆኖ ይቀራል። ኅብረተሰቡ አብሮ ካልተራመደ ያንድ ሰው መሾም ብቻ ብዙ ለውጥ ሊያመጣ አይችልም። የኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ ለተመሳሳይ ዕድል ራሱን ማዘጋጀት ይኖርበታል። ኢትዮጵያውያን ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጋር ተቀላቅለው ለመኖር አሜሪካንን ሁለተኛ ሀገራቸው ለማድረግ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ሥርዓት ውስጥ ገብተው ለመኖር ኑሮአቸው ምን ዓይነት አቅጣጫ መከተል እንዳለበትና አኗኗራቸው ምን ዓይነት መልክ መያዝ እንደሚገባው አስፈላጊው ግንዛቤ እንዲኖራቸው ይገባል። ይህ መጽሐፍ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ኅብረተሰብ ኑሮአቸውን

ለመመሥረት በሚጣጣሩበት ጊዜ ስለሚያጋጥማቸው ችግር፣ ስለሚያጋጥማቸው ውጣ ውረድ፣ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ስለሚኖራቸው ዕውቀት፣ ከኢትዮጵያ ይዘው የሚመጡትና ያደጉበት ባህላቸው ለአሜሪካ ኅብረተሰብ ምን ያህል እንደሚያዘጋጃቸው፣ አኗኗራቸው ምን ዓይነት መልክ መያዝ እንደሚገባው ጠለቅ ያለ ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና የሚያቀርብ ጽሑፍ ነው።

በከፍተኛ ደረጃ ልንገነዘበው የሚገባን ኢትዮጵያ የራሷ የሆነ የረጅም ጊዜ ታሪክ፣ የራሷ የሆነ የረጅም ጊዜ ሥልጣኔ፣ የራሷ የሆነ የረጅም ጊዜ ባህል፣ የረጅም ጊዜ የሃይማኖት ታሪክ፣ የራሷ የሆነ የስነ ጽሑፍ ቋንቋ፣ ከዓለም ሕዝብ ለየት ያለ የታሪክ ሂደት ያላት ሀገር ናት፡፡ ይህንን ለየት ያለ ታሪክ መሠረት በማድረግ የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለኢትዮጵያውያን ምን ዓይነት ትርጉም ሊሰጥ እንደሚችል የኢትዮጵያውያንን ስነ ልቡና ከምዕራባውያን ስነ ልቡና ጋር እንዴት ማገናዘብ እንደሚቻል ተገቢውን አመለካከት ሊሰጥ የሚችል ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና የሚያቀርብ መደበኛ ጽሑፍ በጣም አስፈላጊ ነው። የሰውን ልጅ ሕይወት የሰውን ልጅ ባሕርይ የሚመራው ስነ ልቡናዊ አመለካከታችን ነው። ስለራሳችን ያለን አስተሳሰብ ስለባህላችን ያለን አመለካከት ስለ ሕይወታችን ያለን ፍልስፍናና ስለሥልጣኔ ያለን ጽንሰ ሃሳብ የኑሮአችንን አቅጣጫ ይቀይራል። ይህ መጽሐፍ ስለ ኢትዮጵያውያን የኑሮ ፍልስፍና ስለ ኢትዮጵያውያን ስነ ልቡናዊ አመለካከት የሁሉንም መልስ የያዘ መጽሐፍ ነው ለማለት ሳይሆን ኢትዮጵያውያንን ለምዕራባውያን የአኗኗር ስልት እንዲዘጋጁ ለማድረግ መንገድ የሚጠቁም ነው። በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተቀላቅሎ ለመኖር በአሜሪካ የኅብረተሰብ ሥርዓት ውስጥ ገብቶ ኑሮን ለማሸነፍ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ሲኖሩ ለሕይወታቸው ትርጉም ለመስጠት እንዲችሉ ተገቢውን ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ዝግጅት እንዲያደርጉ አቅጣጫውን የሚያሳያቸው ጽሑፍ ነው።

የአሜሪካንን ታሪክ ከሥር ከመሠረቱ ካየነው አሜሪካ ከውጭ በመጡ ሕዝቦች የተገነባች ሀገር ናት። ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ታሪክ እንደምንረዳው አሜሪካ የተመሠረተችው ከአንድ ሀገር ከመጣ ሕዝብ ብቻ ሳይሆን ከመላው

ዓለም የተሰባሰበ ሕዝብ የመሠረታት ናት። በርግጥ አጀማመሩ ላይ ከእንግሊዝ አገር በየጊዜው ፈልሰው የመጡት ሕዝቦች ቀዳሚዎች ቢሆኑም አሜሪካ ባሏት የሦስት መቶ ዓመት ታሪክ ውስጥ አሜሪካንን የመሠረተው ከመላው ዓለም የተውጣጣ ሕዝብ ነው፡፡ ዛሬ በአሜሪካ ሕገ መንግሥት መሠረት ከተለያየ ሀገር ቢመጣም በአሜሪካዊነቱ መብቱ የተከበረ ነው። ይህን ክብር ለማግኘት ግን ከፍተኛ ተጋድሎ ይጠይቃል።

ይህንን በሚመለከት ያንድ ሰው ታሪክ በከፍተኛ ደረጃ ያስደንቀኛል። ባለፉት ሃያ ዓመታት ያህል በአሜሪካ ማኅበራዊና ፖለቲካዊ ህልውና ከፍተኛ ሥልጣን በመያዝ በፕሬዚዳንት ሬጋን የአስተዳደር ዘመን ኒውዮርክ ውስጥ ሃርለም ከሚባለው ከአሜሪካ ከዝቅተኛው መንደር ተነስተው ለሙሉ ጀኔራልነት ማዕርግ በቅተው ለፕሬዚዳንት ሬጋን የሀገር /ፀጥታ/ ደህንነት ዋና አማካሪ ሆነው ያገለገሉ ከዛም የአሜሪካ የተባበሩት የጦር ኃይሎች አስተባባሪ በመሆን የመጀመሪያውን የባሕረ ሰላጤው ጦርነትን በቀደምትነት በመምራት ለአሜሪካ ከፍተኛ ድል ያቀዳጁና ገናናነትን ያተረፉ በቅርቡም የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር በመሆን ያገለገሉት ጀኔራል ኮሊን ፖውል የጃማይካ ዝርያ ተወላጅ ናቸው። እኚህ ጀነራል ከአንዲት ከትንሽ ከተማ ተነስተው ከፍተኛ ደረጃ ላይ እንዴት ለመድረስ እንደበቁ ከ600 ገጽ በላይ የሆነው የግል ታሪካቸውን የሚተነትነው መጽሐፍ በዝርዝር ያስረዳል። በመጽሐፉ እንደተገለጸው በሕይወታቸው ብዙ ውጣ ውረድ አሳልፈው እዚህ ደረጃ ላይ ሊደርሱ ከቻሉበት ዋናው ቁምነገር ከአባትና ከእናታቸው እንዲሁም ከባህላቸው በወረሱት ቆራጥነትና የሥራ ዲሲፕሊን ነው። በአሜሪካ ሕዝብ ዘንድ የነበራቸው ተወዳጅነት በአንድ ወቅት ለአሜሪካ ፕሬዚዳንትነት ታጭተው እንደነበር የሚታወስ ነው። የኝህ ጀኔራል ታሪክ የሚያስተምረን ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ብቻ ሳይሆን ከቀንት ሀገራቸው የወረሱት ታሪክ ከወላጆቻቸው ስላገኙት ባህል ስነ ልቡናችንን በመቅረጽ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንደሚያደርግ የሚያስገነዝበን ነው። በባህላቸው በታሪካቸው በቤተሰባቸው ያላቸው ኩራት እጅግ የሚያስቀና ነው።

በራስ መተማመን በባህልና በታሪክ መኩራት ውስጣዊ ዝንባሌያችንን ያጎለብተዋል። የኝህን ዕውቅ ጀኔራል ምሳሌ የወሰድኩበት ምክንያት የመጣንበት ባህል ያደግንበት ባህል የሚያኮራና ማንነታችንን የሚያንፀባርቅ በመሆኑ ከሌላ ሕዝብ ባህል መቀላቀል አሜሪካ ውስጥ መኖር የራስን ባህል መጣል አለመሆኑን ለማስገንዘብ ነው። የኝህን ጀኔራል ታሪክ ለመጥቀስ የሞከርኩት በመላው ዓለም የታወቁ በመሆናቸው ለማስረዳት ቀላል ይሆናል በሚል እንጂ እንደሳቸው ተመሳሳይ ታሪክ ያላቸው፣ አሜሪካ ውስጥ ከፍተኛ ደረጃ የደረሱና ከተለያዩ ባህሎች የመጡ ቁጥራቸው ጥቂት አይደለም። የትም ፍጭው ዱቄቱን አምጭው እንደሚባለው ከየትም እንምጣ ከየት መንገዱ አልጋ በአልጋ አይሆንም። የአሜሪካ ኅብረተሰብ በታታሪነት፣ በቆራጥነት፣ በመንፈስ ጠንካራነት፣ በመጣጣርና ጠንክሮ በመሥራት በራስ መተማመን ላይ የተመሠረተ ኅብረተሰብ ስለሆነ እኔ የመጣሁት ከኋላቀር አገር ስለሆነ አሜሪካ ውስጥ ኑሮ ሊሳካልኝና ከፍተኛ ደረጃ ለመድረስ አልችልም የሚል ራስን የማዳከም አመለካከት አይሠራም። ስለምዕራባውያን ሥልጣኔም ሆነ ስለ አሜሪካ ኅብረተሰብ ጠለቅ ያለ ዕውቀት ጠለቅ ያለ ምርምር ጠለቅ ያለ ትንተና ያስፈልገናል፡፡ በጥራዝ ነጠቅ ሳይላዩን የምናገኘው ዕውቀት በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ የምንሰማውና የምናየው ትክክለኛውን የአሜሪካንን ገጽታ አያሳየንም፡፡ ይህ መጽሐፍ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ላይላዩን ከምናገኘው ሳይሆን ስለ አሜሪካ ጽንሰ ሃሳብ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ጠለቅ ያለ ግንዛቤ ለመስጠት ይሞክራል።

መጽሐፉ በምዕራባውያን ሀገሮች ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን በተለይም ባውሮፖና በሰሜን አሜሪካ ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን የታቀደ ቢሆንም ስለኢትዮጵያ የሥልጣኔ ስነ ልቡናን ማወቅ ለሚፈልጉ፣ የኢትዮጵያን የሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳብ ከምዕራባውያን የሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳብ ጋር እንዴት ማገናዘብ እንደሚቻል ማወቅ ለሚሹ፣ የኢትዮጵያውያንን ባህል የኢትዮጵያውያንን ስነ አእምሮ ከምዕራባውያን ባህል ከምዕራባውያን ስነ አእምሮ ከምዕራባውያን ሥልጣኔና ከምዕራባውያን አኗኗር ጋር እንዴት ለማገናዘብ እንደሚቻልና በውጭ ሀገር የኑሮ ባህላችንን፣ አስተሳሰባችንን፣

አኗኗራችንንና ፍልስፍናችንን እንዴት ሊለውጥ እንደሚችል ማወቅ ለሚሹ ኢትዮጵያውያን ሁሉ አዲስ ሀሳብ አዲስ አመለካከት ሊያበረክት የሚችል መጽሐፍ ነው።

ዛሬ በአሜሪካ በተለያዩ የጦር ኃይሎች ክፍል በተለይም በማሪን ኮር ብዙ የአሜሪካዊነት ዜጋ ያላቸው ወጣት ኢትዮጵያውያን ሁለተኛ ሀገራቸውን እያገለገሉ ናቸው። እነዚህ ወጣት ኢትዮጵያውያን ከቤተሰባቸው፣ ከባህላቸው፣ ከወገናቸው፣ በወረሱት የሀገር መውደድና የጀግንነት ታሪክ ላይ በመመርኰዝ አንድ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሰው ቤተሰቦቻቸውንና ወገኖቻቸውን የሚያኰሩበት ጊዜ ሩቅ አይደለም። በቀላል መንገድ ለማስረዳት የጀኔራሉን የሕይወት ታሪክ አነሳን እንጂ በጦር ኃይሎች መስክ ብቻ ሳይሆን በማንኛውም መስክ በማንኛውም የትምህርት ዘርፍ የሳይንስና የቴክኖሎጂ ጀነራሎች የሕክምና ጀኔራሎች የትምህርት ጀኔራሎች ሊፈጠሩ ይችላሉ። ኢትዮጵያውያን በማንኛውም መስክ ይሰማሩ ለኅብረተሰቡ የሚያዘጋጃቸው ከልጅነታቸው ጀምሮ ስነ ልቡናቸውን የሚያጐለምሰላቸው፣ አስተሳሰባቸውንና አመለካከታቸውን የሚያዳብርላቸው አንድ የተቀናጀ ኃይል በቤተሰብ አማካይነትም ሆነ በኅብረተሰብ ጠንካራ ድጋፍ ያስፈልጋቸዋል።

ኢትዮጵያውያንን ባንድ በተወሰነ የሥራ መስክ ብቻ መረባረብ የትም አያደርሰንም ኑሮ በዕቅድ ላይ የተመሠረተ ካልሆነ ዕድልን ቆሞ በመጠበቅ ከፍተኛ ደረጃ ላይ መድረስ አይቻልም። የኢትዮጵያ ልጆች ከፍተኛ ደረጃ ላይ እንዲደርሱ መንገዱን የሚያሳያቸው፣ አቅጣጫውን፣ የሚጠቁማቸው ለአሜሪካ ኅብረተሰብ የሚያዘጋጃቸው አንድ የተደራጀ ኃይል ያስፈልጋቸዋል። የሰው ልጅ በተናጠል ስናየው ከፍተኛ የመመራመር ኃይል ያለው ቢሆንም ይህን ከፍተኛ የዕውቀት ኃይል የሚንከባከብና መስመር የሚያሲዝ የድጋፍ ኃይል ያስፈልገዋል። የሰው ልጅ ከፍተኛ የአእምሮው ኃይል እንደ አንድ ወራጅ ውሃ፣ እንደ አንድ ከፍተኛ ወራጅ ወንዝ ሊቆጠር ይችላል። አንድ ወራጅ ወንዝ ቢገደብ ከፍተኛ የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫ እንደሚሆን ሁሉ የሰውም ልጅ የአእምሮ ወንዝ ቢገደብ ከፍተኛ ኃይል ይወጣዋል። ወራጅ

ወንዝ ከፍተኛ ኃይል ቢኖረውም የወንዙን ኃይል በጥቅም ላይ ለማዋል የሰው እጅ እንዲገባበት ያስፈልጋል። ዓባይ ማደሪያ የለው ግንድ ይዞ ይዞራል እንደሚባለው የውሃ ግድብ በመሥራት ኃይሉን ካላቀናጀነው ወንዙ ለዘላለም በከንቱ ሲፈስ፣ በከንቱ ሲወርድ ይኖራል።

ይህ መጽሐፍ እንዴት እንደተጠነሰሰ ለአንባብያን ባጭሩ ለመግለጽ እወዳለሁ። አሜሪካ ውስጥ ለረጅም ጊዜ በመኖሬ በተለያዩ የሥራ ጉዳዮች ካናዳን፣ ሜክሲኮን፣ የተለያዩ የአውሮፓ ሀገሮችን ተዘዋውሬ በማየቴ የምዕራባውያንን ኅብረተሰብ የኑሮ ፍልስፍናና የሥልጣኔአቸው ምንጭ ምን እንደሆነ እንዴት እዚህ ደረጃ ላይ ሊደርሱ እንደቻሉ ለረጅም ጊዜ በአእምሮዬ ሲብሰለሰል የኖረ ጥያቄ ነው። በተለይም ይህን የምዕራባውያን የሥልጣኔ ምስጢር ለመመርመርና ከምዕራባውያን አኗኗር ምን መማር እንደምንችል ሁልጊዜ ሳስበው የነበረ መሠረታዊ ጥያቄ ነው።

በሌላ ከኩል ደግሞ ብዙ ኢትዮጵያውያን የተወለዱበትንና ያደጉበትን ሀገር ለቀው ኑሮአቸውን ለማሸነፍ ሲፍጨረጨሩ ስመለከት በማያውቁት ሀገር ታታሪነትን በማሳየት በተለያዩ የሙያ መስኮች በመሠማራት ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሰው ስመለከት ኢትዮጵያውያን መሥመሩን የሚያሳያቸውና መንገዱን የሚጠቁማቸው ካገኙ በማንኛውም መስክ ልቀው ሊገኙ እንደሚችሉ ስለተረዳሁ ይህንን መጽሐፍ ለማዘጋጀት ወሰንኩ። በተለይም በአሜሪካ ኅብረተሰብ ዘንድ ኢትዮጵያውያን ያላቸውን ተወዳጅነት ስመለከት ኢትዮጵያውያን በጥሩ ሁናቴ ቢደራጁ መንገዱን የሚጠቁማቸው ድጋፍ ቢኖራቸው ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ ማንነት፣ ስለምዕራባውያን ኅብረተሰብ ስነ ባሕርይ የሚተነትንላቸውና ስለኅብረተሰቡ አኗኗር የሚያስረዳቸው ቢያገኙ በቀላሉ በኅብረተሰቡ ውስጥ ተቀላቅለው ኑሮአቸውን መመሥረት እንደሚችሉ ለረጅም ጊዜ በሀሳቤ የነበረ ነው። ይህ መጽሐፍ ስለራሳቸው፣ ስለባህላቸው፣ ስለኅብረተሰቡ ገጸ ባሕርይ፣ ስለ ምዕራባውያን የሥልጣኔ ትምህርትና የኅብረተሰብ ስነ ልቡና አጠቃላይ ግንዛቤ እንዲያገኙ ይረዳቸዋል።

አሜሪካ ከፍተኛ ዕድል የሚገኝበት ሀገር ቢሆንም የሀገሩን ሁናቴ የኅብረተሰቡን ባህል የሕዝቡን አኗኗር ማጥናት የራሳችን ፋንታ ነው። ፈረስ ያደርሳል እንጂ አይዋጋም እንደሚባለው ዕድሉን ካገኘን በኋላ በዕድሉ እንዴት መጠቀም እንዳለብን ዘዴውን ማግኘት የኛ ኃላፊነት ነው። መንፈሳዊ ቅናት ያለ ነው። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ከኛ በተመሳሳይ ሁናቴ ላይ ካሉ ሀገሮች ከሕንድ ከቻይና ከኮርያ የሚመጡ ወጣቶች የአሜሪካንን የከፍተኛ ትምህርት ማዕከሎች ኮሌጆችንና ዩኒቨርስቲዎችን አጥለቅልቀውት ስንመለከት ወጣት ኢትዮጵያውያንም ተመሳሳይ ሁናቴ ቢያሳዩ በጣም የምንጓጓለት ነው።

የአሜሪካንን ኅብረተሰብ አኗኗር በመጠኑም ቢሆን የመረዳት ዕድል ያገኘን ላሺሱ ትውልድ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ የተረዳነውን ዕውቀት ማስተላለፍ ይኖርብናል። በተለይም በከፍተኛ ትምህርት መስክ በመሰማራት ስለኅብረተሰቡ ሥርዓት ለመረዳት ቁልፍ ቦታ ላይ በመቀመጣችን የአሜሪካን ኅብረተሰብ የኑሮ ፍልስፍና በሚመለከት አስፈላጊውን ትንታኔ በማቅረብ ኢትዮጵያውያን ስለምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጠለቅ ያለ ዕውቀት እንዲኖራቸው ሃሳባችንን ማካፈል ይኖርብናል፡፡ በምክር መልክ ሁልጊዜ የምናደርገው ቢሆንም በቃል ያለ ይረሳል በጽሑፍ ያለ ይወረሳል እንደሚባለው ከትውልድ ወደ ትውልድ ሊተላለፍ የሚችል መዝገብ ማዘጋጀት ይኖርብናል። መጽሐፍ ትልቅ የዕውቀት ምንጭ እንደመሆኑ መጠን ዕውቅትን ለተተኪው ትውልድ ማስተላለፍ ማኅበራዊ ግዴታችን ነው።

ይህንን መጽሐፍ እንድጽፍ የገፋፋኝ ሌላው ሃሳብ አሜሪካ ያሉ ኢትዮጵያውያን ቤተሰቦች ልጆቻቸው የአሜሪካ ኅብረተሰብ ዕድል ተካፋይ እንዲሆኑ ለማድረግ የሚያሳዩትን ከፍተኛ ጥረት በመመልከት ነው። ለልጆቻቸው ትምህርት ብቻ ሲሉ ከሀገራቸው የወጡ የኢትዮጵያውያን ቤተሰብ ቁጥር በቀላሉ የሚገመት አይደለም። እነዚህ ታታሪ ቤተሰቦች ልጆቻቸውን ለአሜሪካ ኅብረተሰብ ለማዘጋጀት ከፍተኛ ኃላፊነት አለባቸው። የቤተሰብ ኃላፊነት በማንኛውም ኅብረተሰብ ያለ ቢሆንም በተለይ በውጭ ሀገር ባህል ውስጥ ልጆችን ቁም ነገር ላይ ማድረስ ከፍተኛ ትግልን ይጠይቃል። ይህ

የግለሰቦችና የጥቂት ቤተሰቦች ችግር ብቻ ሳይሆን የመላው ኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ ችግር መሆን ይኖርበታል። ባሁኑ ወቅት ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ውስጥ በኅብረተሰብ ደረጃ ስላልተደራጁ የኅብረተሰቡን ኃላፊነት የሚተካ አንድ ኃይል የግድ አስፈላጊ ይሆናል። የአሜሪካንን ኅብረተሰብ አኗኗር ገና በመላመድ ላይ ያሉ ቤተሰቦች ስለአሜሪካ ኅብረተሰብና ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ የትምህርት አመራር ውሉን የሚያስጨብጣቸው ኃይል ያስፈልጋቸዋል።

በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተዋሕዶ ለመኖር ትምህርት ዋነኛ ወይም ቁልፍ መሣሪያ ነው። በኅብረተሰብ ውስጥ የተረጋገጠ ቦታ ለማግኘት ትምህርት ዓይነተኛ መሣሪያ እንደመሆኑ መጠን ወጣት ኢትዮጵያውያን በትምህርት የሚገፉበትን መንገድ በተለያዩ ዩኒቨርሲቲዎች በሳይንስና በቴክኖሎጂ መስክ ስኮላርሺፕ ወይም የነፃ ትምህርት ዕድል የሚያገኙበትን መንገድ የሚጠቁምላቸው የተደራጀ ኃይል ያስፈልጋቸዋል። ባሁኑ ወቅት በርካታ የሚሆኑ ወጣት ኢትዮጵያውያን አሜሪካ ውስጥ ባንደኛና በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ከፍተኛ ውጤት በማምጣት ከሀገሬው ሕዝብ ተወዳድረው ልቀው ሲገኙ ማየት እጅግ የሚያኰራ ነው። ነገር ግን ትምህርት በሁለተኛ ደረጃ ስለማያቆም ከሁለተኛ ደረጃ ትምህርት አልፈው በከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች በልዩ ልዩ መስክ ተሰማርተው በከፍተኛ ደረጃ ትምህርት እንዲመረቁ ለማድረግ መንገዱን በማሳየትና ቦታውን በመጠቆም ከፍተኛ የትምህርት አመራር መስጠት እጅግ አስፈላጊ ነው። በዚህ ወቅት ተገቢውን የትምህርት አመራር ባለመግኘታቸው ከፍተኛ ችሎታ እያላቸው ዓላማቸውን በአጭሩ መቅጨት የለባቸውም።

ብዙ ኢትዮጵያውያን ቤተሰቦች ለአሜሪካ ኅብረተሰብ አዲስ እንደመሆናቸው መጠን የኅብረተሰቡን አኗኗር የኅብረተሰቡን ሥርዓት ገና በመማር ላይ በመሆናቸው ለትተኪው ትውልድ ተገቢውን የትምህርት አመራር ለመስጠት በቂ ዝግጅት የላቸውም። ከኢትዮጵያ ኅብረተሰብ አኳያ ወጣት ኢትዮጵያውያንን ለአሜሪካ የከፍተኛ ትምህርት ለማዘጋጀትና ተገቢውን

የትምህርት አመራር ለመስጠት አስቀድሞ ስለአሜሪካ የከፍተኛ ትምህርት ሥርዓት ጠለቅ ያለ ዕውቀት እንዲኖረን ያስፈልጋል። መንገዱን የሚጠቁማቸው ባለማግኘታቸው ተገቢውን አመራር ሳያገኙ ካንዱ ትምህርት ወደሌላው በመዘለል ጊዜአቸውን የሚያባክኑ በትምህርቱ ሥርዓት ግራ የተጋቡ ወጣት ኢትዮጵያውያን ቁጥራቸው አነስተኛ አይደለም። ይህ መጽሐፍ አጠቃላይ የሆነ የአሜሪካንን የትምህርት ሥርዓት የሚያስረዳ ነው። የኢትዮጵያንን የትምህርት ሥርዓት መሠረት በማድረግ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ የትምህርት ሥርዓት አስፈላጊውን ትንተና ያቀርባል። የአሜሪካ የከፍተኛ ትምህርት ሥርዓት እንኳን ከውጭ ለመጣ ሕዝብ ይቅርና በሥርዓቱ ውስጥ ላደጉ የሀገሬውም ተወላጆች እንኳን በጣም የሚያደነጋግር በመሆኑ የባለሙያዎችን ርዳታና ድጋፍ የሚጠይቅ ነው።

በዓለም ሕዝቦች መካከል የሚታየው ከፍተኛ የሥልጣኔ ልዩነት እጅግ ሊያሳስበን የሚገባ ጉዳይ ነው። የዓለም ሕዝብ ሥልጣኔን በሁለት በመክፈል ማለትም በሀብትና በዘመኑ ቴክኖሎጂ ያልተራመዱትን ታዳጊ ሀገሮች ወይም ሦስተኛው ዓለም፣ በምጣኔ ሀብትና በሥልጣኔ የተራመዱትን ሀገሮች ደግሞ የሠለጠነው ዓለም የበለጸጉ ሀገሮች ብሎ በመሰየም ዓለምን በሁለት ከፍለዋታል። ስም አወጣጡም ሆነ ለሕዝቦቹ የተለያየ ስያሜ ማውጣቱ የሚያከራክርና የሚያወያይ ቢሆንም በዓለም ሕዝቦች መካከል ከፍተኛ የዕድገት፣ የብልጽግናና የሀብት ልዩነት እንዳለ አያከራክረንም። ታዳጊ ሀገሮችም በመባል የሚታወቁት አፍሪካ፣ እስያና ደቡብ አሜሪካ መሆናቸውን በገሃድ የምናውቀው ነው። የበለጸጉ ሀገሮች የሚባሉት ደግሞ ሰሜን አሜሪካ፣ አውሮፖና አውስትራሊያ ናቸው። ይህ አከፋፈል ለዓለም ሕዝብ ግልጽ ነው። የሚያሳስበው የዓለም ሕዝብ በሁለት መከፈሉ ሳይሆን ይህ ክፍፍል በጣም ለረጅም ጊዜ መቆየቱ ነው። ኢትዮጵያም ሆነች ሌሎች አያሌ የአፍሪካ ሀገሮች ታዳጊ ሀገሮች በመባል ለዘመናት ኖረዋል። ዘላለም ታዳጊ ሀገሮች ተብሎ መጠራት ግን እጅግ ሊያሳስበን ይገባል።

እጅግ የሚያሳስበው ሌላው ደግሞ የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ ይህንን ልዩነት አሜን ብሎ መቀበሉ ነው። የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ በሥልጣኔ ለመግፋት መደበኛ ለውጥ የሚያሳይበት ጊዜ መች እንደሆነ የሚያሳስብ ጉዳይ ነው። አብዛኛዎቹ የምዕራባውያን ሀገሮች ሀብት ተትረፍርፏቸው ስንመለከት በተለይ አሜሪካ በቢሊዩን የሚቆጠር ገንዘቧን ከሀገር አልፋ ጨረቃ ላይ ሥልጣኔን ለመመሥረት፣ ጠፈርን የውሃ መንገድ በማድረግ የሀዋው መንኩራኩሮችን በየጊዜው እየላከች ነው። ሥልጣኔን በሚመለከት የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ ከፍተኛ ስነ ልቡናዊ ለውጥ ማድረግ ይኖርበታል። ይህ ለረጅም ጊዜ ተንሰራፍቶ የኖረው የሥልጣኔ ልዩነት በሦስተኛው ዓለም ሕዝብ ላይ ምን ዓይነት የስነ ልቡና ለውጥ እንዳሳደረ በጥሞና መመርመር ይኖርብናል፡፡

የአንድ አገር ሕዝብ ታሪክ የግዛት መስፋፋት ታሪክ ብቻ ሳይሆን የሕዝቡ ስነ ልቡና ታሪክ ነው ለማለት ይቻላል፡፡ የኢትዮጵያን የስነ ልቡና ታሪክ ስንመረምር ሥልጣኔን በሚመለከት ከጣሊያን ወረራ በኋላ የሕዝቡ ስነ ልቡና ቀስ በቀስ እየተለወጠ የመጣ ይመስላል፡፡ ለወደፊት በሰፊው እንደምንረዳው የምዕራባውያን ሥልጣኔ ኢትዮጵያ ውስጥ ሰርጐ ሰለገባ የሕዝቡ ስነ ልቦናዊ አስተሳሰብ ቀስ በቀስ እየተለወጠ የራሱ የሆነውን ሁሉ እየጠላ የውጭ ዕቃ ተቀባይ ለመሆን የሚያሳየው ዝንባሌ የሚያስፈራ ነው። ይህ አዝማሚያ ጤናማ አይሆንም። በዚህ ረገድ የሕዝብን ታሪክ የሚገነባው የሕዝብን ርምጃ የሚመራው የሕዝቡ ስነ ልቡና ዝንባሌ መሆኑን መረዳት እንችላለን፡፡

የኢትዮጵያን የስነ ልቡና ታሪክ ለመረዳት የዓለምን ታሪክ በመጠኑም ቢሆን ማወቅ ይኖርብናል። የሁለተኛው ዓለም ጦርነት ዓለምን በብዙ መንገድ ለውጦታል። እንደአውሮፖውያን አቆጣጠር ከ1940-1945 ዓ/ም የተፈጸመው የሁለተኛው ዓለም ጦርነት ዓለምን በሁለት ታላላቅ ክፍሎች ከፍሎአታል። በመሠረቱ ሁለት ኃያላን መንግሥታትን ፈጥሮአል። የሶብየት ኅብረትና አሜሪካ ዓለምን በራሳቸው ፍልስፍና /አይዲዎሎጂ/ ለመምራት ወደ ሶስተኛው ዓለም በመሄድ ፍልስፍናቸውንና /አይዲዎሎጂአቸውን/ ለማስፋፋት ዓለምን

ተቀራምተዋታል። ዓላማቸው ለሶስተኛው ዓለም ዕድገትና ብልጽግናን ለማስፋፋት ሳይሆን የዓለምን ኃይል አሰላለፍ ለመቆጣጠር ነው።

የታዳጊ ሀገሮች ሁኔታን ስንመለከት በተለይ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ዕድገት እጅግ ወደኋላ የቀረችው የአፍሪካ ክፍለ አህጉር ናት። አብዛኛዎቹ የእስያ ሀገሮች ከፍተኛ የዕድገት እንቅስቃሴ እያሳዩ ነው። የደቡብ አሜሪካም ሀገሮች ከድህነት ሙሉ በሙሉ ባይላቀቁም በመጠኑም ቢሆን የዕድገት ምልክት እያሳዩ ነው። በተለይም አርጀንቲና፣ ብራዚልና ሜክሲኮ አዝማሚያቸው ተስፋ ያለው ይመስላል። የአፍሪካ ክፍለ አህጉር በቅኝ አገዛዝ እጅግ የቆሰለ በመሆኑ ቁስሉ ገና የደረቀ አይመስልም። ባጠቃላይ ደረጃ ይህ የዓለም በሁለት መከፈል ከፍተኛ የስነ ልቡና ለውጥ ያስከተለ ይመስላል። ምዕራባውያን ይህን የዕድገትና የብልጽግና ልዩነት ከረር በማድረግ "የሰለጠነውና" "ያልሰለጠነው" በማለት በዓለም ሕዝብ መካከል የስነ ልቡና ልዩነት ፈጥረዋል። አንዱ የበላይ ሌላው የበታች ሆኖ እንዲቀርም የሚጣጣሩ ይመስላል በርግጥም ባሁኑ ደረጃ የሰው ልጅ በሥልጣኔ ተራቋል። ከፍተኛ ምጥቀትም አሳይቷል።

ባለፉት አሥር ዓመታት ብቻ እንኳን ዓለም በኮምፒውተርና በቴሌኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ ከፍተኛ መሻሻል አሳይቷል። በኮምፒዩተር አማካይነት ዛሬ ባንግላዴሽ የሚገኝ የአንደኛ ደረጃ ተማሪ አሜሪካ ውስጥ ከሚኖር ወንድሙ ጋር የትምህርት የቤት ሥራቸውን አብረው ይሠራሉ። ይህ ዕፁብ ድንቅ የሚያሰኝ የቴክኖሎጂ መራቀቅ ውጤት ነው። በአንፃሩ ደግሞ የዚህ ቴክኖሎጂ ተካፋይ የሆነው የዓለም ሕዝብ እጅግ የተወሰነ ነው። በሀገር ደረጃ ስንመለከተው ታዳጊ ሀገሮች የዚህ ቴክኖሎጂ ሙሉ በሙሉ ተካፋይ አልሆኑም። ጥቂት ማርቸዲሶች አዲስ አበባ ከተማ ውስጥ መታየታቸውና ከ77.4 ሚሊየን ሕዝብ መካከል የጥቂት ሰዎች ማርቸዲስ መጨበጥ በሕዝቡ ኑሮ ላይ የሚያስከትለው ለውጥ ኢምንት ነው። ቴክኖሎጂ ለይስሙላ ወይም በጥቂት ሰዎች በብርቅ የሚታይ ሳይሆን የሕዝቡን ኑሮ ሲለውጠው ነው። በዚህ ረገድ ታዳጊ ሀገሮች በሳይንስና ቴክኖሎጂ ዕድገት በኩል ብዙ

እንደሚቀራቸው ግልጽ ነው። ብዙ ታዳጊ ሀገሮች የዚህ የዓለም ሥልጣኔ ተካፋይ መሆን አልቻሉም።

ይህ የዓለም የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሥልጣኔ ሎራ አፍሪካ ውስጥ የሚፈነጥቅበት ጊዜ መቼ ነው የሚለውን መደበኛ ጥያቄ ማንሳት ይኖርብናል። በአሁኑ ወቅት የሚታየው ከፍተኛ የቴክኖሎጂ ልዩነት ቀድሞውኑ እንዴት እንደተፈጠረ ከሥር መሠረቱ መገምገም ይኖርብናል። ይህ የቴክኖሎጂ ዕድገት ልዩነት የዓለምን ስነ ልቡና፣ የዓለምን አስተሳሰብና የዓለምን ሕዝብ አመለካከት ለሁለት የከፈለው ይመስላል። ከሦስተኛው ዓለም ምን ይጠበቃል ይህ የሦስተኛው ዓለም አስተሳሰብ ነው ሦስተኛው ዓለም የትም አይደርስ በማለት የሦስተኛው ዓለምን ሕዝብ ማጣጣል አዲስ ነገር አይደለም። ይህ ራስን በራስ መጣል ከፍተኛ ስነ ልቦናዊ መሰናክል መሆኑን መገመት ይኖርብናል። ይህን ከፍተኛ ስነ ልቡናዊ ተጽዕኖን ከመሠረቱ መመርመር ይኖርብናል። ይህ መጽሐፍ ይህንን ስነ ልቡናዊ ሁናቴ በመመርመር የሦስተኛው ዓለምን ሕዝብ አመለካከት፣ አስተሳሰብና አሰራር፣ ስለሕዝቡ የሕይወት ፍልስፍና ተገቢውን ትንተና የሚያቀርብ ጽሑፍ ነው። አስቀድመን ራሳችንን፣ አካሄዳችንን፣ አመለካከታችንን፣ አስተሳሰባችንንና አሰራራችንን መመርመር ይኖርብናል።

ይህ የሥልጣኔ ልዩነት የሕዝቡን አስተሳሰብ ምን ያህል እንደቀየረው ምንጩንና አነሳሱን ጠለቅ ብለን ማወቅ ይኖርብናል። ለመቶ ዓመታት ያህል ታዳጊ ሀገር ተብሎ መጠራትና በገሃድ የምናየው ከፍተኛ የኑሮ ልዩነት እንደየ ዕድሜችን ይኑር እንጂ ከልጅነት አሁን እስካለንበት ድረስ መቼ እንደሚያከትም በጽሞና መጠየቅ ይኖርብናል። ኢትዮጵያ ታዳጊ ሀገር እየተባለች እንደምትጠራ ያለፍንበትና የኖርንበት ነው፡፡ በመሆኑም ይህን መሠረታዊ ጥያቄ ማንሳት የትውልድ ኃላፊነት አለብን፡፡ ይህን መሠረታዊ ጥያቄ እስካሁንሳን ድረስ መልሱን መቼም ቢሆን ማግኘት አንችልም። ምሥጢሩ ምን እንደሆነ መረዳት ይኖርብናል። ሕዝቡ አይሠራም እንዳይባል የኢትዮጵያ ሕዝብ ታታሪ ሠራተኛና ለኑሮው ሌት ተቀን የሚደክም ለመሆኑ

ገጠራቱ ኢትዮጵያን ማየት በቂ ነው። በሌሊት ተነስቶ ሲማስንና ሲለፋ ውሎ የሚገባውን ገበሬ ማየት ብቻ በቂ ነው። የግብርናም ቴክኖሎጂ የተጀመረው በኢትዮጵያ ነው ይባላል።

ይህ የጥንት ቴክኖሎጂ እስካሁን ለምን እንዳልተሻሻለ መጠየቅ ይኖርብናል። እጅግ የሚያስገርመው ደግሞ ይህንኑ ተመሳሳይ ጥያቄ እንደ ኢትዮጵያ ዘመን አቆጣጠር 1947ዓ/ም አካባቢ ዕውቁ የኢትዮጵያ ደራሲ ክበደ ሚካኤል ጃፓን እንዴት ሰለጠነች በሚለው መጽሐፋቸው ይህን ሁናቴ ከዛሬ 50 ዓመት በፊት አንስተውታል። ዛሬ ከኢትዮጵያም ሆነ ከሌሎች ታዳጊ ሀገሮች ሕዝቡ ወደተለያዩ ምዕራባውያን ሀገሮች በተለይ ወደ ካናዳና ዩናይትድ ስቴትስ የሚጎርፍበት ዋነኛው ምክንያት የዚህ የሥልጣኔና የብልጽግና ልዩነት ጎልቶ በመታየቱ ነው። የምዕራባውያን ሥልጣኔ እንዴት እዚህ ደረጃ ላይ እንደደረሰና ሌላውን የዓለም ሕዝብ ወደራሱ እንዴት ሊስብ እንደቻለ መመርመር አለብን። ይህ መጽሐፍ ለዚህ ታሪካዊ ጥያቄ መቶ በመቶ ቁልጭ ያለ መልስ ይሰጣል ባይባልም በሃሳቡ እንድንወያይበት መሠረታዊ ነጥቦችን በማንሳት ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና ያቀርባል።

የሰው ልጅ በተፈጥሮ ችሎታው ተመሳሳይ ቢሆንም የሚለየው በባህሉ በአስተሳሰቡ ባመለካከቱና በስነ ልቡናው ነው። ይህን የሥልጣኔ ልዩነት ለመመርመር የፈለኩት ከስነ አእምሮ ወይም ከስነ ልቡና አንፃር ነው። አውሮፓውያን አፍሪካን የቅኝ ግዛታቸው አድርገው የአፍሪካን ሀብት ከመዝረፋቸው በላይ የሕዝቡን ነፃነት በመግፈፍ የሕዝቡን ስነ ልቡናውን ጭምር ዘርፈዋል። የቅኝ ግዛት ጥያቄ የሀብትና ንብረት ጥያቄ ብቻ ሳይሆን የስነ ልቡናዊ ጥያቄ ነው። የአፍሪካ ሀገሮች የፖለቲካ ነፃነታቸውን ቢቀዳጁም ከስነ ልቡናዊ ውድቀት ውስጥ ለመውጣትና የአስተሳሰብ ነፃነታቸውን ለማግኘት ረጅም ጊዜ ወስዶባቸዋል። በተመሳሳይ ሁናቴ በባርነት ቀንበር ለረጅም ጊዜ አሜሪካ ውስጥ ሲሰቃዩ የነበሩም ጥቁር አሜሪካኖችም እንደዚሁ ሰብአዊ መብታቸውን ቢያስከብሩም አስተሳሰባቸውንና አመለካከታቸውን የመስወጥ ስነ ልቡናዊ ሕልውናቸውን ለማደስ ረጅም ጊዜ ፈጅቶባቸዋል፡፡ ስነ

ልቡናዊ ነፃነታቸውን ለመቀናጀት ከፍተኛ ትግል አድርገዋል። አሁንም እያደረጉ ናቸው የሰው ልጅ ሕይወት እንደ እንስሳት በደመ ነፍስ የሚመራ ሳይሆን ራስን በማወቅ ላይ ራስን በመመርመር ላይ የተመሠረተ እንደመሆኑ ራሳችንን በአስተሳሰብ ነፃ እስካላወጣን ድረስ በራሳችን እስካልተማመንን ድረስ በኑሮአችን መሠረታዊ ለውጥ ለማምጣት አስቸጋሪ ይሆናል።

ይህን ስነ ልቡናዊ የሥልጣኔ ሁናቴን በሚመለከት ለኢትዮጵያውያን የተጻፉ ብዙ መጻሕፍት የሉም። በማንበብ ብዙ ዕውቀት መገብየት ይቻላል። የማንበብ ፍላጐታችንን በየጊዜው ማዳበር ይኖርብናል። በዚህ ረገድ በኢትዮጵያውያን ዘንድ የማንበብ ልምድ እጅግም ጐልቶ እንደማይታይ ይነገራል። በአውሮፖም ሆነ ባጠቃላይ በምዕራባውያን ባህል የማንበብ ልምድ ከጥንት የነበረ ነው። ከትምህርት ቤት የምናገኘው ዕውቀት ብቻ ለኑሮ በቂ ሊሆን አይችልም። ስለዓለም ለመረዳት ስለሕይወት ለማወቅ የማንበብ ፍላጐታችንን ማዳበር አለብን። አንድ ኅብረተሰብ ስለዓለም ሊኖረው የሚገባውን ዕውቀት የሚያዳብረው በማንበብ ነው። ከማንበብ የተገለለ ሕዝብ ከዕውቀት የተገለለ ነው። አንባቢ ለመሆን ደግሞ የግድ ዲግሪ መያዝ አያስፈልግም። ማንኛውም ሰው የማንበብ ፍላጐትን ሊያዳብር ይችላል። በተለይ የጥበብ ክምችት ባለበት በአሜሪካ ምድር በኢትዮጵያውያን ዘንድ የማንበብ ባህል እንዲዳብር ዘመቻ ማድረግ ይኖርብናል።

ከሌላው ዓለም ጋር መገናኘት የምንችለው ስለሌላው ኅብረተሰብ ማወቅ የምንችለው በማንበብ ነው። አንድ ኅብረተሰብ በጥሞና ሊነጋገርና ሊግባባ የሚችለው በማንበብ ነው። በዚህም አማካይነት ተመሳሳይ ዕውቀት ያለውን ኅብረተሰብ በቀላሉ መገንባት ይቻላል። እኛን የሚያስተባብረን በመካከላችን የጋራ የሆነ ዕውቀት ሲኖረን ነው። ማንበብ ራሱን የቻለ ትልቅ ትምህርት ቤት ነው። ስለኅብረተሰብ ሁናቴ የምንረዳበት ትልቅ መድረክ ነው። የደነዘ ቢላዋ ሲሳል ስለት እንደሚያወጣ አእምሮአችንም በንባብ አማካይነት አዲስ ስለት ያወጣል። በዚሁ አንፃር ደግሞ የሰዎች የማንበብ ፍላጐት ብዙ ጸሐፊዎችን ሊወልድ ይችላል። ዛሬ የኢትዮጵያን ኅብረተሰብ

በሚመለከት በተለያዩ ርእሶች መጽሐፍ ማውጣት ይቻላል። ነገር ግን በሕዝቡ በኩል የማንበብ ፍላጐት ከሌለ ጸሐፊዎች ሊገኙ አይችሉም። የሚያስደንቀው ግን እንደዚህም ሆኖ ኢትዮጵያ ትልቅ የስነ ጽሑፍ ሀገር ናት። ብዙ የስነ ጽሑፍ ሊቃውንት በኅብረተሰቡ ውስጥ ተደብቀው ይኖራሉ። በኢትዮጵያ ውስጥ የሶሻሊስት አብዮት እንደፈነዳ አካባቢ ይወጡ የነበሩት ስነ ጽሑፎች እጅግ የሚያስደንቁ ነበሩ። ለምሳሌ ያህል በደርግ ዘመነ መንግሥት የከተማ ቦታዎችንና ትርፍ ቤቶችን የመንግሥት ያደረገው አዋጅ በወጣበት ጊዜ አንድ የታወቀ ከበርቴ እንደተናገረው ብዙ ንብረት ቢወረስብኝም አዋጁን ለስነ ጽሑፉ ስል ብቻ ተቀብያለሁ አለ እየተባለ ይነገር ነበር። የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ እንዲህ ዓይነት ማራኪ ስነ ጽሑፍ የሚያወጣ ኅብረተሰብ ነው።

ኢትዮጵያ በስነ ጽሑፍም ሆነ በባህላዊ እንቅስቃሴ በዓለም ከፍተኛ ደረጃ ሊሰጣት የምትችል ሀገር ናት። ጥንታዊ የሰው ልጅ ሥልጣኔ የመነጨባት በዓለምም ሆነ በአፍሪካ አህጉር ውስጥ ነፃነቷን ጠብቃ የኖረች ልዩ ሀገር ናት። የራሷ የሆነ ጽሑፍ ያላት በዓለም ከፍተኛ ቦታ የያዘው የክርስትና ሃይማኖት ተወልዶ ካደገባቸው ሀገሮች አንዷ እንደሆነች ሁሉ ለሰው ልጅ ሥልጣኔም ቀደምት ከሆኑት ሀገሮች አንዷ ናት። ይህ ደግሞ ልዩ የሆነ ስነ ልቡናዊ አመለካከትን በሕዝቦቿ ዘንድ የፈጠረ መሆኑ በራሱና በታሪኩ የሚተማመን በባህሉ ኩሩ ሕዝብ እንደሆነ በተለያየ ጊዜ ወደ ኢትዮጵያ የገቡ የአውሮፓውያን ታሪክ ጸሐፊዎች በመጽሐፍ ያሰፈሩት ነው። በቅርብ ዘመናት በተደጋጋሚ ባጋጠማት የድርቅ ችግር የተነሣ በዓለም ሕዝብ ዘንድ የተለየ አመለካከት ቢፈጥርም ይህ ጊዜአዊ የተፈጥሮ ሁናቴ የሕዝቡን ስነ ልቡና አለወጠውም። የዓለምም ሕዝብ ኢትዮጵያ የሰው ልጅ ሥልጣኔ የተጠነሰሰባትና የመነጨባት ሀገር መሆኗንም አልካደም፡፡ ዘመናዊ የአርኪዮሎጂ ሳይንስም የመጀመሪያው የሰው ልጅ ዝርያ የታየባት ሀገር መሆኗን አረጋግጧል።

በዓለም ደረጃ ከፍተኛ ሁለንተናዊ ዕውቅናን ያተረፈችው በእንስታይ ፆታ የምትጠራውና ሉሲ በመባል የምትታወቀው በዓለም እጅግ ጥንታዊ የሆነ የሰው ልጅ ዝርያ ያላት ዓጽም የተገኘችው ኢትዮጵያ ውስጥ ነው። አሁን በቅርቡ ደግሞ የሰው ቅርጽና መልክ ያለው 200,000 /ሁለት መቶ ሺ /ዘመን የሆነው የራስ ቅል በኦሞ ሸለቆ ውስጥ እንደ አውሮፖውያን አቆጣጠር በ1960 ዓ.ም በቁፋሮ ተገኝቷል። አሁንም በ2005 ዓ.ም በአዲስ ካርቦን ቴክኖሎጂ ዕድሜውን ለማወቅ ተችሏል። በወቅቱ ቴክኖሎጂው ስላልነበረ ለአርባ ዓመታት ያህል የዓጽሙ እድሜ ሳይታወቅ ቆይቷል። ይህ እንደሉሲ በጣም ሩቅ የሆነ የሰው ልጅ ዝርያ ያለው ሳይሆን ዓጽሙ በትክክል ሰው እንደሚመስል የአርኪዎሎጂ ሳይንቲስቶች ለማረጋገጥ ችለዋል። የኢትዮጵያ የረጅም ጊዜ ታሪክ ያላትና የሰው ልጅ ሥልጣኔም የተጀመረባት ሀገር መሆኗን ለተተኪው ትውልድ በማስተላለፍ የአዲሱን ትውልድ ስነ ልቡና መቅረጽ ይኖርብናል።

ዓለም አቀፍ በሆነ የኢኮኖሚ አውታር በመተሳሰር ዛሬ ዓለም አንድ ትልቅ የኢኮኖሚ መንደር ሆናለች፡፡ በዚህ ዓለም አቀፍ በሆነ የኢኮኖሚ ትስስር ውስጥ ያልገባ ኅብረተሰብ ከማኅበሩ ሙጭ ነው። በዚህ ዓለም አቀፍ ኢኮኖሚ የታዳጊ ሀገሮች ሚናና ድርሻ የኢትዮጵያስ ቦታ ምንድን ነው ብለን መጠየቅ ይኖርብናል፡፡ የአፍሪካ ሀገሮችም እንደአውሮፖውያን ሀገሮች በመተባበር የኢኮኖሚ ኃይላቸውን ለውጭው ዓለም ማሳየት ይኖርባቸዋል። እስከዛሬ ድረስ የአፍሪካ ርካሽ የጥሬ ዕቃ የዓለም ሥልጣኔን ሊገነባ ችሏል። የአፍሪካም እና የሌላው ታዳጊ ክፍለ አህጉር የሰው ኃይልና የጥሬ ዕቃ ባይኖር ኖሮ አውሮፖም ሆነ ሰሜን አሜሪካ ሥልጣኔአቸውን ማዳበር አይችሉም ነበር፡፡በዚህ እኳያ የዓለምን ሥልጣኔ ለመገንባት አፍሪካም ሆነች ሌሎች ታዳጊ ክፍለ አህጉሮች ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል ማለት ይቻላል። ታዳጊ የአፍሪካ ሀገሮችም ሆኑ ሌሎች ታዳጊ ሀገሮች የዚህ የዓለም ሥልጣኔ ሙሉ ተካፋይ አልሆኑም ይህንን መሠረታዊ ጥያቄ አንስተን መወያየት ይኖርብናል፡፡

ይህ በአፍሪካና በምዕራባውያን መካከል ያለው የሥልጣኔ መራራቅ እየጠበበ መምጣት ይኖርበታል እንጂ እየሰፋ መሄድ የለበትም። ይህ መጽሐፍ ይህንን አስከፊ የሥልጣኔ መራራቅ መሠረት በማድረግ ጠለቅ ያለ ትንተና ያቀርባል። ባገራችን አባባል ከሞኝ ጓሮ ሞፈር ይቆረጣል እንደሚባለው በሦስተኛው ዓለም ሀብት ሌላው ዓለም ጥሎን እንዲሄድ አያስፈልግም። የቡና ተክል ባልታወቀበት በስዊዲን፣ በኖርዌይ፣ በጣሊያን፣ በጀርመን ልዩ ጣዕም ያለው ቡና ይዘንላችሁ ቀርበናል ይሉናል። የሦስተኛው ዓለም ቡና የጀርመን፣ የጣሊያን ምርት/ ውጤት እየተባለ መቅረቡ በርግጥም ከሞኝ ደጃፍ ሞፈር ይቆረጣል ሊያሰኝ ይችላል። ለምሳሌ ያህል ቡናን አቀረብን እንጂ ኢትዮጵያ ቡና ብቻ ሳይሆን የተለያዩ የተፈጥሮ ሀብት የሚገኝባት ለም ሀገር ናት።

ኢትዮጵያ በተፈጥሮ ሀብት ብቻ ሳይሆን ጠንካራና ቆራጥ መንፈስ ያለው ሕዝብ የሚኖርባት ሀገር ናት። መንገዱን ከከፈቱለት ችሎታውን ማሳየት የሚችል ሕዝብ ነው። ዛሬ በተለያዩ ምዕራባውያን ሀገሮች በርካታ ኢትዮጵያውያን ቁልፍ ቦታ በመያዝ ችሎታቸውን ለዓለም ሕዝብ እያስመሰከሩ ናቸው። ኢትዮጵያውያን ብሩህ አእምሮ ያላቸው ከዘመኑ የቴክኖሎጂ ሥልጣኔ ጋር መራመድ ጊዜ እንደማይፈጅባቸው አንድ ታሪክ ላወሳላችሁ እወዳለሁ። ዓመተ ምህረቱን በትክክል ባላስተውለውም የአንደኛ ደረጃ ተማሪ በነበርኩበት ወቅት በጊዜው በኢትዮጵያ ውስጥ በትምህርት ጥራቱና በተማሪዎቹ ልዩ ችሎታ የታወቀው የሐረር መድኃኔ ዓለም ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት ተማሪዎች በሳይንስ ላቦራቶሪአቸው ውስጥ በከፍተኛ ርቀት የሚተኰስ ሮኬት እንደሰሩ በሰፊው ዜና ተወርቶ/ ተራጭቶ ነበር። የተሟላ ቤተ መጻሕፍት ላቦራቶሪና የተሟላ የመማሪያ ድርጅት ሳይኖራቸው ባላቸው መሣሪያ ተጠቅመው በጊዜው ከፍተኛ እንቅስቃሴ ማሳየታቸው እጅግ የሚያስደንቅ ነው። ድርጅት ካለ ችሎታው እንዳለ የተረጋገጠ ነው። ኢትዮጵያ ውስጥ ጠንካራ የትምህርት ተቋሞችንና የተሟላ ድርጅቶችን በመፍጠር በርካታ ሳይንቲስቶችን ማፍራት ይቻላል።

በአውሮፖና በሰሜን አሜሪካ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ከየዕለት ኑሮን ማሸነፍ ባሻገር ደረጃ በደረጃ ኑሮአቸውን ለማሻሻል ዕቅድ ማውጣት ይኖርባቸዋል። ኑሮአቸው እቅጣጫ እንዲይዝ አኗኗራቸው መስመር እንዲይዝ መንገዱን የሚጠቁማቸው ኃይል ወይም ድርጅት ያስፈልጋቸዋል። የአሜሪካ ኅብረተሰብ እዚህ ደረጃ ላይ ሊደርስ የቻለው ከትንሽ ተነስቶ ነው፡፡ መንገዱን ካወቁት ዘዴውን ከተረዱት አሜሪካ ሊደረስበት የሚቻል ሀገር ነው። ዛሬ በአሜሪካ ውስጥ አዲስ የኢትዮጵያ ትውልድ እየተፈጠረ ነው። ይህ አሜሪካ ውስጥ በመፈጠር ላይ ያለው አዲስ ትውልድ አብዛኛው በዝና እንጂ ኢትዮጵያን አይቶ የማያውቅ ትውልድ በመሆኑ ከኢትዮጵያ ጋር ያለውን ዝምድና ማሳወቅና ማስተማር የኛ ኃላፊነት ነው። አሜሪካ ተወልዶ የተወለደበትን ሀገር በመገንባት ላይ ያለው አዲሱ ትውልድ አብዛኛው የቤተሰቡን ቋንቋ እንኳን መናገር የማይችል ነው። ኢትዮጵያዊነቱን ባህሉን ታሪኩን ማሳወቅ ያለብን እኛ ነን። ይህ ጉዳይ በኅብረተሰብ ደረጃ የታሰበበት አይመስልም።

የዚህ የአዲሱ ትውልድ መሪ የሚሆን ኅብረተሰብ መኖሳት ይኖርበታል። ያሁኑ ኅብረተሰብ በመገንባት ላይ ላለው ለአዲሱ ትውልድ ከፍተኛ የታሪክ ግዴታ አለበት። ይህን ከፍተኛ የታሪክ ኃላፊነት ለመወጣት የአሁኑ ትውልድ መጣደፍ አለበት። አዲሱ ትውልድ በኢትዮጵያዊነቱ ብቻ ሳይሆን በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተዋህዶ የተመቻቸና የተደላደለ ኑሮ እንዲመሠርት ነባሩ ትውልድ አስፈላጊውን አመራር የመስጠት ግዴታ አለበት። ይህም አዲሱ ትውልድ ጠንካራ የሆነ የኢትዮጵያዊነት ስሜት በስነ ልቦና እንዲቀረጽ የኋላ ኋላ ራስን መጠየቁ የማይቀር ስለሆነ ከሥረ መሠረቱ ስለባህሉና ስለታሪኩ እየተማረ ማደግ ይኖርበታል እንጅ እንደ ጂኦግራፊ ትምህርት ካርታ በማሳየት የሚሆን አይደለም።

ቀደም ሲል የጠቀስነው ጃፓን እንዴት ሰለጠነች በሚለው በክበደ ሚካኤል መጽሐፍ ጃፓን ለሥልጣኔ ከበቃችበት ዋንኛው ምክንያት የጃፓን ሕዝብ ባለው ጠንካራ የሀገር ስሜት ነው። ጃፓኖች ለሀገራቸው ያላቸው

ፍቅር እጅግ ከፍተኛ ነው። ሕዝቡ ሀገራችን ጃፖንን በሥልጣኔ ማስጠራት አለብን፣ ሀገራችንን ልናስከብር የምንችለውና የሀገር መውደዳችንን ደግሞ የሚያስመሰክረው ጠንክረን መሥራታችን ነው። ጃፖን በሥልጣኔ ያደገችው ሕዝቦቿ በጃፓን ፍቅር ላይ የተመሠረተ ስነ ልቡና በአእምሮአቸው ስለተቀረጸ ነው። ጠንካራ የሀገር ፍቅር ስሜት የሌለው ኅብረተሰብ በግል ጥቅሙ ይዋጣል።

አሜሪካ ውስጥ የተፈጠረው አዲሱ የኢትዮጵያ ትውልድ ለሀገሩ አለኝታ ሊሆን የሚችለው ይህ ተመሳሳይ ጠንካራ የሀገር ስሜት ሲኖረው ነው። ይህንን ጠንካራ የሀገር ስሜት በአዲሱ ትውልድ ለማስረጽ ከፍተኛ ውይይት ማድረግ ይኖርብናል። ለዚህም የሚያዘጋጀን ሁናቴ መፍጠር አለብን። በታሪክ እደምንረዳው በአድዋ ጦርነትም ሆነ በኋላም በማይጨው የኢትዮጵያ ሕዝብ የጣሊያንን የተደራጀ የጦር ኃይል መቋቋም የቻለው በነበረው የጦር መሣሪያ ምጥቀት ሳይሆን ለሀገሩ ባለው ከፍተኛ ፍቅር በመነሳሳቱ ነው። ጀግንነት በጦር መሣሪያ ኃይል የሚገነባ ሳይሆን በከፍተኛ የሀገር ፍቅርና የሀገር መውደድ ላይ የተመሠረተ ነው፡፡ ከፍተኛ የጦር ኃይል እያለው የውስጥ ቆራጥነትና ጀግንነት ስለሌለው ብቻ የሚሸነፍ ጦር በታሪክ ጥቂት አይደለም። እምቢ ላገሬ እምቢ ለወገኔ የሚል የውስጥ የሀገር ፍቅር የሌለው ሕዝብ ሀገሩን ከጠላት ሊከላከል አይችልም። ሀገርን የሚያቆየው ሀገርን የሚያጠናክረው የሕዝቡ ስነ ልቡና ነው። አዲሱ ትውልድ አዲስ ስነ ልቡና መገንባት ይኖርበታል። ለመጭውዎቹ ዘመናት ለኢትዮጵያ ተስፋ የሚሆናት ከአዲሱ ትውልድ የሚነሳ ነው። ይህ መጽሐፍ በከፍተኛ ደረጃ የሚያተኩረው በአዲሱ ትውልድ ላይ ነው። የአዲሱ ትውልድ የሚጓዝበትን መንገድ ካሁኑ ካለቀየስንለት የወደፊቱ የተስፋ ጎዳና አይታየውም።

በመጨረሻም በሀገራችን የጥንት አባባል የዘሬን ብተው ያንዘርዝረኝ እንደሚባለው የመጣንበትን፣ የበቀልንበትን፣ ሀገራችንንና ወገናችንን ማሰብ ሰብአዊና ተፈጥሮአዊ ግዴታችን ነው። በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮች የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን የሀገራቸውን ዕድገት የሀገራቸውን ብልጽግና

የሀገራቸውን መሻሻል ማሰብ እንዳለባቸው ግልጽ ነው። ለሀገራቸውና ለወገናቸው መቆርቆር አለባቸው። ይህ መጽሐፍ ይህንን ሃሳብ መሠረት በማድረግ በምዕራባውያን ሀገሮች ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ሀገራቸውን ሌላው ዓለም እደረሰበት የሥልጣኔ ደረጃ እንድትደርስ ለማድረግ ምን ዓይነት አስተዋጽኦ ማድረግ እንደሚችሉ ለውይይት የቀረበ ነው። የሀገር ብልጽግና የሀገር ዕድገት የሚታየው ሁሉም ተባብሮ የሚጠበቅበትን አስተዋጽኦ ሲያደርግ ነው። ሰው ከሀገሩ የሚወጣው ሀገርን ባዶ ለማስቀረት ሳይሆን ሀገርንና ወገንን የበለጠ ለመርዳት አስፈላጊውን ዝግጅት ለማድረግ ነው። ሰው የያዘውን ከወረወረ ፈሪ አይባልም እንደሚባለው የዓለም ሕዝብ በሥልጣኔ እንዴት እንደተለያየ፣ ስለሥልጣኔ፣ ትርጉም ስለሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ፣ የኢትዮጵያ ባህል ለአሜሪካ ኅብረተሰብ አኗኗር ምን ያህል እንደሚያዘጋጃቸው፣ በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮችና በሰሜን አሜሪካ ስለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን የኑሮ ሁናቴ፣ በሳይንስና በቴክኖሎጂ በመጠቁ ሀገር ውስጥ ለመኖር ዕድል ያገኙ ኢትዮጵያውያን ያፈሩትን ዕውቀት ለሀገራቸው እንዴት ማካፈል እንደሚችሉ፣ ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ተቀላቅለው ሲኖሩ ማድረግ ስለሚገባቸው ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ እንቅስቃሴ ሁሉ ለመወያየት እነሆ ይህንን መጽሐፍ በታላቅ ትህትና አቀርባለሁ።

መግቢያ

የዚህ መጽሐፍ ዋና ዓላማ በሰሜን አሜሪካና በሌሎች ምዕራባውያን ሀገሮች ውስጥ ስለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና ለማቅረብ ነው። በሰሜን አሜሪካና በተለያዩ ምዕራባውያን ሀገሮች የኢትዮጵያውየንን የአኗኗር ሁናቴ ጠለቅ ብሎ ለመረዳት፣ ስለምዕራባውያን ኅብረተሰብ በተለይም ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ የኑሮ ፍልስፍና ማወቅ ይገባናል። ይህ መጽሐፍ የምዕራባውያንን ሥልጣኔ በሚመለከት ባህሉን ታሪኩንና ሂደቱን ከኢትዮጵያ ኅብረተሰብ ጋር በማገናዘብ ሰፋ ያለ ታሪካዊ ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና ያቀርባል።

ይህ መጽሐፍ ብዙ የተለያዩ ጽንሰ ሃሳቦችን ያዘለ በመሆኑ ላንባብያን አመች እንዲሆን ስለመጽሐፉ አቀራረብ አጠር ያለ መግለጫ መስጠት አስፈላጊ ነው፡፡ በአጠቃላይ መልኩ ይህ መጽሐፍ በአራት ዋና ዋና ክፍሎች የተከፈለ ነው። የመጀመሪያው ክፍል ስለ ሥልጣኔ መሠረታዊ ጽንሰ ሃሳብ ሰፋ ያለ ትንተና ያቀርባል በሥልጣኔ ለመራመድ የሥልጣኔ ተካፋይ ለመሆን ሥልጣኔ ምን እንደሆነ ሥልጣኔ ማለት ምን ማለት እንደሆነ ስለሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ ስለሥልጣኔ ትርጉም ስለሥልጣኔ አጠቃላይ ግንዛቤ እንዲኖረን ያስፈልጋል። ይህ ክፍል ለመጽሐፉ መሠረት የሚጥል ለመጽሐፉ ዋና ዓላማ መነሻ የሚሆን ነው። ይህ ክፍል ስለምዕራባውያን ሥልጣኔ አጀማመር ስለምዕራባውያን የሥልጣኔ አተረጓጎም የምዕራባውያን ሥልጣኔ ምንጭ የሆነው የአውሮፓውያን ሥልጣኔ እንዴት እንደተጀመረ ለምዕራባውያን ሥልጣኔ ምን ማለት እንደሆነ በሰፊው ለማብራራት ይሞክራል። ዛሬ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ትምህርት ለማግኘት የምዕራባውያን ሥልጣኔ ተካፋይ ለመሆን የዓለም ሕዝብ ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች እየጎረፈ ነው። ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ምን የሚሰበን፣ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ምን የሚያጓጓን፣ ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ አኗኗር የምንመኘው ምን እንደሆነ፣ ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ አስተሳሰብ ምን እንደምንማር፣ ከምዕራባውያን የኑሮ ፍልስፍና የምንገነዘበውስ?

የምዕራባውያንን ሥልጣኔ የተለየ የሚያደርገው ምን እንደሆነ በሰፊው መወያየት ይኖርብናል።

የዚህ መጽሐፍ ሁለተኛው ክፍል ደግሞ ሥልጣኔና ኢትዮጵያን የሚመለከት ነው። የሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ በኢትዮጵያ ውስጥ ምን እንደሚመስል፡ የሥልጣኔ አተረጓጎም ምን እንደሆነ፡ ለኢትዮጵያውያን ሥልጣኔ ማለት ምን ማለት እንደሆነ፡ የኢትዮጵያ ሕዝብ ለሥልጣኔ የሚሰጠው ትርጉም ምን እንደሆነ ሰፋ ያለ ታሪካዊ ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና ይቀርባል። በተለይም የሦስት ሺህ ዘመን ታሪክና ሥልጣኔ ያላት ኢትዮጵያ ስለሥልጣኔ ያላት አመለካከት ስለሥልጣኔ የምትሰጠው ትርጉም ምን እንደሆነ ኅብረተሰቡ ስለሥልጣኔ ምን እንደሚያስብ ኅብረተሰቡ ስለ ሥልጣኔ ያለው አመለካከት ምን እንደሆነ መሠረታዊ ሃሳብ ማግኘት እጅግ አስፈላጊ ነው።

የዚህ መጽሐፍ ሦስተኛው ክፍል ደግሞ ከላይ የጠቀስናቸውን ዋና ዋና ጽንሰ ሃሳቦች በማጣመር ኢትዮጵያውያን ያላቸውን የሥልጣኔ አመለካከት ይዘው በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ገብተው በሚኖሩበት ጊዜ ኑሮአቸው ምን እንደሚመስል ሰፋ ያለ ትንተና ያቀርባል። ኢትዮጵያውያን የሀገራቸውን ባህል፡ የሀገራቸውን ታሪክ፡ የሃገራቸውን ስነ ልቡና ይዘው በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ውስጥ እንዴት ኑሮአቸውን እንደሚያካሂዱ፡ ባህላቸው ለምዕራባውያን ሥልጣኔ እንዴት እንደሚያዘጋጃቸው፡ የኢትዮጵያውያን የኑሮ ፍልስፍና ለምዕራባውያን ኅብረተሰብ ኑሮ እንዴት በር እንደሚከፍትላቸው፡ የኢትዮጵያውያን ስነ ልቡና ከምዕራባውያን ስነ ልቡና እንዴት እንደሚመሳሰልና እንዴት እንደሚለያይ፡ ኢትዮጵያውያን በሌላ ኅብረተሰብ ውስጥ በሚኖሩበት ጊዜ ኑሮአቸውን እንዴት ማስተካከል እንዳለባቸው ሰፋ ያለ ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ትንተና ይቀርባል። በመሠረቱ ማንኛውም ኅብረተሰብ በአዲስ ኅብረተሰብ ውስጥ በሚኖርበት ጊዜ ለአዲሱ ኅብረተሰብ አስፈላጊውን ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ዝግጅት ለማድረግ ጥረት ማሳየት ይኖርበታል። በዚህ ክፍል ኢትዮጵያውያን ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጋር ከመቀላቀላቸው በፊት

ስለምዕራባውያን ኅብረተሰብ አጠቃላይ ገጽታ ማወቅ ይኖርባቸዋል። ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ውስጥ ኑሮአቸው የተሳካ እንዲሆን ስለኅብረተሰቡ ስነ ልቡና ስለኅብረተሰቡ ባሕርይ፣ ስለኅብረተሰቡ ታሪክ፣ ስለኅብረተሰቡ ፍልስፍና፣ ስለኅብረተሰቡ አኗኗር ጠለቅ ያለ ዕውቀት እንዲኖራቸው ያስፈልጋል። በውጭው ዓለም ሕዝብ እየተጣበበ የመጣው የአሜሪካ ኅብረተሰብ ሌላውን የዓለም ሕዝብ እንዴት እንደሚመለከት፣ የአሜሪካ ኅብረተሰብ ኢትዮጵያውያንን እንዴት እንደሚያያቸውና የኢትዮጵያን ኅብረተሰብ እንዴት እንደሚቀበላቸው አጠቃላይ ገጽታ እንዲኖረን ያስፈልጋል።

የዚህ መጽሐፍ አራተኛው ክፍል ደግሞ ከላይ የተጠቀሱትን ዋና ዋና ሃሳቦች በማጠናቀር ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሀገሮች ውስጥ በመኖራቸው የሚያገኙት ትምህርት ምን እንደሆነ፣ ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ ጋር ተቀላቅለው በመኖር ኑሯቸውን እንዴት እንደሚያሻሽሉላቸውና ከምዕራባውያን ሀገሮች ለሀገራቸው የሚያካፍሉት ለወገናቸው የሚያተርፉት ምን እንደሆነና የቀሰሙት ትምህርት ለሀገራቸው ሥልጣኔ ምን ያህል ሊረዳ እንደሚችል ሰፋ ያለ ዘገባ ያቀርባል። አነሰም አደገም ያንድ ሀገር ሕዝብ ኑሮውን በውጭ ሀገር ለመመሥረት ሲያቅድ አንድ ዓላማ እንዳለው ግልጽ ነው። ኢትዮጵያውያንም ሀገራቸውን ለቀው በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮች ኑሯቸውን በሚመሠርቱበት ጊዜ ስለሀገራቸውና ስለወገናቸው በተለያየ መንገድ ማሰባቸው የማይቀር ነው። በግለሰብና በተናጠል የምናስበው በኅብረተሰብ ደረጃ ቢዋቀር ከፍተኛ ትርጉም ይኖረዋል። የአንድ ሀገር ሕዝብ ሀገሩን የሚለቀው ሀገሩንና ወገኑን ጠልቶ ሳይሆን ኑሮውን ለማሻሻል ነው። ስለሆነም በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮች የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ለሀገራቸው ዕድገት፣ ለወገናቸው መሻሻል ስለሚያደርጉት አስተዋጽኦ ይህ መጽሐፍ በሰፊው ይመረምራል። ክፍል አንድ ስለሥልጣኔ ትርጉም ስለሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳብ፣ ስለምዕራባውያን የሥልጣኔ ፍልስፍና፣ ክፍል ሁለት ስለኢትዮጵያና የሥልጣኔ ታሪክ፡ ስለኢትዮጵያውያን የሥልጣኔ ትርጉም፣ ስለኢዮጵያውያን ኅብረተሰብ የሥልጣኔ አስተሳሰብ ክፍል ሦስት ኢትዮጵያውያን ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ

ውስጥ ተቀላቅለው ኑሯቸውን እንዴት እንደሚመሠርቱ ባህሉን ሀገሩንና ሥርዓቱን ለመልመድ ስለሚያደርጉት እንቅስቃሴ፣ ክፍል አራት ደግሞ ዞሮ ዞሮ መዝጊያው ጭራሮ እንደሚባለው ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ኅብረተሰብ ውስጥ በመኖራቸው ምን እንደሚቀስሙ ምን ትምህርት እንደሚያገኙ ይህንንም ተገን በማድረግ ሀገራቸውንና ወገናቸውን እንዴት ሊጠቅሙ እንደሚችሉ ከማኅበራዊና ሥነ ልቡናዊ አንፃር ሰፋ ያለ ዘገባና ትንታኔ ያደርጋል።

እነዚህን ከላይ የጠቀስናቸውን ዋና ዋና ክፍሎች ሥርዓትን በተከተለ መንገድ ለመተንተን ይህ መጽሐፍ አሥራ አራት ምዕራፎችን የያዘ ነው። ነገርን ከሥሩ ውኃን ከጥሩ እንደሚባለው ስለጉዳዩ ጠለቅ ያለ ግንዛቤ እንዲኖረን ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ገብተው እንዴት እንደሚኖሩ ከመወያየታችን በፊት አስቀድመን ስለሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ ስለሥልጣኔ ትርጉም ሰፋ ያለ ትንተና ማቅረብ ይኖርብናል። ሥልጣኔ አለባበስ አነጋገር አካሄድ የሚመስለው ብዙ ሰው አለ ሥልጣኔ ጠለቅ ያለ ጽንሰ ሃሳብ ስለሆነ " ሙሽሪት ኩሪባቸው በእንግሊዝ አናግሪያቸው" ከሚለው ሃሳብ ራቅ ብለን ሥልጣኔ በእንግሊዝኛ ወይም በውጭ ቋንቋ መናገር ማለት ሳይሆን ከሳይንስና ከቴክኖሎጂ ዕድገት ከማኅበራዊ ሳንይስና የባህል ዕድገት ጋር የተዛመደ መሆኑን ከዚህም ባሻገር የሰውን አስተሳሰብ የሰውን ፍልስፍና የሚመለከት መሆኑን በዝርዝር መወያየት ይኖርብናል።

የሰው ልጅ ሥልጣኔ የራሱ የታሪክ ሂደት አለው። የሰው ልጅ በዋሻ መኖር ከጀመረበት ጊዜ አንስቶ የዕለት ኑሮውን ለማሸነፍ ከእንስሳትና ከአራዊት ራሱን ለመከላከል የዕለት ምግቡን ለመሰብሰብ ያደርገው የነበረ የኑሮ ውጣ ውረድ ሁሉ የሥልጣኔ ጥንስስ መሆኑን እንረዳለን የሰው ልጅ ጥንታዊ የሥልጣኔ ታሪክ እጅግ ከፍተኛ ቦታ ይዞ የሚገኘው ባጋጣሚ ይሁን በተፈጥሮ ምርምር ድንጋዮችን በማጋጨት ለመጀመሪያ ጊዜ እሳትን በፈጠረበት ጊዜ ነው። በወቅቱ እንደ ኤሌክትሪክ ኃይል ሊቆጠር የሚችል ትልቅ የሥልጣኔ ምልክት ነው። ዛሬም ቢሆን በልዩ ልዩ ዘመናዊ የቴክኖሎጂ

መሣሪያ ይቅረብ እንጅ ጽንስ ሃሳቡ እሳት ነው። ቀስ በቀስም የሰው ልጅ በተባራሪ ሁናቴ ምድር ያፈራቸውን ቅጠላ ቅጠል ፍራፍሬ ልዩ ልዩ እንስሳትን በማደን የዕለት ምግቡን ከማግኘት ባሻገር ባንድ ቦታ ተደላድሎ የግብርናን ሥራ የጀመረበት ወቅት ደግሞ በሰው ልጅ የሥልጣኔ ታሪክ ሌላው ከፍተኛ ቦታ የሚሰጠው ነው።

ለሰው ልጅ ሕይወት ውኃ ቁልፍ በመሆኑም በዓለም ውስጥ ታላላቅ ሥልጣኔዎች የተቆረቆሩት ወንዞች ባሉበት አካባቢ ነው። በዓለም ታሪክ የሥልጣኔ ምንጭ እየተባለ የሚቆጠረው ሜሶፓታሚያ (የአሁኗ ኢራቅ) በሁለት ወንዞች መካከል ነው፡፡ ሜሴፖታሚያ ማለትም በሁለት ወንዞች መካከል የምትገኝ ከተማ ማለት ነው። የሰው ልጅ ባንድ ቦታ ረግቶ መኖር ሲጀምር የሰው ልጅ ሥልጣኔ ዕቅድ በያዘ መልክ ማደግ ጀምሯል። የሰው ልጅ ሥልጣኔ ከዚህ ደረጃ ተነስቶ አሁን አለበት የኮምፒዩተር ቴክኖሎጂ እንዴት እንደደረሰ አጠቃላይ ግንዛቤ እንዲኖረን ያስፈልጋል። የሰው ልጅ በሥልጣኔ እንዲገፋ በሥልጣኔ እንዲራቀቅ የሚገፋፋው ኃይል ምን እንደሆነ መመርመር ይኖርብናል ። አንዳንድ ኅብረተሰብ በሥልጣኔ ሲገፉ አንዳንዱ ደግሞ ሥልጣኔ በቃኝ ይላል። ሌላው ኅብረተሰብ ደግሞ ገና ምኑ ተይዞ በማለት በሥልጣኔ መራቀቅን ሌት ተቀን ይያያዘዋል። በነዚህ ኅብረተሰቦች መካከል ያለውን ሥነልቡናዊ ልዩነት ደግሞ ጠለቅ ባለ ሁናቴ መገንዘብ ይኖርብናል።

ሌላው ስለሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ ስንወያይ ማንሳት የሚኖርብን ሥልጣኔ የሰውን ልጅ ያስተሳሰብ ደረጃ የሚያመለክት ነው። አውሮፓውያን የዓለም ሀብት የሚያልቅ መሆኑን አስቀድመው ስለተገነዘቡት ርስ በርሳቸው በመዋጋት ቅኝ ግዛት ማስፋፋትን ተያያዙት። የሰው ልጅ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ተራቆ አንዱ አንዱን ለማጥፋት አንዱ ኅብረተሰብ ሌላውን ኅብረተሰብ ከምድረ ገጽ ለማጥፋት ሲሯሯጥ እናያለን። የሰው ልጅ ሥልጣኔን ከሰው ልጅ መደበኛ ባሕርይ ጋር በማገናዘብ ጠለቅ ያለ ስነ ልቡናዊ ትንተና ማድረግ ተገቢ ነው። ሥልጣኔ አንድ መልክ የያዘ ብቻ ሳይሆን የተለያየ

ሥልክ የተለያየ ገጽታ እንዳለው ማወቅ ይኖርብናል። አውሮፓ በተፈጥሮ ሀብት በጣም የተወሰነች አህጉር ናት ወደፊት እንደምንረዳው አውሮፖን ወራሪ ኃይል ካደረጋት ጉዳዮች አንዱ የተፈጥሮ ሃብት ጉዳይ መሆኑን ለመረዳት እንችላለን። የሥልጣኔ መለኪያ የሥልጣኔ መገምገሚያው ምን እንደሆነ ጠለቅ ብለን መመርመር ይኖርብናል።

የሰው ልጅ በሥልጣኔ መጥቆ ህዋን /ጠፈርን ሲያስስ በአንፃሩ ደግሞ ዘመኑን ሁሉ በጦርነት ካሳለፈው የሥልጣኔ ምሥጢሩ ምን ላይ እንደሆነ መመርመር ይኖርብናል። ሥልጣኔ በሀብት ክምችት የሚለካ ከሆነ ሥልጣኔ በጦር ኃይል መራቀቅ የሚለካ ከሆነ ሥልጣኔ በሳይንስና በቴክኖሎጂ መምጠቅ የሚለካ ከሆነ የሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ ብዙም አያከራክረንም። ነገር ግን የሥልጣኔ መለኪያ ከዚህ ጠለቅ ያለ መሆን ይኖርበታል። እያንዳንዱ ኅብረተሰብ የራሱ የሆነ የሥልጣኔ ትርጉም ያለው ይመስላል። አንዱ ኅብረተሰብ ሥልጣኔውን በሌላ ኅብረተሰብ ለማስፋፋት ጥረት ሲያደርግ እናያለን። ይህ በርግጥ ሥልጣኔ ይሁን አምባገነንነት ለይተን ማወቅ ይኖርብናል። ሥልጣኔን በሚመለከት ጠለቅ ያለ ውይይት በማድረግ ስለ ሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ አጠቃላይ ግንዛቤ ለመውሰድ እንሞክራለን።

አውሮፓውያን የአፍሪካን ክፍለ አህጉር ወይም ሌሎች ክፍላተ አህጉራትን በቅኝ ለመግዛት በወረሩበት ጊዜ ለዓለም ሕዝብ የሚሰጡት መልስ ሥልጣኔን ለማስፋፋት ሥልጣኔን ለዓለም ሕዝብ ለማዳረስ የሚል ነበር። በአውሮፓውያን አስተሳሰብ ሌላው ዓለም በሥልጣኔ ወደኋላ የቀረ መሆኑን በማመን በዓለም ላይ ስነ ልቡናዊ የበላይነታቸውን ለመመሥረት ሞክረዋል። በምዕራባውያን አስተሳሰብ ሌላው ሕዝብ ኋላቀር፣ ሌላው ሕዝብ ያልሰለጠነ ፣ ሌላው ሕዝብ ያልተማረ፣ ሌላውን ሕዝብ ዝቅተኛ አድርገው በመቁጠር "ሦስተኛው ዓለም" ሕዝብ የበታችነት ስነ ልቡናዊ አመለካከት በአእምሮው እንዲቀረጽ ያልተቋጠበ ጥረት አድርገዋል። ይህ ከፍተኛ ስነ ልቡናዊ ተጽእኖ ከቅኝ ግዛት አገዛዝ የተወረሰ አንዱና ዋነኛው ተጽእኖ ነው። ከታሪክ እንደምንረዳው አውሮፓውያን ያልቃኙት ሀገር ያልቃኙት ክፍለ አህጉር የለም

አፍሪካን ደቡብ አሜሪካን መካከለኛው ምሥራቅንና እስያን የአውስትራሊያን አካባቢ በሙሉ አዳርሰዋል። መንገዱ ይለያይ እንጅ ካናዳንና ዩናይትድ ስቴትስም ዛሬ እንደምናውቃቸው የመሠረቱት አውሮፓውያን ናቸው። ዛሬ ደቡብ አሜሪካ ወይም ላቲን አሜሪካ ብለን የምንጠራው ከዳር እስከዳር በቅኝ ግዛት የወረሩት ስፔይንና ፖርቱጋል እንደነበሩ ማስረጃው እስከዛሬ ድረስ አለ። ባንድ ወቅት ጃፓንም የፈረንሳይ ቅኝ እንደነበረች ይታወሳል። በታሪክ እንደምንመለከተው አውሮፓውያን በተለያየ ጊዜ በተለያየ ዘመን ያልደረሱበት ክፍለ ዓለም የለም። ዛሬ ውቅያኖስ ላይ እንደልቧ ተንሰራፍታ የምትገኘው አውስትራሊያ በእንግሊዝ እስረኞች የተቆረቆረች ሀገር ናት።

ወደድንም ጠላንም የአውሮፓ ሥልጣኔ በተለያየ መንገድ በዓለም ላይ ሰፍኗል ብንል ማጋነን አይሆንብንም፡፡ አሁንም ቢሆን ከሞላ ጎደል መልኩን አሻሽሎ ስሙን ለውጦ የምዕራባውያን ሥልጣኔ ዓለምን ወሮታል ማለት ይቻላል። በሌላ አነጋገር አፍሪካም ሆነች ሌላው ሦስተኛ ዓለም በምዕራባውያን የሥልጣኔ ወጥመድ ውስጥ ታንቆ የተያዘ ይመስላል። ዛሬ አብዛኛው የዓለም ሕዝብ ኑሮውን ለማሻሻል የሚጎርፈው ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች ነው። ይህ ደግሞ የምዕራባውያንን ኢኮኖሚ የበለጠ እያበለጸገው ነው። ከዚህም የተነሣ የምዕራባውያን ኅብረተሰብ ስነ ልቡናዊ ልዕልና በአእምሮአቸው እንዲቀረጽ አድርጓል። የዓለምን ወጣት ሕዝብ የዓለምን ጠንካራ ሠራተኛ የዓለምን ሊቃውንት በቁጥጥር ሥር ለማድረግ ለምዕራባውያን ከፍተኛ ድል ነው። ዛሬ በምዕራባውያን ሀገሮች ያሉ የሦስተኛው ዓለም የሕክምና ዶክተሮች የዩኒቨርስቲ መምህራን በተለያዩ ድርጅቶች በልዩ ልዩ የሙያ መስኮች ውስጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ የሚያደርጉ በየሀገር ቤቱ ካሉት ቢበልጡ እንጂ አያንሱም።

ምዕራባውያን ይህን የመሰለ የበላይነት እንዴት እንዳገኙ ጠለቅ ባለ መንገድ መተንተን ይኖርብናል። መልሱን ልናገኝ የምንችለው ምዕራባውያን ከሌላው ኅብረተሰብ ባሰራራቸው፣ በአስተሳሰባቸው፣ በአመለካከታቸው፣ በስነ ልቡናቸው እንዴት እንደሚለዩ ስንረዳ ነው። የአውሮፓ ታሪክ በታሪክ ጥናት

ውስጥ ራሱን የቻለ ሰፊ የታሪክ መስክ ነው፡፡ የዚህ መጽሐፍ ዓላማ ያውሮፓን ታሪክ በሰፊው ለመመርመር ሳይሆን የአውሮፓን የሥልጣኔ ሂደት የምዕራባውያን የሥልጣኔ ፍልስፍና ምን እንደሆን የኅብረተሰቡ አመለካከት ምን እንደሆነ የምዕራባውያንን አጠቃላይ ባሕርይና ስነ ልቡና ለመተንተን ነው። የዚህ መጽሐፍ ዓላማ የምዕራባውያን ሥልጣኔ የውጭውን ዓለም እንዴት ለመማረክ እንደቻለ ለመመርመርና ለማገናዘብ ነው። በተጨማሪም የውጭው ዓለም እንዲህ ሊያጓጓን እንዴት እንደቻለና የምዕራባውያን ኅብረተሰብ ፍልስፍና ከሌላው ዓለም ኅብረተሰብ እንዴት የተለየ እንደሆነ ጠለቅ ያለ ትንተና ይቀርባል።

የምዕራባውያንን የአኗኗር ሁናቴ በመገምገም ከምዕራባውያን ምን እንደምንፈልግ ማወቅ ይኖርብናል። ምዕራባውያን በተለያየ ጊዜ ሌላውን ዓለም በሚያስሱበት ጊዜ ከሌላው ዓለም ምን እንደሚፈልጉ በትክክል ያውቁ ነበር ። ወደሌላው ዓለም በሚጓዙበት ጊዜ ግልጽ የሆነ ዓላማ ነበራቸው። ሥልጣኔን ለማስፋፋትና ሃይማኖትን ለመስበክ ይላሉ እንጅ ዋና ዓላማቸው የነበረው የሕዝቡን መሬት የሕዝቡን ሀብት በቁጥጥራቸው ስር ለማድረግና ለኢንዱስትሪ ምርታቸው ርካሽ የጥሬ ዕቃ ለማግኘትና በውድ ዋጋ ሸቀጣቸውን ለማራገፍ እንደነበር ግልጽ ነው። በተመሳሳይ ሁኔታ ደግሞ ከተለያዩ የሦስተኛው ዓለም ሀገሮች ወደተለያዩ ምዕራባውያን ሀገሮች የሚጎርፉት ሕዝቦች ከምዕራባውያን ምን እንደሚፈልጉ ዓላማቸው ምን እንደሆነ በትክክል ማወቅ ይኖርባቸዋል።ለወደፊቱ በሰፊው እንደምንወያይበት ኢትዮጵያውያን ከአሜሪካ ኅብረተሰብ ጋር ተቀላቅለው በሚኖሩበት ጊዜ ከአሜሪካ ኅብረተሰብ የምንፈልገው ምን እንደሆነ አሜሪካ የመጣንበት ዋና ዓላማ ምን እንደሆነ በትክክል ማወቅ ይኖርብናል። ኢትዮጵያውያንም ሆኑ ከሌሎች ሦስተኛ ዓለም ሀገሮች ወደ ሰሜን አሜሪካ የሚጎርፉበት ምክንያት አዲስ ባህል ፍለጋ አዲስ ሃይማኖት ፍለጋ አዲስ ቋንቋ ፍለጋ ሳይሆን ኑሮአቸውን በተለያየ መንገድ ለማሻሻል ስለሆነ የመጡበትን ዋና ዓላማ ጠንቅቆ ማወቅ ትልቅ አጀማመር ነው።

ኢትዮጵያ በዓለም ደረጃ ያላትን ታዋቂነት ጠለቅ ባለ መንገድ መመርመር ይኖርብናል። ሰባቱ የዓለም ድንቅ ሥራዎች (Seven wonders of the world) ከሚባሉት ጥንታዊ የዓለም ሥልጣኔዎች ካበረከቷቸው መካከል የላሊበላ አብያተ ክርስቲያናት ናቸው። በተለያዩ ጊዜያት ላሊበላን ብቻ ለማየት ሲል የሚመጣው የውጭ ጎብኝ እጅግ ብዙ ነው። ለወደፊት እንደምንተነትነው ኢትዮጵያን ልዩ የሚያደርጓት ብዙ ሁናቴዎች አሉ። የሰው ልጅ ሥልጣኔ የተጀመረባት ጥንታዊ የሰው ልጅ ዝርያ የተገኘባት፡ በአፍሪካ ውስጥ የራሷ የጽሑፍ ቋንቋ ያላት ሀገር ናት። ይህን ልዩ ታሪክ መሠረት በማድረግ ኢትዮጵያ ባሁኑ ወቅት ምን ማድረግ እንደምትችል ደግመን ደጋግመን መጠየቅ ይኖርብናል።

የጥንት ሥልጣኔ ያላቸው ከተማዎች እንደ ሮም፣ ፍሎረንስ፡ ቬኒሲያ ያሉ ዛሬ የዓለምን ቱሪስቶች በከፍተኛ ደረጃ እየሳቡ ናቸው። እነዚህ ጥንታውያን የሥልጣኔ ቦታዎች ከፍተኛ የገንዘብ ምንጭ ከሆኑ ዘመናት አልፈዋል። ጥንታዊቷ ግሪክም በተመሳሳይ ሁናቴ የጥንት የሥልጣኔ ቦታዎችን በማስጎብኘት በዓለም ደረጃ የታወቀች የቱሪስቶች መናኸሪያ ሆናለች። ብዙ ጥንታዊ ሥልጣኔ ያላቸው ሀገሮች እንደ ግብጽ ፒራሚድ በጥንታዊ ታሪካቸው ለሀገራቸው ኢኮኖሚ ግንባታ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረግ ላይ ናቸው ። የኢኮኖሚ ግንባታ ብቻ ሳይሆን የሕዝቡን ስነ ልቡና በመገንባት ሕዝቡ በታሪኩ እንዲኮራ በታሪኩ እንዲጠቀም አድርጎታል። በኢትዮጵያም እንደዚሁ በተመሳሳይ ሁኔታ የጥንት ታሪኳን ለዓለም ሕዝብ በማስተዋወቅ የሀገር ኢኮኖሚን በመገንባት የሕዝቡን ስነልቡና በማዳበር ከፍተኛ እንቅስቃሴ ማድረግ ይቻላል። የኢትዮጵያ ሥልጣኔ ታሪክ በጥንት የሥልጣኔ ቅርስ ላይ ብቻ የተወሰነ ሳይሆን በዘመናዊ ሥልጣኔ ውስጥ ለመሳተፍም ኢትዮጵያ የሚኖራትን አስተዋጽኦ ጭምር መገምገም ይኖርብናል። ይህ ለአዲሲቷ ኢትዮጵያ እጅግ አሳፈላጊ ጉዳይ ነው።

ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ እንግሊዞችና አሜሪካኖች ኢትዮጵያ ውስጥ በመግባታቸው ኢትዮጵያ የራሷን ባህል ርግፍ አድርጋ

ፈቷን ሙሉ በሙሉ ወደ ምዕራባውያን ሥልጣኔ ያዞረች ይመስላል። የኢትዮጵያ የአስተዳደር ሥርዓትና የትምህርቱ ሥርዓት ሙሉ በሙሉ ምዕራባዊ በመሆኑ የኢትዮጵያን የወደፊት አቅጣጫ እንግሊዞችና አሜሪካኖች መንገድ መቀየስ ጀመሩ። ያገሪቱን አመራርና ያገሪቱን የወቅቱን ዕድል ለውጭ ያስረከብን ይመስላል። ይህም የሕዝቡን ስነ ልቡና እየቀየረና እየለወጠ መጣ። ተማርኩ ያለው ወገንም የራሱ የሆነውን አንቋሽሾ የምዕራባውያን የሆነውን ሁሉ መውደድና ማምለክ ጀመረ። ይህ ዝንባሌ ደግሞ ለምዕራባውያን ስነ ልቡናዊ ልዕልናን ሊፈጥርላቸው ችሏል ። ሥልጣኔ የራስን ርግፍ አድርጎ መተው ሳይሆን ከሌላው በምናገኘው ዕውቀት የራስ የሆነውን ማሻሻል መሆን ይኖርበታል። ቀደም ሲል እንደገለጽነው የጃፓን ሥልጣኔ የተመሠረተው የውጭን ሥልጣኔን በመቅዳት ሳይሆን ከውጭ ትምህርት በመውሰድ የሀገርን ሥልጣኔ ማሻሻልና ማዳበር ነው። ይህ የጃፓን የሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳብ ጃፓንን እምን እንዳደረሳት ልንገነዘብ እንችላለን። በዚህ መጽሐፍ በተለያዩ ምዕራፎች ይህንን መደበኛ የሥልጣኔ ስነ ልቡና በማንሳት ጠለቅ ያለ ትንተና እናቀርባለን። በኢትዮጵያውያን አእምሮ ዘንድ ያለው የሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳብ ሰፋ ያለ ውይይት የሚያስፈልገው ነው።

ይህ መጽሐፍ ጠለቅ ብሎ የሚመረምረው በተለያዩ የአውሮፓ ሀገሮች በካናዳና በአሜሪካ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ኑሮአቸው ምን መልክ እንደያዘ በነዚህ ኅብረተሰብ ውስጥ ተቀላቅለው መኖር እንዴት እንደቻሉ በኅብረተሰቡ ሥርዓት ውስጥ ገብተው ለመኖር ምን ዓይነት ጥረት በማድረግ ላይ እንዳሉ አጠቃላይ ግንዛቤ ለመውሰድ ነው። አሜሪካ በዓለም ደረጃ The land of Opportunity በመባል የታወቀች ሀገር ናት። ከመላው ዓለም የሚመጣውም ሕዝብ አሜሪካ በምትሰጠው ዕድል እየተጠቀመ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ለመድረስ በቅቷል። ኢትዮጵያውያንስ ይህንን ዕድል እንዴት ሊጠቀሙበት እንደቻሉ ውይይት ማድረግ አስፈላጊ ነው።

ይህ መጽሐፍ ከሀገራችን ይዘን የምንመጣው ባህል ምን ያህል አሜሪካ በምትሰጠው ዕድል እንድንጠቀምበት ሊረዳን እንደቻለ፣ የኢትዮጵያን ባህል

በሚመለከት በተለያዩ ምዕራፎች ሰፋ ያለ ትንተና ያቀርባል። የባህል ተጽእኖው ምን ያህል እንደሆነ አጠቃላይ ባህላዊ ግምገማም ያቀርባል። ከአንድ ባህል ወደሌላ ባህል ስንሸጋገር የባህል ግጭት መፈጠሩ የማይቀር ነው። ዋናው ቁምነገር ግን ይህንን የባህል ግጭት እንዴት እንደምናስታርቀው ነው። በውጭ ባህል ሲኖር የአመለካከት ለውጥ ማድረግ የግድ አስፈላጊ ነው። አሜሪካ ነፃነት የሰፈነባት ሀገር በመሆኗ ከውጭ የሚመጣው ሕዝብ የራሱን ኅብረተሰብ ፈጥሮ ባህሉን ሃይማኖቱን ማኅበራዊ ኑሮውን ጠብቆ የመኖር መብት አለው ። ለዚህ ትልቁ ምሳሌ "ቻይና ታውን" በመባል የሚታወቀው በትላልቅ ከተሞች የሚገኘው የቻይና መንደር ነው። በተለይ በሳንፍራንሲስኮ ካሊፎርኒያ ያለው ቻይና ታውን ፍጹም ቻይና እንጂ አሜሪካ ውስጥ ያለ ከተማ አይመስልም ። በቻይናዎች ቁጥጥር ውስጥ ያሉ ሆስፒታሎች ባንኮች መደብሮች ሁሉም ተሟልተው የሚገኝበት መንደር ነው።

ኢትዮጵያውያንም እንደቻይናዎች በጣም የተሟላና የተደራጀ ኅብረተሰብ የኢትዮጵያ ከተማ አሜሪካ ውስጥ ባይፈጥሩም ባንዳንድ የአሜሪካ ከተሞች ይህን የመሰለ የኢትዮጵያ ኅብረተሰብ በመፍጠር ላይ ይገኛሉ። ይህም በመገንባት ላይ ያለው የኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ በሃይማኖት በትምህርት በኢኮኖሚ በማኅበራዊ አኗኗር ኅብረተሰቡ ምን እንደሚመስል ሰፊ ትንተና እናቀርባለን። ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ኢኮኖሚ ውስጥ ያላቸውን ተሳትፎ በአሜሪካ ከፍተኛ ትምህርት ውስጥ የሚያደርጉትን አስተዋጽኦ በአሜሪካ ኅብረተሰብ ዘንድ ያላቸውን ተቀባይነት በዝርዝር እናያለን። በተለይ ለኢትዮጵያውያን ማኅበራዊና መንፈሳዊ ኑሮ ቁልፍ የሆነው ባለፉት አሥር ዓመታት ውስጥ በአሜሪካ ውስጥ ከፍተኛ እንቅስቃሴ በማድረግ ላይ የምትገኘው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ለኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ የምታደርገውን አስተዋጽኦ በሰፊው ለመግለጽ እንሞክራለን። የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ከኢትዮጵያ የረጅም ታሪክ ጋር ከኢትዮጵያ ባህል ጋር ከኢትዮጵያ ሥልጣኔ ጋር ከኢትዮጵያ ሕዝብ ስነልቡና ጋር የተቆራኘች በመሆኗ የኢትዮጵያን ሕዝብ አኗኗር ስናወሳ የኢትዮጵትያን ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ሳናነሳ ማለፍ አይቻልም። የኢትዮጵያ

ኅብረተሰብና የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ርእስ እንደመሆኑ መጠን በዚህ መጽሐፍ ራሱን በቻለ ሰፊ ምዕራፍ የምንወያይበት ነው። በምዕራባውያን ሀገሮች በገንኑት ሃይማኖቶች እኩል በመሰለፍ ራሷን ከምዕራባውያን ኅብረተሰብ የአኗኗር ስልት ጋር በማገናዘብ ለኢትዮጵያውያን ኅብረተሰብ የምትሰጠው አገልግሎት እጅግ የሚያስከብራት ነው። የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን አሜሪካ ውስጥ ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ትልቅ ተስፋ ናት። የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያንም በበኩሏ ለወገኖቻችን ለኢትዮጵያውያን የምትሰጠው አገልግሎት በቀላሉ የሚገመት አይደለም።

ይህ መጽሐፍ እነዚህ ከፍተኛ የሃይማኖት ድርጅቶች ለኢትዮጵያውያን የሚሰጡትን አገልግሎት በሰፊው ይተነትናል። ሰሜን አሜሪካ በተለይም ዩናይትድ ስቴትስ የሃይማኖት ድርጅቶች በከፍተኛ ደረጃ የተስፋፉባት ሀገር በመሆኗ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን አሜሪካ ውስጥ መገኘት ለኢትዮጵያ ኅብረተሰብ ማኅበራዊና መንፈሳዊ ሕይወት ተተኪ የማይገኝለት ነው። ሃይማኖት ከሕዝብና ከታሪክ ጋር የተሳሰረ በመሆኑ የሀገራችን ታቦት በመካከላችን በመገኘቱ ኢትዮጵያ ውስጥ እንዳለን ይቆጠራል። ባለፉት አሥር ዓመታት ውስጥ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ያሳየችው ዕድገት በጣም የሚያበረታታ ነው። በአሁኑ ወቅት አሜሪካ ውስጥ ካሉት ሃምሳዎቹ ስቴቶች ውስጥ ሰላሳ ያህል በሚሆኑት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በሰፊው ተደራጅታ ትገኛለች። በዚህ መጽሐፍ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በሰሜን አሜሪካ ውስጥ ያላትን ሚና በሰፊው ይተነትናል። የሃይማኖት ድርጅቶች በአሜሪካ ውስጥ ከፍተኛ የትምህርት ማዕከሎች ናቸው። በተለይም የአሜሪካ ባፕቲስት ሜቶዲስትና የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያናት ከፍተኛ የትምህርትና የሕክምና ማዕከሎች ናቸው። በካናዳም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በከፍተኛ ደረጃ በመስፋፋት ላይ ትገኛለች። የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ከሃይማኖት ትምህርት ባሻገር ለሕዝቡ ማኅበራዊ ኑሮ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረገች ነው። በተለይ ለተተኪው ትውልድ ትልቅ አለኝታ ነች። የኢትዮጵያውያን

ጠንካራ ድርጅቶች በሌሉበት ቦታ ጠንካራ ድርጅት ያላት ቤተክርስቲያን መገኘቷ ሕዝቡን በማሰባሰብ ረገድ አስተማማኝ አስተዋጽኦ እያደረገች ነው።

አሜሪካ ውስጥ ከሚገኙት ኢትዮጵያውያን ድርጅቶች ሌላው ከፍተኛ ሚና የሚጫወተው ደግሞ በትላልቅ የአሜሪካ ከተሞች ተቋቁሞ የምናየው የኢትዮጵያ ኮሚኒቲ በመባል የሚታወቀው ድርጅት ነው። በተለይ አዲስ ለሚመጡ ኢትዮጵያውያን የሚሰጠው አገልግሎት እጅግ በጣም የሚያበረታታ ነው። በአሁኑ ደረጃ እነዚህ ድርጅቶች ስለሚሰጡት አገልግሎት በሰፊው እንወያያለን። እነዚህ ድርጅቶች ኢትዮጵያን ለሰሜን አሜሪካ ኅብረተሰብ ለማስተዋወቅ ከፍተኛ ሚና እየተጫወቱ ናቸው።

ሌላው በጥሞና ያልተመለከትነው ጉዳይ ቢኖር ከውጭ የሚመጣው ሕዝብ አብዛኛው አሜሪካ ውስጥ ኑሮውን የሚመሠርተው በትላልቅ ከተሞች ውስጥ ነው። ኢትዮጵያውያንም አሁን በሚታየው ሁኔቴ መሠረት ኑሮአቸውን የሚመሠርቱት በትላልቅ ከተሞች ውስጥ ነው። ለምሳሌ ዋሽንግተን ዲሲ፣ ኒውዮርክ፣ ሎስአንጀለስ፣ ዳላስ፣ ሂውስተን፣ ቺካጐ፣ ሲአትል እነዚህ የጠቀስናቸው በሙሉ በአሜሪካ ውስጥ አሉ የሚባሉት ትልልቅ ከተሞች ናቸው። ከከተማ ወጣ ብሎ የሚኖር ኢትዮጵያዊ ቁጥር እጅግ በጣም አነስተኛ ነው። በርግጥም በእነዚህ ትላልቅ ከተማዎች ለመደራጀት የተለያየ ዕድል ቢኖርም ቅሉ የኑሮ ውድነት ከፍተኛ ነው። በመሆኑም ለጊዜያዊ እንጂ ቋሚ ኑሮ ለመመሥረት ዕድሉ በጣም ጠባብ ነው። ትላልቅ ከተሞች መከማቸት ለኑሮ ዕድገት ለኑሮ መሻሻል የሚያበረክተው ዕድል እጅግ በጣም የተወሰነ ነው። ኢትዮጵያውያንም ከዚህ ለየት ያለ መንገድ መከተል ይኖርባቸዋል።

ብዙ አይወራለትም እንጅ ለአሜሪካ ብልጽግና ለአሜሪካ ሥልጣኔ በሩን የከፈተው የአሜሪካ የግብርና መስክ ነው። አሜሪካ ከፍተኛ ግብርና የተስፋፋባት ሀገር ናት። አሜሪካ ሰማይጠቀስ ሕንፃዎች የሚታዩባት ሀገር ብቻ ትመስላለች። ነገር ግን በአሜሪካ አብዛኛው ሕዝብ የሚኖረው በገጠርና በመለስተኛ ከተማዎች ነው። አሜሪካ ምን ያህል የግብርና ሀገር መሆኗን

ብዙም የተገነዘብነው አይመስልም። መላው አውሮፓን ቀጥ አድርጎ የያዘው የአሜሪካ ገበሬ ነው። የአሜሪካ ሥልጣኔ የጀመረውም በግብርና ነው። የአሜሪካ ብልጽግና የአሜሪካ ዕድገት መሠረቱ ግብርና ነው። ራሱን በራሱ መመገብ የማይችል ኅብረተሰብ ከፍተኛ ችግር አለበት። ተራ የአሜሪካ ገበሬ የሚጠቀምበትን የግብርና ቴክኖሎጂ ማየት እጹብ ድንቅ የሚያሰኝ ነው። ለወደፊቱ በሰፊው እንደምንወያይበት ከአሜሪካ ሥልጣኔ ከምንማረው ትምህርት አንዱ ሥልጣኔ በግብርና መጀመር እንዳለበት ነው። በተለይ የግብርና ሀገር ለሆነችው ኢትዮጵያ ከፍተኛ ትርጉም ይኖረዋል። የግብርና ቴክኖሎጂ ኢትዮጵያ ውስጥ ቢስፋፋ የዳቦ ቅርጫት እየተባለች ትጠራ የነበረችው ኢትዮጵያ መላው አፍሪካን መመገብ እንደምትችል የታወቀ ነው። ኢትዮጵያውያን በከፍተኛ ደረጃ የተከማቹት በትላልቅ የንግድና የኢንዱስትሪ ከተሞች በመሆኑ ይህን የአሜሪካ ገጽታ የማየት ዕድል አላጋጠማቸውም። በዚህ በኩል ሳንጠቅሰው የማናልፈው በግብርና ሙያ ላይ የተሰማሩ ጥቂት ኢትዮጵያውያን በእርካንሳስና ኦክለሆማ ውስጥ ብቅ ቅብ በማለት መታየታቸውን ነው።

ሌላው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በሰፊው የምንወያይበት ርእስ አሜሪካ ውስጥ ስላሉት የተለያዩ የኢትዮጵያውያን ድርጅቶች ነው። በመሰረቱ ኢትዮጵያውያን ራሳቸውን በኅብረተሰብ በማደራጀት በኩል ብዙ እንቅስቃሴ ያደረጉ አይመስልም። ኢትዮጵያውያን በተለያዩ የሙያ ዘርፎች የተሰማሩ እንደመሆናቸው መጠን በዚሁ አንጻር በድርጅት ቢሰባሰቡ ብዙ ኢትዮጵያውያንን መሳብ ይቻላል። በተለይ በከፍተኛ ትምህርትና በሕክምና ሙያ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ብዙ መደራጀት ይቻላል። በቅርቡ የተቋቋመው የኢትዮጵያውያን የሕክምና ባለሙያዎች ማኅበር እጅግ የሚያበረታታ ነው።

የመደራጀትና የመሰባሰብ ርእስ ከተነሣ አሜሪካንን ትልቅ ደረጃ ካደረሷት ሁኔቴዎች አንዱ ሁሉም በየፊናቸውና በየመስኩ የራሱን መብት የሚያስከብርለት ድርጅት አለው። ሌላው ልናነሳው የሚገባን ሴቶች ኢትዮጵያውያት በአሜሪካ ውስጥ ስለሚያደርጉት እንቅስቃሴ ነው። እጅግ

በመሠረቱ የዚህ መጽሐፍ ዋና ዓላማ ስለምዕራባውያን ሥልጣኔ ሐተታ ለማቅረብ ሳይሆን ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ምን ዓይነት ኑሮ እንዳላቸው ኑሮአቸው ምን እንደሚመስል ከምዕራባውያን ስልጣኔ ጋር ባህላቸውን እንዴት እንዳዛመዱ አኗኗራቸው ምን ዓይነት መልክ እንደሚይዝ ማኅበራዊና ሥነ ልቡናዊ ትንተና ለማቅረብ ነው። ዛሬ በዓለም ሕዝቦች መካከል ከፍተኛ የሥልጣኔ አለመመጣጠን እንዳለ በጉልህ ይታያል። በዚህ የተራራቀ የኑሮ ልዩነት የተነሳ ሕዝቡ ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች በነቂስ እየፈለሰ ይገኛል። ይህን የኑሮ አለመመጣጠን በመጠኑም ቢሆን ለማስተካከል ከሦስተኛው ዓለም የሚመጣው ሕዝብ ለከፍተኛ ትምህርት ትኩረት በመስጠት በንግድና በኢኮኖሚ ውስጥ በመሳተፍ ሥልጣኔን በሀገራቸው ውስጥ ለማስፋፋት ጥረት ማድረግ ይኖርባቸዋል።

ኢትዮጵያውያን በአጠቃላይ በአሜሪካ ኢኮኖሚ ውስጥ ንቁ ተሳትፎ እያሳዩ ነው። እጅግ የሚያበረታታው ደግሞ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካኖች ዘንድ በጠንካራ ሠራተኛነታቸው፣ በሥራ ወዳድነታቸው፣ በስነ ምግባራቸው፣ በባሕሪያቸውና በትህትናቸው በጣም የተመሰገኑ ናቸው። ዛሬ አያሌ የሚሆኑ ኢትዮጵያውያን ለአሜሪካ ኅብረተሰብ ዕድገት በተለያዩ የሙያ መስክ በመሰማራት ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረጉ ነው። በከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች፣ በተለያዩ ኮሌጆችና ዩኒቨርስቲዎች፣ በሕክምና ሳይንስ፣ በመሐንዲስነት፣ በጠፈር ሳይንስ ተመራማሪነት፣ በተለያዩ ካምፓኒዎችና ድርጅቶች ብቁ ተሳትፎ በማድረግ በኅብረተሰቡ ውስጥ በጣም የተከበሩ ለመሆን በቅተዋል።

በተለይ ሊጠቀስ የሚገባው በትላልቅ ከተሞች የሚገኙት የኢትዮጵያ የባህል ምግብ ቤቶች የኢትዮጵያን ባህል ለአሜሪካ ኅብረተሰብ በማስተዋወቅ በኩል ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረጉ ነው። እነዚህ ምግብ ቤቶች በአንዳንድ ቦታዎች እንደሚታየው መለስተኛ የባህል ሙዚየሞች ይመስላሉ ወደፊት እንደምንወያየው የአሜሪካ ኅብረተሰብን ስለኢትዮጵያ ባህል ለማስተዋወቅ በተለይ በዋሽንግተን ዲሲ አንድ ከፍተኛ የኢትዮጵያ የባህል ሙዚየም

ማቋቋም ይቻላል። ለአሜሪካ ኅብረተሰብ ብቻ ሳይሆን አሜሪካ ውስጥ ላለው አዲሱ ትውልድ ከፍተኛ አገልግሎት ሊሰጥ ይችላል።

በአሁኑ ወቅት አዲስ የኢትዮጵያ ትውልድ እየተፈጠረ ስለሆነ ለዚህ አዲስ ትውልድ ለወደፊት ስለሚከተለው የኑሮ አቅጣጫ ሰፋ ያለ ውይይት ማደረግ ይኖርብናል። ይህ አዲስ ትውልድ በባህሉ ባኗኗሩ ምን አቅጣጫ እንደሚይዝ መመርመር አለብን። ለዚህ ለአዲስ ትውልድ አንጋፋው ትውልድ ከፍተኛ ኃላፊነት አለበት። ይህ መጽሐፍ ይህንን መደበኛ ሁናቴ መሠረት በማድረግ አዲሱ ትውልድ ወደፊትም ሆነ አሁን ምን ዓይነት ማኅበራዊና ስነ ልቡናዊ ችግሮች እንደሚጠብቁት ሰፋ ያለ ውይይት ያቀርባል። የኢትዮጵያዊነት መታወቂያቸው ለዘላለም አብሯቸው የሚኖር እንደመሆኑ መጠን አንጋፋው ትውልድ ለአዲሱ ትውልድ ምን ዓይነት እንክብካቤ ማድረግ እንዳለበት ጠለቅ ያለ ትንተና ያቀርባል። አዲሱ ትውልድ ለወደፊቱ የኢትዮጵያ ዕድገት ትልቅ አለኝታ ሊሆን ስለሚችል ሳይርቅ በቅርቡ ሳይደርቅ በርጥቡ እንደሚባለው ከአሁኑ ጀምረን ስለዚህ ትውልድ የወደፊት ዕድል መወያየት ይኖርብናል። ይህ መጽሐፍ ይህን ርእስ በሚመለከት ሰፋ ያለ ትንተና ያቀርባል፡፡

በየቀኑ እንደምንሰማውና እንደምንከታተለው ዛሬ የዓለም ኢኮኖሚ ከፋም ለማም እየተካተተ ዓለም አቀፋዊ ሆኗል። በዚህ ከፍተኛ ዓለምአቀፋዊ የኢኮኖሚ እውታር ሁሉም ሀገር ቦታ ቦታውን የያዘ ይመስላል። ሕንድ፣ ቻይና፣ ታይዋንና ኮሪያ እንዲሁም ሌሎቹ የደቡብ ምሥራቅ እስያ ሀገሮች ላቲን አሜሪካም በከፊል በዚህ ዓለምአቀፋዊ የኢኮኖሚ አውታር የታቀፉ ይመስላሉ። የአፍሪካ ሀገሮች ግን ሚናቸውን የለዩ አይመስልም። በዚህ በኩል ኢትዮጵያን በዚህ ዓለምአቀፍ የኢኮኖሚ አውታር ውስጥ ለማስገባት አዲሱ ትውልድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ይጠበቅበታል። አዲሱን ትውልድ ለዚህ ደረጃ ለማብቃት ደግሞ ከአንጋፋው ትውልድ ብዙ ይጠበቅበታል። አዲሱ ትውልድ በባህል ግጭት ምክንያት ውዥንብር ውስጥ እንዳይገባ አንጋፋው ትውልድ ተገቢውን አመራር መስጠት ይኖርበታል። ይህ በከፍተኛ ደረጃ ልንወያይበት

የሚያበረታታው ሴቶች ኢትዮጵያውያት የራሳቸው ድርጅት ባይኖራቸውም በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ተቀላቅለው በኑሮአቸው የሚያሳዩት ርምጃ በጣም የሚያበረታታ ነው። የሴቶች መብት ለረጅም ዘመናት ካልተጠበቀበት ከሦስተኛው ዓለም መጥተው የሴቶች መብት ከፍተኛ ደረጃ በደረሰበት በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ገብተው ባዲስ ፍልስፍና ኢትዮጵያውያት እህቶቻችን ከፍተኛ እንቅስቃሴ በማሳየት ላይ ይገኛሉ። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የኢትዮጵያ ሴቶች በሰሜን አሜሪካ በሚል ርእስ ሰፋ ያለ ትንተና ይቀርባል። በመሠረቱ የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለሴቶች እንቅስቃሴ በር የሚከፍት ነው። የምዕራባውያን ኅብረተሰብ ባጠቃላይ የሴቶችን መብት በማስከበር ረገድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል። ዛሬ አሜሪካ ውስጥ ያለው የሠራተኛ ኃይል (ወንዶችና ሴቶች) መሳ ለመሳ ነው። እንዲያውም የሴቶች ቁጥር እየመዘነ በመምጣት ላይ ነው። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለሴቶች መሻሻል ከፍተኛ ቦታ ይሰጣል። ይህ መጽሐፍ ይህን ጉዳይ በሚመለከት ሴቶች ኢትዮጵያውያት በአሜሪካ ኅብረተሰብ ውስጥ ምን ዓይነት ቦታ እንዳላቸው በባህል፣ በሃይማኖት፣ በትምህርት፣ በኢኮኖሚና በማኅበራዊ ኑሮ የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ በሰፊው ይተነትናል።

የምዕራባውያን ሥልጣኔ ለዓለም ሥልጣኔ ካበረከታቸው ከፍተኛ አስተዋጽኦዎች አንዱ ለሴቶች የፈጠረው የእኩልነት መብት ነው በአውሮፓም ሆነ በካናዳ እንዲሁም በተለይም በአሜሪካ ዛሬ ሴቶች የደረሱበት ደረጃ እጹብ ድንቅ የሚያሰኝ ነው። በአሜሪካ የሚገኙት ሴቶች በማንኛውም የሙያ መስክ ከወንዶች እኩል በመሳተፍ ለኅብረተሰቡ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረጉ ናቸው። በአሁኑ ወቅት ሴቶች ያልተሰማሩበት ሙያ የለም ማለት ይቻላል። በሕክምና፣ በሕግና ፍትሕ፣ በከፍተኛ ትምህርት አመራር፣ በሀገር አስተዳደር፣ በስፖርት፣ በድርጅት አመራርና በኅብረተሰብ ውስጥ ቁልፍ የሆነ ቦታ በመያዝ ችሎታቸውን ለዓለም ሕዝብ እያስመሰከሩ ነው። ይህ በመላው ዓለም ለሚገኙ ሴቶች ከፍተኛ ትምህርት ከፍተኛ መልእክት ያስተላልፋል።

የሚገባ ጉዳይ በመሆኑ በዚህ መጻሕፍ ውስጥ ራሱን በቻለ ምዕራፍ ውስጥ በሰፊው ይቀርባል፡፡

ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ለረጅም ጊዜ በመኖራቸው ከኅብረተሰቡ አኗኗር ከኅብረተሰቡ ሥልጣኔ የሚቀስሙት ምንድን ነው? ባጠቃላይ ኢትዮጵያውያን ከምዕራባውያን ሥልጣኔ የሚወስዱት ትምህርት ምን እንደሆነ ልንመልሰው የሚገባን ዐቢይ ጥያቄ ነው። የኢትዮጵያን ታሪክ ስንመለከት ኢትዮጵያ ከምዕራባውያን ሀገሮችም ሆነ ከውጭው ዓለም ጋር መገናኘት ከጀመረች ዘመናት አልፈዋል። ከኢትዮጵያ ታሪክ እንደምንረዳው ኢትዮጵያ አቢሲኒያ በመባል በታወቀችበት በጥንት ታሪኳ በደቡብ እስከ ማደጋስካር በሰሜን እስከ ሜዲትራኒያን ባሕር በምሥራቅ እስከ ሕንድ ውቅያኖስ በምዕራብ እስከ መካከለኛው አፍሪካ ድረስ ግዛቷ የተስፋፋ እንደነበረ ታሪክ ያስረዳል። ከመላው የዓለም ጋር አዱሊስ በተባለው የባህር በር የንግድ፣ የባህል የፖለቲካ ግንኙነት ታደርግ እንደነበር ከታሪክ እንረዳለን። ኢትዮጵያ ለውጭው ዓለም አዲስ እንዳልሆነች መረዳት ይቻላል። በዘመናዊ የኢትዮጵያ ታሪክ ደግሞ የምዕራባውያንን ሥልጣኔ የተረዱት አፄ ቴዎድሮስ ከእንግሊዝና ከራሽያ ጋር ሥልጣኔን ወደ ሀገራቸው ለማስገባት ብዙ ሙከራ አድርገዋል። ከዚያም በኋላ በአፄ ምኒሊክ ዘመነ መንግሥት ኢትዮጵያ ከአውሮፓ ሀገሮች ጋር ግንኙነት ለመፍጠር ሙከራ አድርጋለች። ከዚያም በኋላ በቀዳማዊ አፄ ኃይለሥላሴ ዘመነ መንግሥት የውጭ ግንኙነት እየተስፋፋ በመምጣቱ ከእንግሊዝ፣ ከፈረንሳይ፣ ከአሜሪካና ከሲዊድን ከሌሎችም የአውሮፓ ሀገሮች ጋር ኢትዮጵያ የጠበቀ ግንኙነት መፍጠር ችላለች። ወጣት ኢትዮጵያውያንም በጊዜው ወደነዚህ ሃገሮች እየተላኩ ከፍተኛ ትምህርታቸውንና ልዩ ልዩ ሥልጠናዎች ወስደዋል። ቀስ በቀስም ኢትዮጵያ ከአሜሪካ ጋር ያላት ዝምድና እየጠነከረ በመምጣቱ በጆንኤፍ ኬኔዲ የአስተዳደር ዘመን በተቋቋመው የአሜሪካ የሰላም ጓድ /ፒስኮር/ አማካይነት አያሌ ወጣት አሜሪካኖች በክፍለ ሀገር ደረጃ ሳይቀር በብዛት ተሰማርተው ከሕዝቡ ጋር የጠበቀ ግንኙነት መፍጠር ችለዋል። በነዚህ በሰላም ጓድ አባሎች ምክንያት የኢትዮጵያ ሕዝብ ስለአሜሪካ ኅብረተሰብ፣ ስለአሜሪካ ሕዝብ

የበለጠ ለማወቅ ችሏል። ከዚህም የተነሳ ኢትዮጵያና አሜሪካ የረጅም ጊዜ ግንኙነት ያላቸው ሀገሮች ናቸው። ባጠቃላይ ኢትዮጵያና አሜሪካ በተለያየ መንገድ ግንኙነት ከፈጠሩ ከአንድ መቶ ዓመታት በላይ ይሆናቸዋል። አሁን ካለው ሁኔታም እንደምንረዳው የሁለቱ ሀገሮች ግንኙነት ለረጅም ጊዜ የሚቀጥል ይመስላል። በአሁኑ ወቅት ወደግማሽ ሚሊየን የሚሆኑ ኢትዮጵያውያን አሜሪካ ውስጥ ኑሮአቸውን መሥርተው ይገኛሉ። ይህ ግንኙነት ምን አቅጣጫ መያዝ እንዳለበት መመርመር ይኖርብናል። ኢትዮጵያውያንም ይህን ዕድል በመጠቀም ሀገራቸውን በሥልጣኔ ለማዳበር ምን ማድረግ እንዳለባቸው ውይይት የሚያስፈልገው ነው።

ይህ መጽሐፍ በሰፊው ከሚወያይባቸው ነጥቦች አንዱ የኢትዮጵያውያንን የትምህርት እንቅስቃሴ በአሜሪካ የሚመለከት ነው። ኢትዮጵያውያን አሜሪካ ውስጥ በሚኖሩበት ጊዜ በከፍተኛ ደረጃ ማተኮር ከሚገባቸው ጉዳዮች አንዱ የኢትዮጵያውያን የትምህርት ጉዳይ ነው። የአሜሪካ ኅብረተሰብ ከሚሰጠው ከፍተኛ እድል ዋናውና ዓይነተኛው የሥራ ዕድል መክፈት ብቻ ሳይሆን ለሕዝብ ከፍተኛ የትምህርት ዕድል መክፈት ነው። ለሕዝቡ የትምህርት ዕድል በመክፈት እንደ አሜሪካ ኅብረተሰብ የታወቀ ኅብረተሰብ ማግኘት አስቸጋሪ ነው። የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ለማንኛውም ሕዝብ ክፍት ነው። ኮሌጆችና ዩኒቨርስቲዎችም በጣም የተስፋፉበት ሀገር በመሆኑ ፍላጎቱና ጥረቱ ካለ የከፍተኛ ትምህርት ዕድል በየፊናው ተዘጋጅቷል። ሀገሪቱ በምትሰጠው የተለያዩ ዕድሎች ሥርዓቱን በመማር መጠቀም የሕዝቡ ኃላፊነት ነው። ይህ መጽሐፍ በዚህ ሃሳብ ላይ በከፍተኛ ደረጃ በማተኮር ስለአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ሰፋ ያለ ገለጻ በማድረግ ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ የትምህርት ሥርዓት ውስጥ ገብተው እንዴት መጠቀም እንደሚችሉ ማድረግ ስለሚገባቸው ቅድመ ዝግጅት ሰፋ ያለ ትንተና ያቀርባል። በአንድ ኅብረተሰብ ውስጥ ተቀላቅሎ ለመኖር፣ በኅብረተሰብ ውስጥ አስተማማኝ ቦታ ይዞ ለመገኘትና በኅብረተሰቡ ውስጥ የተሳካ ኑሮ ለመመሥረት በኅብረተሰቡ ዘንድ ተቀባይነትን ለማትረፍ ትምህርት ዓይነተኛ መሣሪያ ነው።

በመጨረሻም ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ ከየት ወዴት በሚለው ማጠቃለያ ምዕራፍ ይህን በምዕራባውያን ሀገሮች በተለይም የሥልጣኔ ቁንጮ እየተባለች በምትጠራው በአሜሪካ የመኖር ዕድል ያጋጠማቸው ኢትዮጵያውያን በዕድሉ ተጠቅመው የሀገራቸውን የኑሮ ሁናቴ እንዴት ማሻሻል እንደሚችሉ ሰፋ ያለ ትንተና ይቀርባል። በተለያዩ የምዕራባውያን ሀገሮች የሚኖሩ ኢትዮዮጵያውያን ሀገራቸውን በሥልጣኔ ለማራመድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ሊያደርጉ ይችላሉ። በአንድ በኩል በዓለም ሕዝቦች መካከል የተፈጠረውን የዕድገትና የሥልጣኔ ልዩነት ማጥበብ የሚቻለው ይህንን መንገድ በመከተል ነው።

ዛሬ ዓለም በሥልጣኔ ተራርቆ የሚታየው ሥልጣኔ በአንድ አካባቢ ብቻ በመከማቸቱ ነው። የዓለም ሕዝብ በሥልጣኔ ሊቀራረብ የሚችለው ሁሉም የበኩሉን አስተዋጽኦ በማድረግ ሀገሩንና ወገኑን ለመርዳት ጥረት ሲያሳይ ነው። ዛሬ በተለያዩ ምዕራባውያን ሀገሮች በተለያዩ የሳይንስና የቴክኖሎጂ ሙያዎች በከፍተኛ ደረጃ የሰለጠኑ በተለያዩ ሙያዎች የተሰማሩ ኢትዮጵያውያን ኃይላቸውን አሰተባብረው ለሀገራቸው ዕድገትና እንቅስቃሴ አስተዋጽኦ በማድረግ መሠረቱን ካሁኑ መጣል ይኖርባቸዋል። በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ መኖር ትርጉም የሚያገኘውም ኢትዮጵያውያን በአንድነት በመተባበር ከውጭ ያገኙትን ትምህርት ለሀገራቸው ዕድገትና ብልጽግና ሲያውሉ ነው። ይህ ከፍተኛ ታሪካዊ ኃላፊነት በመሆኑ ባንድ ወቅት የዓለም ሥልጣኔ ቁንጮ የነበረችውን፣ የመላው የሰው ልጅ ዝርያ የበቀለባትን፣ የዓለም ሥልጣኔ የመነጨባትን ኢትዮጵያን የመኖር ሕልውናዋን በማስጠበቅ ለዘመናት በነፃነት የኖረችውን ሀገራችንን ከዓለም ሥልጣኔ ውስጥ ለማስገባት የአሁኑ ትውልድ ከፍተኛ የታሪክ ኃላፊነት አለበት። ታሪክ የሚሠራ ትውልድ ስሙ ለዘላለም ይጠራል።

ምዕራፍ አንድ

የሥልጣኔ ጽንሰ ሃሳብ

አሁን በምንኖርበት በ21ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የሰው ልጅ ሥልጣኔ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሷል። በመሆኑም የሰው ልጅ በሳይንስና በቴክኖሎጂ እጅግ መጥቋል፣ ይህም የሳይንስና የቴክኖሎጂ ምጥቀት ከቀን ወደ ቀን እየጨመረ በመሄድ ላይ ነው። በዚህ ምዕራፍ ስለ ሥልጣኔ ትርጉምና ጽንሰ ሃሣብ ሥልጣኔ ማለት ምን ማለት እንደሆነ ለመወያየት እንሞክራለን። ዓለም በሥልጣኔ እየገሰገሰች ነው። የሥልጣኔ ትርጉም ባጠቃቀሙና ባተረጓጎሙ አከራካሪና አወዛጋቢ ቢሆንም የሥልጣኔን ውጤት ሥልጣኔ ያፈራውን ማየት በጣም ቀላል ነው። በአህያና በበቅሎ ትራንስፖርት ከመጓጓዝ ጀምረን ከድምጽና ከብርሃን ፍጥነት በላይ ከሚምዘገዘግ የሚሳይል ባትሪና የሕዋው መንኩራኩር ድረስ የተደረገውን የሥልጣኔ መሻሻል ስንመለከት ዕፁብ ድንቅ የሚያሰኝ ነው። ሥልጣኔ በመሠረቱ የሰው ልጅ የፈጠራና የመመራመር ችሎታ ውጤት ነው። ሥልጣኔ የሰው ልጅ ሥራ ነው። የሰው ልጅ ከፈጠራ ችሎታ ጋር የተፈጠረ በመሆኑ ሥልጣኔን መፍጠር የሰው ልጅ ስጦታ የሰው ልጅ መደበኛ ባሕርይ ነው ማለት ይቻላል።

የሥልጣኔን ጽንሰ ሃሳብ በሚመለከትና የሥልጣኔን ትርጉም በሚመለከት ለየት ያለ አቀራረብና ለየት ያለ አመለካከት ለማንሳት ያህል ሥልጣኔ የ20ኛው ክፍለ ዘመን የፈጠረውና ሳይንስና ቴክኖሎጂ የወለደው አዲስ ክስተት ሳይሆን፣ የሰው ልጅ አካባቢውን ለኑሮ እንደሚስማማው፣ ለኑሮ እንዲመቸው ለማድረግና ባጠቃላይ አካባቢውን ለኑሮ ተስማሚ ለማድረግ የሚፈጽመው የዕለት ተዕለት ተግባር ነው። በዚህ ረገድ ሥልጣኔ ዛሬም ጥንትም የነበረ ለወደፊትም የሚኖር የሰው ልጅ የተፈጥሮ እንቅስቃሴ ነው። የዛሬ መቶ ሺህ ዓመት የሰው ልጅ እሳትን ሲፈጥር ከፍተኛ የሥልጣኔ

ውጋጋን የሥልጣኔ ብርሃን የታየበት ወቅት ነበር። የሰው ልጅ ለመጀመሪያ ጊዜ እሳትን ሲፈጥር በወቅቱ አዲስ የሥልጣኔ በር የተከፈተበት ታሪካዊ ወቅት ነው።

በዘመናችን ቶማስ ኤዲሰን የኤሌክትሪክ ብርሃንን እና የኤሌክትሪክ ኃይልን በፈለሰፈበት ጊዜ በሰው ልጅ ታሪክ ከፍተኛ የሥልጣኔ ምጥቀትና ከፍተኛ የሥልጣኔ ዕድገት የታየበት እንደነበረ ሁሉ፣ የሰው ልጅም ለመጀመሪያ ጊዜ እሳትን ሲፈጥር በሰው ልጅ ታሪክ ከፍተኛ ምጥቀት፣ ከፍተኛ ዕድገት የታየበት የታሪክ ወቅት ነው። የሰው ልጅም ከፈጠራቸው ፈጠራዎች ሁሉ እስከዛሬን ድረስ ከፍተኛ ቦታ የያዘው የእሳት መፈጠር ነው። እሳት ለጥንታዊው የሰው ልጅ ኤሌክትሪክና እንደ ዘመኑ የነዳጅ ዘይት የሚታይ ዐቢይ ሸቀጥ ነበር።

የሥልጣኔ መለኪያ ምንድ ነው? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ የሥልጣኔ መለኪያ የሰው ልጅ በሳይንስና በቴክኖሎጂ የሚያሳየው እንቅስቃሴ፣ በሳይንስና በቴክኖሎጂ የሚፈጽማቸው ተግባራት በሳይንስና በቴክኖሎጂ ዕድገት አማካይነት የሰው ልጅ በአኗኗሩ የሚያሳየው መሻሻል ነው። ሳይንስ የእውቀት ዘዴ ነው። ቴክኖሎጂ አካባቢያችንን የምንለውጥበት ጥበብ ማለት ነው። ቀደም ሲል እንደተገለጸው ሥልጣኔ የሰው ልጅ የፈጠራ ችሎታ ውጤት ነው። ፈጠራ የአመራመርና የመፈላሰፍ የማገናዘብና የመሞከር፣ እንዲሁም የመፈተሽ ውጤት ነው። ስንመራመር ስንጥር ስንፈትሽ በአጋጣሚም ሆነ በማስተዋል አዲስ ነገር ልንፈጥር እንችላለን። የሰው ልጅ ሁለት ባልጩት ድንጋዮችን በማፋጨት እሳትን ሲፈጥር የሙከራ ውጤት እንደነበር መገንዘብ እንችላለን። ፈጠራ ሁሉ የተገኘው ደጋግሞ በመሞከር፣ የተለያዩ ቅንጅቶችን በመፈተሽ የሚደረግ የአእምሮ ውጤት ነው።

ሥልጣኔ ለአንድ አህጉር፣ ለአንድ ሀገር፣ ለአንድ ክፍለ ሀገር ብቻ የተሰጠ አይደለም። ለአንድ ኅብረተሰብም የተሰጠ ጸጋም አይሆንም። እያንዳንዱ ኅብረተሰብ አካባቢውን ለማሸነፍ የሚያሳየው ጥረት ነው።

የሥልጣኔ መሠረቱ ምንድነው? የሰው ልጅ መጠየቅ የሚገባው መሠረታዊ ጥያቄ ነው። የሥልጣኔ መሠረቱ ከሰው ልጅ የኑሮ ሁናቴ ጋር የተገናኘ ነው። ሥልጣኔ በመሠረቱ ተፈጥሮን ለማሸነፍ አካባቢን ለማደራጀት፣ አካባቢን በጥቅም ላይ ለማዋል፣ ተፈጥሮን ለሰው ልጅ አገልግሎት እንዲውል ለማድረግ፣ ኑሮን ለማሸነፍ፣ ተፈጥሮን ለማመቻቸት፣ የተፈጥሮን ቃጠሎ ለመቋቋም፣ የተፈጥሮን ውርጭ ለመከላከል፣ ለሰው ልጅ ጠንቅ የሆኑትን የአካባቢ ልጎዎችን በማስወገድ፣ አካባቢን ለሰው ልጅ አመች በሆነ መንገድ በመለዋወጥ፣ በጤና ለመኖር አስፈላጊ ሁኔታዎችን ለማሟላት፣ ከአካባቢ የሚመነጩትን የበሽታ ጠንቆች ለመቋቋምና ለማስወገድ ኑሮን ለማራዘም የሚያሳየው ጥረት ነው። የሥልጣኔ መሠረት ይህ ነው።

ሥልጣኔ አካባቢን ለመረዳት፣ አካባቢን በቁጥጥር ሥር ለማድረግ፣ አካባቢያችንን ለመለወጥ የምናደርገው ጥናት፣ ስለአካባቢ ተፈጥሮ፣ ስለ ዓለም ቁሳዊ አፈጣጠርና ጠባይ ለመረዳት የምናካሂደው ጥረት ሁሉ ከሥልጣኔ ጋር ይደመራል። እንግዲህ ሥልጣኔ በመሠረቱ ዕውቀት ነው። በሥልጣኔ ማደግ በዕውቀት ማደግን ይጠይቃል ። በሥልጣኔ መዳበር በዕውቀት መዳበርን ይጠይቃል። ስለ አካባቢያችን፣ ስለ አየሩ፣ ስለ አፈሩ፣ ስለ ተራራው፣ ስለ ወንዙ፣ ስለ ሸንተረሩ ማወቅ ያስፈልገናል። በሥልጣኔ የዳበረ ኅብረተሰብ ስለ አካባቢው ያለው ዕውቀት የጠለቀ ነው። ስለአካባቢያችን ያለን ዕውቀት እየጨመረ ሲመጣ በዕውቀት መራቀቅን ያስከትላል። በዕውቀት መራቀቅ የሥልጣኔ ምልክት ነው። ከዕውቀት ማነስ ፣ ከዕውቀት ማጣት፣ አካባቢያችንን በጥልቀት ካለመረዳት የምንፈጽመው ተግባር ያሰብነውንና ያለምነውን ሊያመጣልን አይችልም። አካባቢያችንን ግን ጠለቅ ብለን ካላወቅን፣ አካባቢአችንን ካልተረዳን፣ አካባቢያችንን በቁጥጥር ሥር ማዋል ያስቸግረናል።

ሰው ተፈጥሮን ለመረዳት ሁል ጊዜ ይጥራል። የሰው ልጅ በተፈጥሮው ተመራማሪና ታታሪ ነው። መመራመር፣ ዕውቀትን መሻት፣ መጣጣር ለሰው ልጅ ኑሮ አስፈላጊ ንጥረ ነገሮች ናቸው። የሰው ልጅ በተፈጥሮው የሥልጣኔ ምንጭ ነው። ዕውቀትም የሥልጣኔ ምንጭ ነው። ሥልጣኔም የዕውቀት

ምንጭ ነው። ዕውቀትን ለማዳበር የምናደርገው ጥረት አካባቢን ለመረዳት የምናደርገው ድካም የሥልጣኔ ምልክት ሲሆን ባገኘነው ዕውቀት ደግሞ አካባቢያችንን መለወጥ ሌላው የሥልጣኔ ምልክት ነው። ዛሬ የሰለጠነው ዓለምና ያልሰለጠነው ዓለም እየተባለ ዓለምን በሁለት በመከፈል በሚነገርበት ወቅት ስለ ሥልጣኔ ትርጉም ስለሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳብ በሰፊው መወያየት ይኖርብናል። ያልሰለጠነው ዓለም እየተባለ የሚጠራው እንደ አውሬና እንደ እንስሳ በሚቆጠርበት ጊዜ ሥልጣኔ ምን እንደሆነ ጠለቅ ባለ ሁናቴ መወያየት አለብን። የዚህ ምዕራፍ ዓላማ ሥልጣኔን በሚመለከት ቁልጭ ያለ መልስ ለመስጠት ሳይሆን በሃሳቡ እንድንወያይበት፣ በአእምሮአችን እንድናብላላው፣ ሥልጣኔን ከተለያየ አንፃር እንድንመለከተውና እንድናብሰለስለው፣ አእምሮአችንንም ለመቀስቀስ ነው። ዓለም ከደረሰችበት የሥልጣኔ ደረጃ አኳያ ስንመለከተው በርግጥም የሚያወያይና የተለያዩ ጥያቄዎችን የሚያስከትል ሃሳብ ነው።

ዛሬ የዓለም ኅብረተሰብ በተለያየ የሥልጣኔ ደረጃ ላይ እንዳለ የምንመለከተው ነው። የሥልጣኔውም ልዩነት በጣም ከፍተኛ ነው። በዚህ አንፃር ሥልጣኔን በሚመለከት መወያየት፣ ሥልጣኔን በሚመለከት የተለያዩ ጥያቄዎችን ማንሳት ተገቢ ነው። ነገርን ከስሩ ውኃን ከጥሩ እንደሚባለው በተለያዩ ኅብረተሰቦች መካከል ያለውን ልዩነት ለመገንዘብ፣ በተለያዩ ሀገሮች ያለውን መራራቅ ለመረዳት፣ በኅብረተሰቦች መካከል ያለውን ልዩነት ለማጤን ከሥረ መሠረቱ መጀመር አለብን። ይህ የሥልጣኔ መራራቅ መንስኤው ምን እንደሆነ፣ በዓለም ላይ ይህን ያህል የአኗኗር ልዩነት በኅብረተሰቦች ዘንድ እንዴት ሊፈጠር እንደቻለ፣ ሁናቴውን ለመመርመርና ለህሊናችን መልስ ለማግኘት እንድንችል፣ እንዲሁም የተፈጥሮን ሕግ፣ የሰውን ልጅ ባሕርይና መሠረቱን ለማወቅና አጠቃላይ ግንዛቤ እንዲኖረን የሥልጣኔን ጽንሰ ሀሳብ መመርመር ያስፈልጋል። የሥልጣኔ ደረጃ በሕንፃ የሚለካ ከሆነ ዛሬ ዓለም በሥልጣኔ መጥቃለች። ሰማይ ደርሳለች። ሥልጣኔ በቴክኖሎጂ የሚለካ ከሆነ የሰው ልጅ ጨረቃ ላይ አርፏል፣ በቅርብ ጊዜም ማርስ ላይ ይደርሳል

እየተባለም ይነገራል። በዚህ አንፃር የሰው ልጅ በሥልጣኔ እጅግ ተራቋል ማለት ይቻላል።

እንግዲህ የሥልጣኔ መለኪያ ምንድነው? የሥልጣኔ መለኪያ የዓለም ሰላም ከሆነ ዛሬ ሰላም የወረደበት አካባቢ ሰላም የሰፈነበት ሀገር ለማግኘት በጣም አስቸጋሪ ነው። እንግዲህ ሥልጣኔ በዓለም ሰላም ከተለካ አሁን እንደሚገባን ሥልጣኔ ብርሃን ሳይሆን ጨለማ ሥልጣኔ ዕውቀት ሳይሆን ድንቁርና ይሆናል፡፡ የሥልጣኔ መለኪያ ማግኘት በጣም አከራካሪ ሊሆን ይችላል። በዚህ አንፃር ሥልጣኔ ከተለያዩ ሁናቴዎች እንጂ አንድ የተለየ ወይም ልዩ መለኪያ እንደሌለው መገንዘብ ይኖርብናል። ሥልጣኔ ሲተነተን አንድ ገጽታ አንድ መልክ አንድ ወጥ ሳይሆን ብዙ መልኮች ብዙ ገጽታዎች ይኖሩታል።

ሥልጣኔን በሳይንስና በቴክኖሎጂ መሻሻል አንጻር ከተመለከትነው የሥልጣኔ ሂደት በግልጽ ሊታየን ይችላል። ዛሬ ሳይሆን የዛሬ ሰላሳ ዓመት አካባቢ የሰው ልጅ ለመጀመሪያ ጊዜ ጨረቃን በእግሩ በረገጠበት ወቅት፣ የሰው ልጅ በሳይንስና በቴክኖሎጂ እጅግ የተራቀቀ መሆኑ ብዙ የሚያከራክረን አይሆንም። በሌላ በኩል ደግሞ በዓለም ላይ በሚሊዩን የሚቆጠሩ ሕዝቦች በረሃብ አለንጋ የሚገረፉበት በብዙ ሚሊዩን የሚቆጠሩ ሕዝቦች በበሽታ የሚማቅቁበት ወቅት ስለነበር /አሁንም ያለ ስለሆነ የሰው ልጅ ጨረቃ ላይ ማረፍ የሥልጣኔ ምልክት ሊሆን አይችልም በማለትም ክርክር ማንሳት ይቻላል። ክርክሩ እንዳለ ሆኖ የሰው ልጅ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ከፍተኛ ደረጃ ላይ መድረሱ፣ የሰው ልጅ ይህንን ችሎታ ማሳየቱ የሚደነቅ ነው። በሌላ አንፃር በመንገድ ቅየሳና ምሕንድስና ዕውቀት የተሠሩትን ጥልፍልፍ መንገዶች፣ ዕጹብ ድንቅ የሚባሉ የብረት ድልድዮችን፣ የተንጠለጠሉ ድልድዮችን በመሬትና በባሕር ውስጥ የሚሄዱ የባቡር መንገዶችን ስንመለከት የሰው ልጅ እጅግ ተራቋል። በሕክምና ሳይንስም በመራቀቅ ከፍተኛ ደረጃ ላይ እንደደረሰ በግልጽ የሚታይ ነው።

አመለካከታችንን ሰፋ በማድረግ የተፈጥሮን አሠራርና የተፈጥሮን ባሕርይ ስንመለከት የሰው ልጅ በዓለም ላይ ካሉት ፍጥረታት ሁሉ በአእምሮ ብስለቱ፡ ባስተሳሰቡ፡ በጭንቅላት አጠቃቀሙ በጣም የሚያስደንቅና የሚያስገርም ፍጡር ነው። ከፍተኛ የአእምሮ ብስለት የመጠቀ ዕውቀትን ይፈጥራል። ለሰው ልጅ ሥልጣኔ ቁልፍ የሆነው ለሰው ልጅ ሥልጣኔ መሠረት የሆነው ይህ ከፍተኛ የአእምሮ ብስለት ነው። ይህ ከፍተኛ የአእምሮ ደረጃ፣ ይህ ከፍተኛ የአእምሮ ብስለት የሰው ልጅ የተፈጥሮ ፀጋ ነው። ዛሬ የሰው ልጅ በተለያየ ደረጃ በተለያየ የኑሮ ሁናቴ ቢኖርም ይህ ከፍተኛ የአእምሮ ደረጃና የአእምሮ ብስለት ያጠቃላይ የሰው ልጅ የተፈጥሮ ባሕርይ ነው ። የሰው ልጅ የሚያደርገው ጥረት ቢለያይም የሰው ልጅ አካባቢውን ለማሸነፍ፡ አካባቢውን ለመረዳት አካባቢውን ለማወቅ ሁልጊዜ እደተፍጨረጨረ ነው። የሰው ልጅ አካባቢውን ለማሸነፍ የሚያደርገውን እንቅስቃሴ ሥልጣኔ ብለን ልንጠራው እንችላለን። አካባቢውን ለመቀየር አካባቢውን በቁጥጥሩ ሥር ለማዋል የሚያደርገው ጥቃቅን ጥረት ሁሉ ሥልጣኔ ሊባል ይችላል።

የሰው ልጅ የተለያየ ኑሮ ቢኖርም ያለሥልጣኔ ሊኖር አይችልም። ደረጃው ይለያያል እንጂ ሥልጣኔ የሌለው ኅብረተሰብ ሊኖር አይችልም። አካባቢውን የማወቅ ደረጃው በሥልጣኔ አማካይነት እየተሻሻለ ይሄዳል። አካባቢውን እያጠናና አካባቢውን እየተመራመረ በሂደ ቁጥር የተፈጥሮን እንቆቅልሽ የሚፈታበትን መንገድ ይፈጥራል። ባጭሩ ሥልጣኔ የሰው ልጅ የተፈጥሮን ምስጢር የሚረዳበት ጥበብ ነው ። በስነ ሕይወታዊና በስነ ልቡናዊ መርሐ ሃሳብ መሠረት የሰው ልጅ ከማሰብ ችሎታ ጋር የተፈጠረ ነው። አጥጋቢ ይሁንም አይሁንም የሰው ልጅ አእምሮ ለተፈጥሮ መልስ ይሰጣል። ተፈጥሮ ምን እንደሆነ፡ ዓለም ከየት እንደመጣች፡ ስለ ዓለም አሠራርና ትርጉም በመስጠት፣ ስለዓለም አገኛኘትና በውስጧም ስለሚኖሩ እንስሳት፣ ስለዓለም ባሕርይ፣ ስለዩኒቨርስ፡ ስለፀሐይ ስለጨረቃ የሰው ልጅ ዕውቀትን ይመሠርታል። የሰው ልጅ ዕውቀትን እያዳበረ ሲመጣ የዓለምን ምስጢር ሊረዳ ይችላል። በዚህ ረገድ ሥልጣኔ የዕውቀት ብልፅግናን ያሳያል። የዕውቀቱ ምንጭ የድርጅቱ መነሻ ይለያይ እንጂ የሰው ልጅ ምንጊዜም ቢሆን ዕውቀትን

ከመሻት ወደኋላ አይልም። ሰውንም ከሌላው ተፈጥሮ የሚለየው በመመራመሩ አካባቢውን በመረዳቱ ነው ዕውቀት ሌላው የሥልጣኔ ምልክት ነው።

ስለ ሥልጣኔ ትርጉምና ስለ ሥልጣኔ ጽንስ ሀሳብ ስንወያይ መገንዘብ ያለብን ትልቁ ነጥብ ሥልጣኔ ከተፈጥሮ ጋር የተዛመደ ነው። የሥልጣኔ መነሻ ወይም ሥልጣኔ "ሀ" ብሎ የሚጀምረው ለተፈጥሮ ወይም ለአካባቢያችን መልስ በመስጠት ነው። የሰው ልጅ ኑሮውን የሚመሠርተው በተፈጥሮ ላይ ስለሆነ የተፈጥሮው ሁናቴ የሥልጣኔያችንን አቅጣጫ ያስቀይሰናል ። በወንዝና በውቃ አካባቢ የሚኖር ኅብረተሰብ ተፈጥሮ የሚያመጣውንና የሚያስከትለውን ችግር በማየት ለዛ ተፈጥሮ መቋቋሚያ የሚሆን ስልት ድርጊት፣ ችግሩን የሚቋቋምበትንም መንገድ የሰው ልጅ የግድ መቀየስ አለበት። ዋና በመማር፣ ጀልባ በመሥራት፣ ግግ በማጥመድ አስፈላጊውን ድርጅት በማድረግ ለአካባቢውና ለተፈጥሮ መልስ ይሰጣል። በተራራማ ቦታ ላይ የሚኖር ኅብረተሰብ ደግሞ ከዱር አራዊት ራሱን ለመጠበቅ ጫካውን በመመንጠር መሣሪያውን በማደራጀት ለተፈጥሮ መልስ ይሰጣል። በዚህ አኳኋን እያንዳንዱ ኅብረተሰብ በሚኖርበት የተፈጥሮ አካባቢ ጠባይ መሠረት ኑሮውን ለማስተካከል ይጥራል። ከሞላ ጎደል የተፈጥሮው ሁናቴ የሥልጣኔውን መንገድ ይቀይሳል።

ሥልጣኔን በሚመለከት እያንዳንዱ ኅብረተሰብ በሥልጣኔ አቀያየሱ ሊለያይና ሊመሳሰል ይችላል። እንግዲህ ለሥልጣኔ ፍንጭ የሚሰጠን የምንኖርበት አካባቢ ወይም ባጠቃላይ የምንኖርበት ተፈጥሮ ነው። በዚህ አንፃር ተፈጥሮ ሥልጣኔን ይወልዳል ማለት ነው። ነገር ግን የሰው እጅ እስካላረፈበት ጊዜ ድረስ ተፈጥሮ ብቻውን ሥልጣኔ ሊሆን አይችልም። ተፈጥሮ ሥልጣኔ የሚሆነው የሰው እጅ ሲያርፍበት፣ የሰው ልጅ አእምሮ ሲነካውና የሰው አስተሳሰብ ሲጨመርበት ነው ። በተፈጥሮ ሳይንስ መሠረት የሰው ልጅ ከሌላው እንስሳ የሚለየው በዚህ ነው። አራዊት በተፈጥሮ /በደመ ነፍሳዊ ሂደት/ የሚተዳደሩ ናቸው። ተፈጥሮ ባፈራው የሚኖሩ፣ ተፈጥሮን በመመገብ፡ ተፈጥሮን ተገን በማድረግ የሚኖሩ ናቸው። የዱር አራዊትም ሆነ

ጥቃቅን ፍጥረታት አካባቢያቸውን መለወጥ ስለማይችሉ ላካባቢያቸው እንዲስማሙ አካባቢያቸውን መስለው የተፈጠሩ ናቸው።

አፈጣጠራቸው አካባቢያቸውን መቋቋም ይችላል። አንዳንድ እራዊት ቀለማቸው ሁሉ አካባቢያቸውን ስለሚመስሉ ራሳቸውን መደበቅ እንኳን አያስፈልጋቸውም። የተፈጠሩት ከአካባቢያቸው ጋር ተዋህደው ነው። እያንዳንዱን የዱር አርዌ/እንስሳን ብንመለከት ባካባቢው መኖር እንዲችል ተደርጎ ነው የተፈጠረው። ራሱን ካደጋ ለመከላከል የተፈጥሮ ፀጋ አለው። እያንዳንዱ የዱር አርዌ/እንስሳ ይህ ባሕርይ አለው። ቀጭኔን ብናይ የእግሯ አረዛዘምና የአንገቷ አወጣጥ ከረጃጅም ዛፎች ቅጠል እየበጠሰች እንድትበላ ያገለግላታል። አቦ ሸማኔ ወይም ቺታህ በመባል የታወቀው አውሬም የተፈጠረው በሩጫ ፍጥነት ከአራዊት ሁሉ አንደኛና እጅግ ፈጣን የሆነው የሚያድናቸውን አውሬዎች አሳዶ ለመያዝ እንዲመቸው ሆኖ ነው። ጥንቸል በአካባቢም ያለውን ቅጠል ቁጭ ብላ በመብላት የምትኖረው በጣም ሰፊና ረጅም የሆነ ከረጅም ርቀት መስማት የሚያስችላት ትልቅ ጆሮ ስላላት ከሚያድናት አውሬ ለማምለጥ ትችላለች። የጃርት ወስፌ የሚባለውንም ስናይ ደግሞ ጃርት በምትባል አነስተኛ አውሬ ላይ በተፈጥሮ እንደፀጉር የተሰጣት በመሆኑ ከጠላት ለመከላከል እነዚህም ወስፌዎች ባንድ ጊዜ ቦግ በማለት እንደ ጥይት ያገለግላታል። ወይም እንደጦር እየተወረወሩ ጠላትን እንዲከላከሉ የተሠሩ ናቸው።

በዚህ አንፃር ሁሉም እንስሳ አኗኗሩን እንዲቋቋም አካባቢውን እንዲመስል ተዘጋጅቶ የተፈጠረ ነው። የተፈጥሮ ሁናቴ ከተለወጠ በውስጡ የሚኖሩ እንስሳት መከላከያቸው፣ መኖሪያቸው፣ መመገቢያቸው ባጠቃላይ ህልውናቸው ተፈጥሮ ስለሆነ በሙሉ ይጠፋሉ። ለእነዚህ እንስሳት ወይም የዱር አራዊት ተፈጥሮ መከታቸው፣ ምግባቸው፣ ተገናቸውና ሕይወታቸው ነው። ተፈጥሮ አለኝታቸው ነው። እንስሳት ሙሉ በሙሉ የተፈጥሮ ተገዥዎች ናቸው።

የሰው ልጅ ግን ከተፈጥሮ ጋር ያለው ግንኙነት ከእንስሳቱ ይዞታ ጋር ስናስተያየው እጅግ የተለየ ነው። ተፈጥሮን በመቀየስ፣ ተፈጥሮን በመንከባከብ፣ ተፈጥሮን በመቋቋም፣ ተፈጥሮን በመቀየርና ለራሱ ኑሮ በሚስማማው መንገድ ተፈጥሮን ያሻሽላል። በዚህ አንጻር የሰው ልጅ የተፈጥሮ ጌታ ነው። የሰው ልጅ ተፈጥሮን እንደገና ይፈጥራል ማለት ይቻላል። እንስሳት የተፈጥሮ ተገዥዎች ናቸው እንጻልን ተፈጥሮ የሰው ልጅ ተገዥ ነው ለማለት ይቻላል። የመሬት ስበትን ወይም ግራቪቲን በመቋቋም በሰማይ ላይ የሚበር መንኮራኩር ሠርቶ የሰው ልጅ ጨረቃ ላይ አርፏል። ይህንን ያነሳንበት የሥልጣኔን ጽንሰ ሃሳብ ለመረዳት ያሀል ነው። ተፈጥሮን መቀየር፣ ተፈጥሮን መንከባከብ፣ ተፈጥሮን መገንባት፣ ተፈጥሮን መቋቋም ሥልጣኔ ነው። ተፈጥሮ ብቻውን ሥልጣኔ አይሆንም ያልንበትም ምክንያት ይህ ነው። የሰው እጅ ካላረፈበት ተፈጥሮ ተፈጥሮ እንጅ ሥልጣኔ አይሆንም።

የአንድን የኅብረተሰብ የሥልጣኔ ደረጃ መገመት የምንችለው ኅብረተሰቡ ከተፈጥሮ ጋር ባለው ግንኙነት ነው። የሰው ልጅ ወይም ኅብረተሰብ የዕለት ኑሮውን ለማሸነፍ ከተፈጥሮ ጋር የሚያደርገውን ትግል ልማት እንለዋለን። እያንዳንዱ ኅብረተሰብ ተፈጥሮን ለማሸነፍ፣ ኑሮውን ለመመስረት፣ ኑሮውን ለማቃናት የራሱን እንቅስቃሴ ያሳያል። እያንዳንዱ ኅብረተሰብ የራሱ የሆነ የአኗኗር ስልት አለው። ይህ ተፈጥሮን ለራሱ ኑሮ እንዲለወጥ ለማድረግ የሚያሳየው እንቅስቃሴ ወይም ጥረት፣ ልማት ልንለው እንችላለን። ተፈጥሮን መቋቋም ወይም ተፈጥሮን ማሸነፍ ተፈጥሮንና የሰውን ልጅ እሳትና ጭድ ስለሚያስመስል ተፈጥሮን ማልማት የሚለው ቃል የበለጠ ተስማሚ የሚሆን ይመስላል። ይህ ጥረት ይህ የልማት እንቅስቃሴ የሚቀጥል ነው። ድካሙ ጥረቱ እንቅስቃሴው የሚለካው በሚያገኘው ውጤት ነው። በየጊዜው የሚያደርገው ጥረት ግን ኅብረተሰቡን ያሻሽለዋል። የኅብረተሰቡም ኑሮ እያደገና እየተሻሻለ ይሄዳል። ይህ የልማት ጎዳና ረጅም ነው። ጉዞውን የሚያቃልልለት በሥልጣኔ መግፋት ነው። የልማቱ መንገድ በየጊዜው እየተለወጠና እየተሻሻለ ይሄዳል። ልማት በዳበረ ቁጥር የሰው ልጅ ከተፈጥሮ ጋር የሚያደርገው ትግል እየቀለለና ኑሮ ቀና እየሆነ ይመጣል። የሥልጣኔ ጉዞ

ይህንን ይመስላል። የሥልጣኔስ አቅጣጫ ምንድን ነው። የዓለም ሥልጣኔ ወዴት እያመራ ነው። ሥልጣኔስ ወዴት ያመራል። ሥልጣኔ የሰውን ልጅ ወዴት ያደርሰዋል የሥልጣኔስ መጨረሻ ምንድን ነው። መልሱ ሥልጣኔ መጨረሻ የለውም። አዲስ ትውልድ በተተካ ቁጥር አዲስ ሥልጣኔ ይወለዳል።

ዓለም የደረሰችበትን ከፍተኛ የሥልጣኔ ደረጃ ስንመለከት የሰው ልጅ የተለየ ፍጡር መሆኑን መገንዘብ አያዳግተንም። የሥልጣኔ ምንጭ ከዚህ ልዩ ከሆነ የሰው ልጅ ተፈጥሮ የሚመጣ ነው። የሰው ልጅ ከፍጥረታት ሁሉ ራሱን በራሱ የሚመራ የማሰብ የማስተዋል የመገንዘብና የማመዛዘን ችሎታና ከፍጥረታት ሁሉ ልዩ ማዕረግ ያለው ፍጡር ነው። የስነ ፍጥረት ወይም የኢቮሉሽን /አዝጋሚ ለውጥ ሊቃውንት ይህን ከፍጥረታት ሁሉ ልዩ የሆነ አፈጣጠር፡ ከእንስሳት ሁሉ እንዴት ሊለይ እንደቻለ ገና ጠለቅ አድርገው አላጠኑትም። በስነ ፍጥረት ምርምር ከፍተኛውን ቦታ የያዙት የእንግሊዙ ተመራማሪና የሥነ ፍጥረት ፈላስፋ ቻርሊስ ዳርዊን እንኳን የሰው ልጅ ከዓለም እንስሳት አንዱ እንደሆነና አመጣጡም ከሌሎች እንስሳት እንደሆነ እንጂ የሰውን ልጅ ልዩ ፍጡር መሆን ጠለቅ ብሎ ያጠናው አይመስልም። ሳይንስ የሰውን ልጅ ተፈጥሮአዊ ርቀት ተመራምሮ የደረሰበት አይመስልም።

ባጠቃላይ መልኩ የሰው ልጅ የስነ ፍጥረት ሂደት ገና እልባት ያላገኘ የምርመር መስክ ነው። የስነ ቋንቋ (ሊንጉስቲክስ) ሊቃውንትም የሚያተኩሩት በሰው ልጅ ልዩ የሆነ የቋንቋ ፈጠራ ችሎታ ላይ ብቻ ነው። የቋንቋ ችሎታ በርግጥ የሰውን ልጅ ልዩ የሚያደርገው ገጽታ ቢሆንም ሌሎች እንስሳት ተመሳሳይ የቋንቋ ችሎታ እንዳላቸው በጥናትና ምርምር የተደረሰበት ስለሆነ አሁንም የሰውን ልጅ ልዩ ተፈጥሮ ጠለቅ ብሎ የሚመራመር የስነ ቋንቋ መስክ ገና አልተደረገም። የስነ ኅብረተሰብ (ሶሲዮሎጅ) ሊቃውንት ደግሞ የሚያተኩሩት የሰው ልጅ ማኅበራዊ ያስተዳደር ሥርዓት መፍጠር መቻሉን፣ በማኅበራዊ ድርጅት መገልገሉን፣ በማኅበራዊ ሥርዓት መኖሩን እንጂ ጠለቅ ብለው የማኅበራዊ ፍልስፍና እንዴት እንደመጣና እንዴት እንደሆነ ገና ሰፊ ምርመር ያደረጉ አይመስልም። የሰው ልጅ የማኅበራዊ

እንስሳ በመሆኑ ቢታመንም ማኅበራዊ ድርጅት በመፍጠር፣ ማኅበራዊ ፍልስፍና፡ ማኅበራዊ ርእዮተ ዓለም፣ ማኅበራዊ ስርዐት ምን መልክ እንደሚይዝና የሰው ልጅ የሚከተለው አቅጣጫ ወዴት እንደሚያመራና መጨረሻው ምን እንደሚሆን ሥር ነቀል ስነ ኅብረተሰባዊ ጥናትና ምርምር ገና አልተደረገም።

የስነ መለኮት (ቲዎሎጂ) ሊቃውንትም መደበኛ ትኩረታቸው የሰው ልጅ የከፍተኛ ኃይል ፍጥረት ቢሆንም ለሰው ልጅ ልዩ ተፈጥሮ ጠለቅ ያለ ምርምር ያገኙ አይመስልም ከፍልስፍና ዘርፍ የተወሰደው የስነ አእምሮ ወይም ስነ ልቡና (ሳይኮሎጂ) ሳይንስ ደግሞ ስለሰው ልጅ ባሕርይ ጠለቅ ያለ ምርምር ቢያካሂድም ባብዛኛው የሚያተኩረው ስለሰው ልጅ የአእምሮ አሠራር፣ ስለሰው ልጅ ባሕርይ መስክ በመሆኑና እያንዳንዱ ግለሰብ ባስተዳደጉና ካካባቢው በሚያገኘው አመክሮ የማይደበቀው የባሕርይ ገጽታ ሊያሳይ እንደሚችል እንጂ አሁንም ሙሉ በሙሉ የሰውን ልጅ የባሕርይ ልዩነት እንቆቅልሽ የሚፈታ የስነ አእምሮ መርሐ ንድፈ ሃሳብ ወይም ቲዎሪ ገና አላደረገም። ይህ በመጠኑም ቢሆን የሚያስረዳን የሰውን ልጅ ተፈጥሮ ለመረዳት ለሳይንስ እንኳን እጅግ አስቸጋሪ መሆኑን ነው። ሳይንስ የዓለምን ምስጢር ለመረዳት ብዙም አልፈጀበትም። በጥቂት ጊዜ ውስጥ ጨረቃ ላይ ደርሷል። ማርስ ላይም እያኮበኮበ ነው። ነገር ግን የሰውን ልጅ ባሕርይ ሙሉ በሙሉ ለመረዳት የሰው ልጅ ምን ዓይነት እንስሳ እንደሆነ ጥያቄው እስካሁን ድረስ እንደቀጠለ ነው። ይህ የሚያስረዳን የሰው ልጅ የአእምሮ አሠራር ምን ያህል ውስብስብ እንደሆነና ከዓለም ፍጥረታት እጅግ የተለየ መሆኑን ነው።

ከላይ የጠቀስናቸው ከፍተኛ የሳይንስና የምርምር ዘርፎች የሰውን ልጅ ተፈጥሮአዊ አሠራር ለመረዳት ጥናታቸውንና ምርምራቸውን እንደቀጠሉ ናቸው። የሰው ልጅ አፈጣጠር እጅግ የሚያስደንቀው የፈጠራ ችሎታው ነው። የሰው ልጅ የፈጠራ ችሎታ መጠን የሌለው፣ ወሰን የሌለው እጅግ ሰፊ የሆነ ችሎታ ገደብ የሌለው ችሎታ ነው።ሥልጣኔም ገደብ የሌለው ይመስላል።

ሥልጣኔ ገደብ ከሌለው፣ ሥልጣኔ ማለቂያ ከሌለው የሰው ልጅ የፈጠራ ችሎታም ገደብ፣ ወሰንና ማለቂያ የለውም ማለት ይቻላል።

ከፍጥረታት ሁሉ ልዩ የሆነና እጅግ ድንቅ መሆኑን በዚህ ልዩ በሆነ የፈጠራ ችሎታ አማካይነት ልንረዳ እንችላለን። እንዲያውም የሰው ልጅ በሥልጣኔ፣ በሳይንስና በቴክኖሎጂ እጅግ መጥቆ ቢታይም እስካሁን ድረስ የሰው ልጅ ካለው ችሎታ የተጠቀመው አሥር ከመቶ የማይሞላውን የችሎታ ኃይል ብቻ ነው። መላው የዓለም ሕዝብ፣ መላው የዓለም ሕብረተሰብ፣ እያንዳንዱም ግለሰብ ያለ የሌለውን ኃይል በማስተባበር አንድ ጊዜ ቢነሳ ሥልጣኔ ምን እንደሚመስል በአእምሮ ለማሰብ በጣም አዳጋች ይሆናል። ዓለም አሁን ያለችበት የሥልጣኔ ደረጃ የጥቂት ሰዎች፣ የጥቂት ሕዝቦች ውጤት ነው። የሰው ልጅ ገና መላ ጉልበቱን፣ መላ ኃይሉን፣ መላ ዕውቀቱን፣ መላ የፈጠራ ችሎታውን አላስተባበረም። ባሁኑ ወቅት የዓለም ሕዝብ መላ ጉልበቱንና ሃብቱን የሚያውለው ርስ በርስ በመፎካከር ርስ በርስ በመዋጋት ነው። በቀን ከአንድ ቢሊዬን ዶላር በላይ ለጦርነት የሚያውል ሀገር እንዳለ በየጊዜው የምንሰማው ነው። የዓለም ሕዝብ ጉልበቱንና ኃይሉን ሥልጣኔን ለመገንባት ያስተባበረበት ጊዜ እስካሁን አላየንም። የሰው ልጅ ገና ያልፈታቸው ብዙ ችግሮች በዓለም ላይ እንዳሉ የታወቀ ነው። በምግብ ደረጃ እንኳን ብናተኩር በብዙ ሚሊዬን የሚቆጠሩ ሕዝቦች አካባቢያቸውን መቆጣጠር ተስኖአቸው በረሃብ አለንጋ እየተገረፉ ናቸው።

በተፈጥሮ ላይ ከፍተኛ ኃይል ያለው በሳይንስና በቴክኖሎጂ የተራቀቀ ዓለም እያለ ሕዝብ በረሃብ አለንጋ መገረፉ እንቆቅልሽ ነው። በስነ ፍጥረትም ሆነ በስነ ሃይማኖት ፍልስፍና አመለካከት የሰው ልጅ በዓለም ውስጥ ያሉትን ሁሉ የሚገዛና የሚቆጣጠር ኃይል ነው። ለሰው ልጅ ከዚህ የበለጠ ኃይልና ሥልጣን ሊኖረው አይችልም። ይህ ኃይልና ይህ ስልጣን እያለው የሰው ልጅ እንደ አውሬ ወድቆ መቅረት የለበትም። ስዚህ ከፍተኛ ሥልጣኔ ደግሞ ከፍተኛ የአእምሮ ችሎታ ያስፈልገዋል። የሰው ልጅ ከፍተኛ የአእምሮ ችሎታ እንዳለው ያስመሰከረ ይመስላል። የስነ አእምሮ ሊቃውንት እንደሚያስተምሩን

የአእምሮ ችሎታ ብቻ በቂ አይደለም። ተነሳሽነትና ፍላጎትም ሊኖረን ይገባል። ይህ የሰው ልጅ ከፍተኛ የተፈጥሮ ማዕረግ ለማንኛውም ኅብረተሰብ የተሰጠ ፀጋ ነው። ለዓባይ ሸለቆ ኅብረተሰብ ይህ ፀጋ ተሰጥቷል። ለአማዞን ሸለቆ፣ ለሳይቤሪያ ሸንተረር፣ ለሂማሊያ ተራራ ኅብረተሰብ፣ ለጻንዩብ ወንዝ ኅብረተሰብ፣ ለሚሲሲፒ ሸለቆ ኅብረተሰብ ይህ ፀጋ ተሰጥቶታል። ዱባና ቅል አበቃቀሉ ለየቅል እንደሚባለው ሆንና የሰው ልጅ በአሠራሩ፣ ባናናሩ፣ ባስተሳሰቡ እጅግ ይለያያል።

ስለ ሥልጣኔ አመሠራረትና ስለ ሰው ልጅ ስነ-ፍጥረት ስናወሳ ከሁሉ በላይ የሚያስደንቀው ደግሞ በዓለም ላይ የሰው ልጅ ተቀናቃኝና ተፎካካሪ ምስያ የሌለው ብቸኛ ፍጡር ነው። የሰው ልጅ ኅብረት ከፈጠረ የሚቀናቀነው የውጭ ተፈጥሮ አሊያም ኅብረተሰብ እንደሌለ የታወቀ ነው። ከማርስ የመጡ ፍጥረቶች ዓለምን ሊወሩ ነው የሚባል አሉባልታ ቢነፍስም እስካሁን ድረስ የሰው ልጅ ብቸኛ ኃያል ፍጡር ነው። ተራራውን ንዶ ጫካውን መንጥሮ፣ በረሃውን አልምቶ ወንዙን ገድቦ፣ መሬትን ቆፍሮ ዓለምንና ሕዋውን እንደፈቀደው በማሰስ ሥልጣኔን ሊመሠርት ችሏል። እስካሁን የተደረሰባቸው ዘጠኝ ፕላኔቶች ቢኖሩም የሰው አኩያ የሆነ ፍጡር አልተገኘም። የሰውን ልጅ ተቀናቃኝ ፍጡር ቢኖር ኖሮ የሰው ልጅ ኑሮ የተለየ አቅጣጫ ይኖረው ነበር።

ሌላው ለሥልጣኔ መሠረት ቁልፍ የሆነውና የሰውን ልጅ ከፍጥረታት ሁሉ የተለየ የሚያደርገው ያፈጣጠሩና የዕድገቱ ሂደት ነው። ይህ ከፍ ሲል እንደተገለጸው በዓለም ላይ ከሚገኙት ፍጥረታት ሁሉ በላይ ከዓለም እንስሳት ሁሉ ኃያል የሆነ ፍጡር የተሟላ የአእምሮና ያስተሳሰብ ዕድገት ላይ ለመድረስ ከእንስሳት ሁሉ እጅግ በጣም ረጅም ጊዜ የሚወስድበት ፍጡር ነው። የሰው ልጅ ራሱን የሚችለውና አካባቢውን የሚቆጣጠረው የተሟላ የአእምሮ ዕድገት ደረጃ ላይ ሲደርስ ብቻ ነው። ከሌሎች ፍጥረታት ጋር ሲነፃፀር የሰው ልጅ ዕድገቱን ለመፈጸም የሚወስድበት ጊዜ በጣም ረጅም ነው። ሌሎች እንስሳት ከፍተኛ የዕድገት ደረጃቸውን የሚጨርሱት ባጭር ጊዜ ውስጥ ነው፣ እንስሳት

ከተወለዱ ከአጭር ጊዜ በኋላ ራሳቸውን ይችላሉ። ለምሳሌ ያህል አንዲት የሜዳ አህያ ከተወለደች ከስምንት ደቂቃ በኋላ ከእናቷ ጋር አብራ መሮጥ ትጀምራለች። በተወለደች በስምንት ደቂቃ ውስጥ ተፈረጋግጣ በአካባቢዋ ለመኖር ትዘጋጃለች። የሰው ልጅ ከተወለደ በኋላ እንኳን በስምንት ደቂቃ ደቅርና በስምንት ዓመቱም ራሱን ችሎ ለመኖር አይበቃም። የሰው ልጅ ዕድገቱን ለማጠናቀቅና ራሱን ለመቻል ረጅም ጊዜ የሚወስድበት እንስሳ ነው። የሰው ልጅ የዕድገት ሂደት ረጅም ባይሆን ኖሮ ታሪኩ የተለየ አቅጣጫ ይኖረው ነበር ። የሰው ልጅ ዕድገቱን በቀላሉ አይጨርስም። የሰው ልጅ በአእምሮው የሚሠራ ፍጡር እንደመሆኑ መጠን ከፍተኛ የአእምሮ ዕድገት ላይ ለመድረስ የሚጠብቀው ያስተዳደግ ጣጣ ከፍተኛ ነው። ይህ ያስተዳደግ ሂደት ለኅብረተሰብ ከፍተኛ የተፈጥሮ ሕግ ነው ። የሰው ልጅ በአእምሮ በስሎ በአካል ጠንክሮ ራሱን ለመቻል የሚወስድበት ረጅም ጊዜ የሰውን ልጅ ባሕርይ ለመወሰን ከፍተኛ ሚና ይኖረዋል። ይህ ሁኔታ የሰውን ልጅ ተፈጥሮ ልዩ ያደርገዋል።

በስነ አእምሮ ረገድ የሰው ልጅ የተለያዩ የዕድገት ዘመናትን ማሳለፉ የሰውን ባሕርይ በጣም የተወሳሰበ ያደርገዋል። የሰው ልጅ የጎልማሳነትን የዕድሜ ክልል ለመድረስ የሕፃንነት፣ የልጅነት፣ የጉርምስና የዕድገት ዘመናትን ያሳልፋል። በሃያ ዓመት ዕድሜ አካባቢ የዕድገት ሂደቱን ቢያጠናቅቅ ወደ ጎልማሳነት ደረጃ ይደርሳል። እንግዲህ የሰው ልጅ ቢያንስ ቢያንስ የሃያ ዓመት እንክብካቤ የሚጠይቅ እንስሳ ነው። በሌላ አነጋገር የሰው ልጅ የተለያዩ የዕድገት ዘመናትን በማሳለፍ በእያንዳንዱ ደረጃ የተለየ ሕይወትን ይኖራል። ሕይወት በዘመናቱ የተለያየ አመለካከት ይይዛል። በነዚህ በተለያዩ የሰው ልጅ የዕድገት ዘመናት የሰው ልጅ ባሕርይ እንዴት እንደሚለዋወጥ የሰው ልጅ ባሕርይ እንዴት እንደሚዳብር ራሱን የቻለ ትልቅ ርእስ ነው። ቁም ነገሩ የሥልጣኔን ትርጉም ጠንቅቆ ለመረዳት የሰውን ልጅ መሠረታዊ ባሕርይ መገንዘብ አስፈላጊ ይሆናል።

የሰው ልጅ በዚህ ዓለም ላይ መኖር ከጀመረ ቁልጭ ባለ አነጋገር ይህን ያህል ዓመት ሆኖታል ሊባል ባይችልም በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ዓመታትን አሳልፏል። በዚህ በሽህ በሚቆጠሩ ዓመታት ጊዜ ውስጥ የሰው ልጅ አኗኗር እጅግ ተለውጧል። ይህ የሚያከራክር አይደለም ። የሳይንስና የቴክኖሎጂን ታሪክ የሚያሳይ ሙዚየም ውስጥ ገብተን ብንጎበኝ የሰው ልጅ ምን ያህል መሻሻል እንዳደረገ በተጨባጭ መረዳት ይቻላል። የሰው ልጅን ግስጋሴ የሚያስረዳው ለልማት የሚያሳየው እንቅስቃሴ ነው። አሁን በምንኖርበት ዓለም ሥልጣኔን የሰው ልጅ የዓለምን ሕዝብ ለመከፋፈል ሲጠቀምበት እንገኛለን። የሰለጠነው ያልሰለጠነው ዓለም በማለት ዓለምን በሁለት መከፈል የተለመደ ሆኗል። የሥልጣኔ ዓላማ ማኅበራዊ ኢኮኖሚያዊና ባህላዊ ልማት እንደመሆኑ መጠን አሁንም ልማትንና የዓለም ሕዝቦችን በሁለት ለመክፈል ስንጠቀምበት እንገኛለን። የለማው ዓለምና ያለሙት ወይም በመልማት ላይ ያሉ ሀገሮች በሚል የዓለምን ሕዝብ በሁለት ከፍለነዋል።

ልማት በመሠረቱ የሰውን ልጅ የኑሮ ጥራት የሚያሻሽል ነው። የሰው ልጅ የሚያሳልፈው የኑሮ ጥራት በሥልጣኔ አማካይነት በየጊዜው እየተሻሻለ መጥቷል። ለኑሮ እጅግ አስፈላጊ የሆነውን ንጹሕ ውሃ እንኳን ረጅም መንገድ ተጉዘን፣ ደክመንና ለፍተን የምናገኘው ከሆነ በኑሮ በኩል ያለን ጥራት እጅግ የተወሰነ ነው። በሳይንስና በቴክኖሎጂ በመራቀቅ ለሰው ልጅ ኑሮ አስፈላጊ የሆኑትን በቀላል መንገድ ማሟላት ተችሏል። ይህ እንግዲህ በቁሳቁሳዊ መንገድ የሚገኝ የሥልጣኔ ውጤት ነው። እዚህ ላይ ልንገነዘበው የሚገባን የሰው ልጅ ስነ ልቡናዊ ፍጡር እንደመሆኑ መጠን ቁሳቁሳዊ ፍላጎቱ ቢሟላለትም በውስጡ የመንፈስ ደስታና የመንፈስ ርካታ ካላገኘ ቁሳቁሳዊ ፍላጎቱ ብቻ የሥልጣኔ መለኪያ መሆን የለበትም። በሥልጣኔ ረገድ ስንመለከት የሰው ልጅ ምንም ያህል በሳይንስና በቴክኖሎጂ ቢራቀቅም ውስጣዊ ደስታ፣ ውስጣዊ ርካታ ለአእምሮው ሰላም የሚሰጠው ሁናቴ ካልተፈጠረለት ኑሮው የተሟላ ሊሆን አይችልም። የሰው ልጅ በመንፈስ ተረጋግቶ፣ በህሊናው ረክቶ፣ ባኗኗሩ ተደላድሎ ካልኖረ በጭንቀት ውስጥ በመንሳፈፍ የአእምሮ ሰላም ሳያገኝ በአእምሮ ጭንቀትና በሥጋት ኑሮውን

የሚያካሂድ ከሆነ የሰው ልጅ ሥልጣኔ ገና የተሟላ ደረጃ ላይ አልደረሰም ማለት ይቻላል።

በሰላም መኖር የውስጥ ደስታ፣ የውስጥ ርካታ፣ የአእምሮ ሰላም ማግኘት፣ የሰው ልጅ መደበኛ ባሕርይና የሰው ልጅ መደበኛ ፍላጎት ነው። ይህን ነጥብ ያነሳንበት ዋነኛው ምክንያት የሰው ልጅ ካፈጣጠሩና ከባሕርዩ አኳያ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ውጤቶች ብቻ የሚረካ አለመሆኑና የውስጥ የመንፈስ እርካታ እንደሚያስፈልገው ለማስገንዘብ ነው። አሁን እንደምናየው በሥልጣኔ በገፉና በሳይንስና በቴክኖሎጂ በተራቀቁ ሀገሮች ይህ በሥልጣኔ ብቻ የመመካት አዝማሚያ የሰውን ልጅ በተሳሳተ ጎዳና ሊመራው ይችላል። የማቴሪያል ፍላጎታችን በመሟላቱ ብቻ የሰው ልጅ ደስተኛ ኑሮን መኖር ይችላል ማለት ላይሆን ይችላል። ሥልጣኔ ደስታን የመንፈስ ርካታን አያስከትልም ለማለት ሳይሆን ሥልጣኔ ማለት ሕንፃና ብርቅርቅ የሆኑ የቴክኖሎጂ ውጤቶችን ማፍራትና ማምረት ብቻ ሳይሆን የሰውን ልጅ የውስጥ አመለካከት፣ የሰውን ልጅ የውስጥ አስተሳሰብ፣ የሰውን ልጅ ውስጣዊ ስሜት መመልከት ይኖርብናል። የሥልጣኔ ትርጉም በውጭ የምናየውን የቴክኖሊጂ ግስጋሴ ብቻ ሳይሆን የሰውን ልጅ አጠቃላይ ፍላጎት ማሟላት አለበት።

ትክክለኛው የሥልጣኔ ደረጃ፣ ትክክለኛው የሥልጣኔ አመለካከት የሰውን ልጅ መደበኛ ባሕርይ፣ የሰውን ልጅ የተሟላ ኑሮ በማሻሻል በማዳበር ላይ የተመሠረተ መሆን አለበት ። የሰው ልጅ በሳይንስና በቴክኖሎጂ መራቀቅ ይህንን መደበኛ የሆነውን የሰውን ልጅ ውስጣዊ ባሕርይ ችላ በማለት ዛሬ በሥልጣኔ ተራቀቁ በሚባሉት ሀገሮች ውስጥ የተለያዩ የአእምሮ በሽታዎች ፣ የአእምሮ መቃወስ፣ የአእምሮ መዛባት በጣም ጎልተው ይታያሉ። ስለሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳብ፣ ስለሥልጣኔ መለኪያ በምንወያይበት በዚህ ምዕራፍ ሥልጣኔ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ምጥቀት ብቻ የሚለካ ሳይሆን ለሰው ልጅ በሚሰጠውም ውስጣዊ፣ አእምሯዊ ሰላምና መንፈሳዊ ርካታ ጭምር መሆኑን ለማስገንዘብ ነው።

የሰው ልጅ አካባቢውን ለመረዳት፣ የምድርን ጠባይ ለማጥናት፣ ጠፈርን፣ በውስጧም ያሉትን የከዋክብትን አፈጣጠር ለመረዳት ብዙ ጥረት፣ ብዙ ምርምር፣ ብዙ ጥናት፣ ብዙ የአእምሮ ትግል አድርጓል። የሰው ልጅ አካባቢውን ጠለቅ ባለ ሁኔታ ካልተረዳ አካባቢውን መለወጥ አይችልም። አካባቢውን ማሻሻል አይችልም። የሰው ልጅ አካባቢውን የሚቆጣጠረው በአእምሮው በመጠቀም ነው። ሥልጣኔ አካባቢያችንን ለኑሮ እንዲስማማ ለማድረግ የምንጠቀምበት ነው። በየጊዜው የምናዳብረው ዕውቀት ሥልጣኔን ይወልዳል።

ዓለም የደረሰችበትን ዕውቀት፣ ዓለም የደረሰችበትን ጥበብ መመርመርና ማወቅ ይኖርብናል። የሥልጣኔ ተጠቃሚዎች ብቻ ሳንሆን ሥልጣኔ ባንድ ወቅት የሮማውያን ነበረች ባንድ ወቅት የሚሶፖታሚያዎች፣ የግሪኮች፣ የኑብያዎች፣ የቻይኖች ነበረች። በሌላ ወቅት ደግሞ ሥልጣኔ የአውሮፓውያኖች ነበረች። ከዚያም ሥልጣኔ ያዲሲቷ ዓለም የአሜሪካ ነበረች። አሁን በቅርብ በኤሌክትሮኒክስ ዘመን ሥልጣኔ የጃፓን የሆነች ትመስላለች። ሥልጣኔ ያንድ አገር ያንድ ኅብረተሰብ ጅብዱ ሥራ ሳይሆን ሥልጣኔ የዓለም ሕዝብ አጠቃላይ አስተዋጽኦ ነው። ለዓለም ሥልጣኔ የሰው ልጅ በያለበት አስተዋጽኦ አድርጓል። ሥልጣኔ የደረሰበትን የአሁኑን ደረጃ ስናይ ስልጣኔን በዓለም ላይ ያስተዋወቁት ሥልጣኔን ለመጀመሪያ ጊዜ የቀረቀሩት ሥልጣኔን ለመጀመሪያ ጊዜ የፈጠሩት በታሪክ የሥልጣኔ መብቀያ እየተባለ የሚጠራውን የመጀመሪያውን የሰው ልጅ ሥልጣኔ የመሠረቱት የሚሴፖታሚያ አካባቢ ሰዎች ናቸው ይባላል። የሰው ልጅ ኅብረተሰብ በመሆን በወንዝ ዳርቻ ተሰባስቦ ኃይሉን በማስተባበር የግብርና መሣሪያዎችን በመሥራት፣ የውኃ ትራንስፖርትን መጓጓዣ በመሥራት የመኖሪያ አካባቢን በመቆርቆር፣ የኅብረተሰብ አስተዳደር በማደራጀት፣ የመጀመሪያውን የሰው ልጅ ሥልጣኔ መሥርተዋል። ከዛም በንግድ ለመሰማራት የሚፈልገው በንግዱ ሲሰማራ፣ የባሕር ኑሮውን ለመመሥረት የመረጠው ደግሞ የባሕር ኑሮውን በማስፋፋት፣ በግብርና ለመተዳደር ያመቸው ደግሞ ወደ ግብርናው በመሰማራት፣ በተለያየ አቅጣጫ የዓለምን ሥልጣኔ መገንባት ጀመሩ።

በግብርና ለመሰማራት ያልተመቸው ደግሞ የግብርና መሣሪያዎችን በመቀጥቀጥና አዲስ መሳሪያዎችን በመሥራት በባሕር ለመተዳደር ያልተመቸው ደግሞ ለባሕር መጓጓዣ የሚሆን ጀልባዎችን በመሥራት ሁሉም በየፊናው የሥልጣኔን መሠረት መጣል ጀመረ።

ባሁኑ ወቅት ሥልጣኔ ቃሉ ሲነሣ ትዝ የሚለን የምዕራባውያን ሀገሮች በተለይም አሜሪካ ናቸው። ሥልጣኔ በምዕራባውያን ሀገሮች እየገነነ ቢመጣም የምዕራባውያን ሥልጣኔ ከዓለም ሥልጣኔ በኋላ የተወለደና በቅርብ የተከሠተ ነው። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ትላንት የተጀመረ ነው። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ከመነሳቱ ከብዙ ሺህ ዓመታት በፊት የሰው ልጅ ሥልጣኔ በሜሶፖ'ታሚያ ፡ በግሪክ፡ በግብፅና በኢትዮጵያ የነበረ ነው። በመሠረቱ ሥልጣኔ ባሁኑ ወቅት ገኖ የሚገኘው በምዕራባውያን ዘንድ ቢሆንም የሥልጣኔ ባለቤት የሥልጣኔ መሠረት የሆኑት መካከለኛው ምሥራቅና አሁን ኢትዮጵያ በምትገኝበት በሰሜን ምሥራቅ አፍሪካ የሚገኙ ሕዝቦች ናቸው። ሥልጣኔ ባጀማመሩና ባመሠራረቱ የራሱ ታሪክ ቢኖረውም ሥልጣኔ የሰውን ልጆች አንድ አድርጓቸዋል። እንግዲህ ይህ ሥልጣኔ እየገፋ ሲሄድ ወዴት እንደሚያመራ የሰው ልጅስ ወዴት እንደሚደርስ በውል አይታወቅም ። ሥልጣኔ የሰውን ልጅ ከፍተኛ ደረጃ ላይ አድርሳዋለች። የኢትዮጵያ የስነ ጽሁፍ አንጋፋ የነበሩት ከበደ ሚካኤል እንደ ኢትዮጵያ አቆጣጠር በ1947 ዓ/ም አካባቢ ጃፓን እንደምን ሰለጠነች በተሰኘው መጽሐፋቸው እንደጻፉት ሥልጣኔ የሰውን ልጅ ከብር ከፍ አድርጋ የምታሳይ ትልቅ ዋጋ ያላት መሆንዋን በማስገንዘብ ከልብ ልንወዳት ይገባናል በማለት ስለ ሥልጣኔ ከፍተኛነት በሰፊው ጽፈዋል ።

ምዕራፍ ሁለት

<u>የምዕራባውያን ሥልጣኔ</u>

በዓለም ታሪክ የኢንዱስትሪ አብዮት በመባል ከሚታወቀው በእንግሊዝ ሀገር ከተነሳሳው የኢንዱስትሪ ንቅናቄ ጀምሮ ለረጅም ዘመናት ያውሮፓውያን ሥልጣኔ በዓለም ላይ እጅግ ጎልቶ ይታያል። የዚህ መጽሐፍ ዋና መንደርደሪያው "የምዕራባውያን ሥልጣኔና ኢትዮጵያውያን በአሜሪካ" የሚለው ሃሳብ ስለሆነ ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ኑሮአቸውን እንዴት መገንባት እንደቻሉ፣ ኑሮአቸው በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ምን መልክ እንደያዘ ለመረዳት ዋና ዓላማችን በመሆኑ አስቀድመን የምዕራባውያን ሥልጣኔ ምን እንደሚመስል አጠቃላይ መልኩንና ገጽታውን መተንተን ይኖርብናል። ዛሬ በብዙ ሀገሮች የምዕራባውያን ሥልጣኔ ተስፋፍቶ ቢገኝም ሀገሩና ቦታው ይለይ እንጂ የሥልጣኔው መንፈስ ያውሮፓውያን ሥልጣኔ ነው። ዛሬ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ድንበሮችን እየጣሰ በአፍሪካ፣ በእስያ፣ በላቲን አሜሪካ በፈጣን ሁኔታ በመስፋፋት ላይ ይገኛል። ዛሬ የምዕራባውያን ሥልጣኔ ያልደረሰበት ቦታ የለም። በአፍሪካም ሆነ በመላው ታዳጊ ሀገር መንገዶች ላይ በየደቂቃው ሲሽከረከሩ የምናያቸው አውቶሞቢሎች ባብዛኛው የምዕራባውያን ምርቶች ናቸው።

ያውሮፓውያንን ሥልጣኔ መሠረት በማድረግ በሳይንስና በቴክኖሎጂ መጥቃ ዛሬ ከፍተኛ የቴክኖሎጂ እመርታ በማሳየት ላይ ያለችውና ምዕራባውያንን ለመፎካከር የበቃችው ጃፓን ብቻ ነች። ይህ ከምዕራባውያን የመነጨው ሥልጣኔ ዓለምን ወሮታል ማለት እንችላለን። በዚህ ምዕራፍ ያውሮፓውያን ሥልጣኔ እንዴት እንደተጀመረ አውሮፓውያንም ሥልጣኔያቸውን ለማስፋፋት ብሎም ዓለምን ለመቆጣጠር እንዴት እንደተነሳሱ፣ የዓለምም ሕዝብ የአውሮፓውያንን ሥልጣኔ እንዴት እንደተቀበለና የዓለም ሕዝብ ኑሮ እንዴት እንደተቀየረ ለመወያየት

እንሞክራለን። የአውሮፓውያን ሥልጣኔ ያልደረሰበት የለም። ይህንን ወደኋላ የመንወያይበት ይሆናል። የአውሮፓውያን ዕውነተኛ ዓላማ ሥልጣኔን በዓለም ላይ ለማስፋፋት ሳይሆን የዓለምን ኢኮኖሚ በቁጥጥር ሥር ለማድረግ ነው። ዛሬ የአውሮፓውያን ሥልጣኔ በየቦታው ስለተሰራጨ የዓለም ከተማዎች ሁሉ በቅርጽ ስለሚመሳሰሉ የትኛውን ከየትኛው ለመለየት አስቸጋሪ ነው። ዛሬ ሆንግ ኮንግን ከሎስ አንጀለስ፣ ጆሐንስበርግን ከአምስተርዳም፣ ቶክዮን ከኒውዮርክ፣ ናይሮቢን ከለንደን፣ ካይሮን ከሮም፣ አልጀርስን ከፓሪስ መለየት አዳጋች ነው። ምዕራባውያን የከተሞቻቸውን አምሳያዎች ፈጥረዋል ማለት ይቻላል፡፡ ዛሬ የምዕራባውያን ሥልጣኔ እጅግ ገኗል። ዛሬ በዓለም ሰማዮች ላይ የሚበሩት አብዛኞቹ የአሜሪካ የፈረንሳይና የእንግሊዝ ቦይንግ ጀቶች ናቸው። ዛሬ የዓለም አየር መንገዶች የሚገለገሉባቸው በፈረንሳይ ፣ በእንግሊዝና በአሜሪካ የሚሰሩ አውሮፕላኖች ናቸው። ዛሬ የዓለም ሕዝብ ርስ በርሱ የሚጨፋጨፈው በእነዚሁ አገሮች በተሠሩና በተቀመሙ መሣሪያዎች ነው። በዓለም ላይ ዛሬ የምዕራባውያን ሥልጣኔ ሥር ያልሰደደበት ሀገር በጣም ጥቂት ነው።

ሥልጣኔ በሳይንስና ቴክኖሎጂ ባፈራቸው መሣሪያዎች መጠቀም ብቻ ሳይሆን አኗኗራችንን ባሕርያችንን ይለውጣል። በአኗኗራችን በባሕሪያችንና በሁለንተናችን የምዕራባውያንን ሥልጣኔ የተቀበልነው ይመስላል። ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች በየጊዜው የሚጎርፈውን ሕዝብ ስንመለከት የዓለም ሕዝብ በምዕራባውያን ሥልጣኔ ቀንበር ውስጥ የገባ ይመስላል። ዛሬ ብዙ ሕዝቦች ሀገራቸውን እየተው ወደ ምዕራብ ሀገሮች እየፈለሱ ነው። ይህ አዝማሚያ ከጀመረ ሰንበት ብሏል። ሥልጣኔ ባለፉው ምዕራፍ ለመተንተን እንደተሞከረው የሰውን ልጅ አስተሳሰብ የሰውን ልጅ አመለካከት የሰውን ልጅ ባሕርይ በከፍተኛ ደረጃ እየለወጠው ነው ። ሥልጣኔ የሰውን ልጅ ባሕርይ እጅግ ለውጦታል። ሥልጣኔና የሰውን ልጅ ባሕርይ በሚመለከት ሰፊ ጥናት መካሄድ አለበት ። ሥልጣኔ የሰውን ልጅ ዕምነት የሰውን ልጅ አስተሳሰብ የሚለውጥ ትልቅ ኃይል ነው። የስነ ኅብረተሰብና የስነ አእምሮ ሊቃውንት የባሕርይንና የሥልጣኔን ግንኙነት በሚመለከት ሰፋ ያለ ጥናትና ምርምር

ማድረግ ይኖርባቸዋል። የዓለም ሕዝብ አሁን በምናየው የምዕራባውያን ሥልጣኔ እጅግ የተማረከ ይመስላል። በለውጡ ከመማረኩም የተነሣ ዛሬ የዓለም ከተሞች ሁሉ አውሮፓንና አሜሪካንን እየመሰሉ ነው። የአውሮፓን ሥልጣኔ ለመያዝ የግድ አውሮፓ መሄድ/ መምጣት የለብንም። ከዚህ አውሮፓን ከመምሰል አልፎ ደግሞ ሕዝቡ አውሮፓ ለመኖር ወይም አሜሪካ ለመቀመጥ ከፍተኛ ጉጉት አሳይቷል። ዕቃው ሁሉ "ሜድኢን ቻይና" የቻይና ሥሪት፡ "ሜድኢን ኮርያ" የኮሪያ ሥሪት፣ "ሜድኢን ታይዋን" የታይዋን ሥሪት ይባላል እንጂ ሁሉም የምዕራባውያን ካምፓኒዎች አሻንጉሊቶች ናቸው። ዛሬ በየትኛውም የዓለም ክፍል ከምዕራባውያን ጋር ዝምድና የሌለው ሀገር ማግኘት በጣም አስቸጋሪ ነው። የዓለም ሕዝብ ኑሮ ከምዕራባውያን ጋር የተሳሰረ ሆኗል። ምዕራባውያን ያልገቡበት ቀዳዳ የለም። በዓለም ላይ ተንሰራፍተዋል።

የዓለም ሕዝብ በምዕራባውያን ሥልጣኔ ሥር በመሆኑ ዛሬ ዓለም ሁሉ ወደ አውሮፓና ወደ አሜሪካ ለመምጣት/ለመሄድ ልቡ እየተሰቀለ ነው። በዚህ ሁኔታ የምዕራባውያን ሥልጣኔ የሰውን ልጅ ምርጫ አሳጥቶታል ማለት ይቻላል። የዓለም ሕዝብ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ መኖር ግዴታው የሆነ ይመስላል። ስለዚህ የምዕራባውያንን ሥልጣኔ መመርመርና ማጥናት የምዕራባውያንን ሥልጣኔ ምንጭ መረዳት የግድ ይሆናል። በመሠረቱ የአሜሪካ ሥልጣኔ ምንጩ አውሮፓዊ ነው። የምዕራባውያን ሥልጣኔ እየተባለ የሚጠራውም መላ አውሮፓን አሜሪካንንና ካናዳን ያጠቃልላል። ከታሪክ እንደምንረዳው አሜሪካ የተቆረቆረችው በአውሮፓውያኖች በተለይም በእንግሊዝ ተወላጆች ነው። የአሜሪካም ሥረ መሠረት አውሮፓ ነው። አዲሲቷ ዓለም እየተባለች የምትጠራው አሜሪካ የተፈጠረችውና የተቆረቆረችው በአውሮፓውያን እንደነበር ታሪክ ያስረዳናል። አሜሪካ በአምሳ/ ሃምሳ ክፍላተ ሀገሮች ከመከፈሏ በፊት በእንግሊዝ ቅኝ ግዛት ስር በአሥራ ሦስት ቡቴቶች የተከፈለች ነበረች። July 4 የአሜሪካኖች ከእንግሊዝ ቅኝ አገዛዝ ነፃ የወጡበት ነው። የአሜሪካ ነፃነት ሲባል ለሰሚው ግራ የሚያጋባ ሊሆን ይችላል። ካውሮፓ መጥተው የሀገሬውን ሕዝብ አባረውና አስለቅቀው

ሀገሩን የራሳቸው ካደረጉ በኋላ ትንሽ ቆይተው ደግሞ ነፃ ወጥተናል ማለታቸው ጨኸቱን ቀሙኝ ያሰኛል።

በመሠረቱ አሜሪካ ስትመሠረት ሌላ አውሮፓ ተፈጠረች ማለት ይቻላል። አዲሷ አሜሪካ ሌላዋ አውሮፓ ነች ማለት ይቻላል። የአሜሪካ ሥልጣኔም የአውሮፓ ሥልጣኔ ተቀጣይ ነው። የጥንቱ የኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት በእንግሊዞች የተቀየሰ እንደመሆኑ መጠን የዓለምን ታሪክ በሁለተኛ ደረጃ በምንማርበት ጊዜ ያውሮፓ ታሪክ ከፍተኛ ድርሻ ነበረው። በዚህ የታሪክ ትምህርት አማካይነት አውሮፓ ከፍተኛ ብጥብጥ የነበረባት ክፍለ አህጉር እንደ ነበረች መረዳት ይቻላል ።

የአውሮፓ መልክአ ምድር፥ ያውሮፓ ጂኦግራፊ የዛሬውን መልክ ከመያዙ በፊት በተለያዩ ጦርነቶች ሳቢያ የየሀገሮች ዳር ድንበራቸው ብዙ ጊዜ የተቀያየረ ነበር። አንዱ ሀገር ተነስቶ በጉልበት ሌላውን ሀገር አሸንፎ አዲስ ጂዮግራፊ ይፈጥራል። በሌላ ጊዜ ደግሞ አንዱ ሌላውን በመውጋት ሌላ አዲስ ካርታ ይፈጥራል። በዚህ ዓይነት አውሮፓ በየጊዜው በፖለቲካ ጂኦግራፊያዊ ትለዋወጥ የነበረች አህጉር መሆኗን እናውቃለን። አውሮፓ አንዴ በሰላሳው ዓመት፥ በሌላ ጊዜ ደግሞ በመቶው ዓመታት ጦርነቶች ድብልቅልቋና ትርምስምሷ የወጣ አህጉር እንደነበረች ታሪክ ያስረዳናል። በየጊዜው አንዱ ጦርነት ሲያልቅ ሌላው ጦርነት የሚጀመርበት ክፍለ ሀጉር ነበረች። እስከ ሁለተኛው የዓለም ጦርነት ድረስ ያውሮፓ አህጉር ታሪክ ባብዛኛው የጦርነት ታሪክ ነበር።

በታሪክ እንደምናውቀው በአውሮፓ ውስጥ ብዙ ጦርነቶች ተካሂደዋል። አውሮፓውያኖች ርስ በርሳቸው በከፍተኛ ደረጃ ብዙ ደም ተፋሰዋል። በእንግሊዝ፣ በፈረንሳይ፣ በጣሊያን፣ በጀርመን፣ በሃንጋሪ፣ በአውስትሪያ፣ በቤልጀየምና በሌሎችም ሀገሮች መካከል ብዙ ጦርነቶች ተካሄደዋል፡፡ አስትሪያ በጀርመኖች ተቦርቡራ ለታሪክ ምስክርነት የተረፈች ትንሽ ሀገር ሆናለች። ርስ በርሳቸው ከተፋጩ በኋላ ቀደም ሲል ፖርቱጋል፣ ስፔይን፣ ፈረንሳይ በኋላም እንግሊዞች ኃይላቸውን ወደ ውጭ በማዞር ቅኝ ግዛትን ለማስፋፋት በተለያየ የዘመን ክልል ዓለምን ማሰስ ጀመሩ።

የዚህ ምዕራፍ ዓላማ የአውሮፓውያንን ታሪክ ጠለቅ ብለን ለመተንተን ሳይሆን ስለአውሮፓ ታሪካዊ አጀማመር አጠቃላይ ግንዛቤ እንዲኖረንና ሥልጣኔ በአውሮፓውያን እንዴት እንደተጀመረ፥ የምዕራባውያንን ሥልጣኔ ፅንሰ ሀሳብ ለመረዳት እንድንችል ነው። በተለይ በአሁኑ ወቅት የአውሮፓውያን ሥልጣኔ በገነነበት ዓለም የምንኖር ስለሆነ የአውሮፓ ሥልጣኔ ምን እንደሚመስል ሥረ-መሠረቱንና ጽንሰ ሀሳቡን መረዳት አስፈላጊ ይሆናል። ዛሬ ዓለም የምዕራባውያን ሥልጣኔ ተገዥ የሆነች ይመስላል። ዛሬ የዓለም ሕዝብ የአውሮፓውያንን ወይም የምዕራባውያንን ሥልጣኔ ለበጐ ነገር መማርን ሳይሆን የሚያሳየው በአውሮፓውያን የሥልጣኔ ቀንበር ውስጥ ወድቆ መገኘትን ነው ለማለት ይቻላል። ስለሥልጣኔ መማር በምርጫ ላይ የተመሠረተ ነው። ነገር ግን ባሁኑ ወቅት የዓለም ሕዝብ ወደደም ጠላም በምዕራባውያን ሥልጣኔ እጅ ታውጿል። በምዕራባውያን ሥልጣኔ እጅ ወድቋል። ሥልጣኔን መማር ማለት የሚበጀውን ወስዶ የማይበጀውን መጣል ማለት ነው። ይህንን ያደረገ ሀገር ማግኘት በጣም አስቸጋሪ ነው።

እዚህ ላይ የጃፓን ሁናቴ እጅግ የተለየ ይመስላል። የምዕራባውያን ሥልጣኔን ጽንሰ ሀሳብ ቀስማ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ትምህርትን ወስዳ የራሷን ልዩ የሆነ ሥልጣኔ የመሠረተች ሀገር ብትኖር ጃፓን ነች። በመሠረቱ ከምዕራባውያን ሥልጣኔ መማር ወይም ትምህርት ማጥናት ማለት በሥልጣኔአቸው እጅ መውደቅ ሳይሆን የሥልጣኔአቸውን አካሄድ በመገንዘብ የራስን ሥልጣኔ መመሥረት ማለት ነው። የዓለም ሥልጣኔም የሚስፋፋው በዚህ ዓይነት ነው። አብዛኛው የዓለም ሕዝብ ግን ይህንን አላደረገም። አብዛኛው የዓለም ሕዝብ እንደ ጃፓን የራሱን ሥልጣኔ አልጀመረም።

በዚህ ረገድ ቻይናና እልፎ አልፎ ቢያንገዳግዳትም ከጃፓን ቀጥላ የራሷን ሥልጣኔ በመፍጠር ላይ ያለች ሀገር ናት። አብዛኛው የዓለም ሕዝብ

ግን የምዕራባውያንን ሽቀጦች ከመጋፈፍ በስተቀር የራሱን ሥልጣኔ መመሥረት አልቻለም። አውሮፓ የኋላ ኋላ ቀስ በቀስ ራሱን በሥልጣኔ አነሳ እንጂ ቀደም ሲል የነበረው ሁናቴ አሳዛኝ ነበር። በታሪክ እንደምንረዳው ለብዙ ዓመታት አውሮፓ ውስጥ ሰላም አልነበረም። ጀርመንን ብንወስድ ገና ጀርመን በመባል ከመታወቋ በፊት ፕረሽያ በሚባል ስም ትጠራ በነበረ ጊዜ በጥቃቅን የመሳፍንት ሀገሮች የተከፋፈለች ነበረች። በኋላ ቢስማርክ የተባለው ገዥ ባካባቢው ያሉትን ግዛቶች በጦርነት በማሸነፍ ታላቋ ጀርመንን ሊፈጥር ችሏል። የቢስማርክ ግስገሳና ታላቂቷ ጀርመንን የመፍጠር ሁኔታና ፍልስፍናው ትንሽም ቢሆን የ2ኛውን የዓለም ጦርነት ላስነሳው ሂትለር መነሻ የሆነው ይመስላል።

ሁለተኛውን የዓለም ጦርነት የቀሰቀሱት አውሮፓውያን መሆናቸው ግልጽ ነው። በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ጊዜ የአሜሪካ ኃይል ባይኖር ኖሮ ምናልባትም ሂትለር አዲስ አውሮፓን መመሥረት ይችል እንደነበር ከታሪክ አካሄድ ለመረዳት እንችላለን። በታሪክ እንዳየነውም በሁለተኛው የዓለም ጦርነት የሂትለር መሸነፍ አውሮፓን ሁለት እንደከፈለውና የዓለምም ታሪክ እንዴት እንደተቀየረ በቀላሉ መገንዘብ እንችላለን። ይህን ወደ ኋላ ሄደን የአውሮፓውያንን ታሪክ ያነሳንበት ምክንያት ስለአውሮፓ ታሪክ ለመተንተን ሳይሆን አውሮፓ ከታላቅ ውድቀት ተነስታ እንዴት ወደ ሥልጣኔ ልታመራ እንደቻለች ለመገንዘብ ያህል ነው። እጅግ የሚያስገርመው ደግሞ ዕድሜ ልካቸውን ርስ በርሳቸው ሲዋጉ ሲተላለቁና ሲጨፋጨፉ የኖሩ የአውሮፓ ሀገሮች ትኩረታቸውን ከአውሮፓ ውጭ በማድረግ የቅኝ ግዛት ጦርነታቸውን በአፍሪካ፣ በላቲን፣ አሜሪካ፣ በእስያ መቀጠላቸው ነው። በአውሮፓ ምድር ላይ ጦርነት ማካሄዱ ቀርቶ ሽኩቻው በአውሮፓ ምድር ላይ መሆኑ አብቅቶ በሌሎች ክፍላተ አህጉሮች ላይ መሆን ጀመረ።

ፈረንሳይም እንደዚሁ በዝነኛው የፈረንሳይ አብዮት ራሷን ካጸዳዳች በኋላ አዲስ ሥርዓት በማቋቋም ፊቷን ወደ ሌላው አህጉር አዞረች። ታላቋ ብሪታንያም ወደ ሕገ መንግሥታዊ የዘውድ አገዛዝ በመሸጋገር ቅኝ ግዛቷን

ለማስፋፋት ሞከረች ። ባጠቃላይ እነጋገር የአውሮፓ ሀገሮች ከሞላ ጐደል የውስጥ ችግራቸውን በመፍታት ወደ ዲሞክራሲ የውስጥ አገዛዝ ማምራት ጀመሩ። እንግዲህ የአውሮፓ ወደ ዲሞክራሲ ማምራት የዓለምን ታሪክ እየለወጠው የመጣ ይመስላል። ይህ የዲሞክራሲ የውስጥ አገዛዝ አውሮፓውያን ትኩረታቸውን ወደውጭው ዓለም እንዲያደርጉ የረዳቸው ይመስላል። ዲሞክራሲ ከሞላ ጐደል የውስጥ ሰላምን የመረጋጋት ስሜትን ስለሚፈጥር ቋሚና የተረጋጋ ኅብረተሰብ ይፈጥራል። ለጦርነት የሚወጣውን ገንዘብና ኃይል ወደ ልማት ለመለወጥ ይቻላል። ይህ መረጋጋት በአውሮፓ እንደተፈጠረ የዓለምን ታሪክ የለወጠው የኢንዱስትሪ ንቅናቄ (Industrial Revolution) መልክ መያዝ ጀመረ።

የአውሮፓን ሥልጣኔ የፈጠረው የኢንዱስትሪ ንቅናቄ ነው ለማለት ይቻላል። አውሮፓውያን የውስጥ ጣጣቸውን፣ የርስ በርስ ሽኩቻቸውን ከጨረሱ በኋላ ወደ ኢንዱስትሪው ዓለም ማተኮር ጀመሩ። አውሮፓ ከሌላው ዓለም ለየት ማለት የጀመረችው ይህ የኢንዱስትሪ ንቅናቄ በተወለደበት ወቅት ነው። በአሁኑ ወቅት በዓለም ሕዝብ መካከል ጎልቶ የሚታየው የኢንዱስትሪ ኃይል ንቅናቄ የፈጠረው ነው። ዓለምም በሁለት መከፈል የጀመረው በዚህ ወቅት ነው። አሁን በኢንዱስትሪ የበለጸጉና ያልበለጸጉ ሀገሮች ብለን የምንከፍላቸው የሀገሮች ጎራ አጀማመሩ ይህንን ይመስላል። የኢንዱስትሪ እንቅስቃሴ ባይኖር ኖሮ አውሮፓውያን ቅኝ ሀገር ለመመሥረት ባልቻሉ ነበር። የአውሮፓ የኢንዱስትሪ ንቅናቄ መላውን አውሮፓ ካጥለቀለቀ በኋላ ወደሌላ አህጉር ቀስ በቀስ በአውሮፓውያን አማካይነት መጓዝ ጀመረ።

በአንድ በኩል አውሮፓውያን በኢንዱስትሪ እያደጉ በመምጣታቸውና የኢንዱስትሪ ውጤታቸውን ገበያ ላይ ለማዋል የግድ ወደ ውጭ መውጣት ነበረባቸው። ኢንዱስትሪ ያለገበያና ያለጥሬ ዕቃ ሊያድግና ሊንቀሳቀስ አይችልም። ለኢንዱስትሪ ገበያና የጥሬ ዕቃ ዕድገት የግድ አስፈላጊዎች ናቸው። ገበያቸውን ለማስፋፋት የግድ ገዥ ያስፈልጋቸዋል። በዚህ እንጻር አውሮፓውያን ገበያና ጥሬ ዕቃ ፍለጋ በየፊናቸው መሯሯጥ ጀመሩ። ገበያ

ለማግኘት ጥሬ ዕቃ ለመሰብሰብ ርስ በርሳቸው መወዳደር ነበረባቸው። ገበያቸውን ለማስፋፋት ውድድራቸውን ቀጠሉ። በመሆኑም ያውሮፓውያን ሥልጣኔ ከሥልጣኔ አልፎ ወረራ እየሆነ መጣ። ገበያንና ጥሬ ዕቃን ለመፈለግ በኃይል መጠቀም ጀመሩ። እንግዲህ ዓለም በሁለት የተከፈለበት ዋናው ምክንያት ይህንን ይመስላል።

እንግዲህ የዓለም ታሪክ መልኩን እየለወጠ ሲመጣ አንዱ ክፍል የኢንዱስትሪ አምራች ሲሆን ሌላው ደግሞ የጥሬ ዕቃ አቅራቢ ሆነ። ሌላው ክፍል ጥሬ ዕቃ አቅራቢ ብቻ ሳይሆን የኢንዱስትሪ ሸቀጦችን ተቀባይ ይሆናል። በዚህ ምክንያት የአውሮፓ ኢንዱስትሪ ሸቀጦች ዓለምን አጥለቀለቁት። ሌላው ክፍል የሥልጣኔ ተቀባይ ሲሆን ሌላው ደግሞ ሥልጣኔ አምራች ነው ማለት ይቻላል። ከኢንዱስትሪ እንቅስቃሴ ጋር አብሮ መታየት የሚገባው የዲሞክራሲ እንቅስቃሴ ነው። በታሪክ እንደምንረዳው የአሜሪካንን ሕገ መንግሥት ያረቀቁት የእንግሊዝና የፈረንሳይ ሊቃውንት ናቸው። እነዚህ የእንግሊዝና የፈረንሳይ የፖለቲካ ጠበብት በወቅቱ አውሮፓ ውስጥ በተወለደው የዲሞክራሲ ፍልስፍና ተወልደው ያደጉ ናቸው። ያውሮፓ የዲሞክራሲ መንግሥት ፍልስፍና ለአሜሪካ መፈጠርና ለአሜሪካ ዲሞክራሲ መፋፋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል።

በታሪክ እንደምንረዳው የመጀመሪያዎቹ የእንግሊዝ ሰደተኞች ወደ አሜሪካ እንዲሄዱ ካደረጓቸው ምክንያቶች አንዱ የሃይማኖት ነፃነት አለመኖር መሆኑ የተረጋገጠ ነው። አዲስ ሃሳብ በሚወለድበት ጊዜ የብዙ ሰውን ሃሳብ ስለሚለውጥ በጊዜው በአውሮፓ የተፈጠረው የሃሳብ እንቅስቃሴ አሚሪካን ሊወልድ ችሏል። ወደ አሜሪካ ለመሰደድ የወሰኑት የመጀመሪያዎቹ ሰዎች የዲሞክራሲ ስደተኞች ወይም የሃሳብ ስደተኞች ነበሩ። የራሳቸውን የውስጥ እንቅስቃሴ በመፍጠር በዓለም ውስጥ በጣም የተደራጀውን ሕገ መንግሥት በማርቀቅ አዲሶቹን አውሮፓንና አሜሪካንን መሥርተዋል። እንግዲህ አውሮፓ የተጠነሰሰው /የተፀነሰው ሥልጣኔ አሜሪካ ተወልዷል ማለት ይቻላል።

ለአውሮፓ ሥልጣኔ አመሠራረት የኢንዱስትሪ እንቅስቃሴ ቁልፍ ነበር። የአውሮፓ ሥልጣኔም በዓለም ላይ ለረጅም ጊዜ ሊቆይ የቻለው በዚህ መንገድ ነው። በአውሮፓ ሥልጣኔ ታሪክ ያጋደለበት አይመስልም። ዛሬ የአውሮፓ ሥልጣኔ በየሀገሩ ጎልቶ ይታያል። ያውሮፓ ሥልጣኔ እስካሁን መልኩን አልቀየረም። ትንሽም መልኩን የቀየረው ጃፓን ላይ ነው። አውሮፓ ጃፓንን ለማድከም ብዙ ጥረት አድርጋለች። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ከምዕራባውያን እጅ ሳይወጣ ለረጅም ጊዜ ቆይቷል። የምዕራባውያንን ሥልጣኔ እስካሁን ድረስ አዲስ ተቀናቃኝ አልገጠመውም። ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ ግን የምዕራባውያን ሥልጣኔ አዲስ ተቀናቃኝ ገጥሞታል። እሷም ብቸኛ ሀገር ጃፓን ናት። ከሁለተኛው የዓለም ጦርነትም በኋላ ከፍተኛ እንቅስቃሴ በማሳየት የምዕራባውያንን ሀገሮች ተጽእኖ ጫና ገትራ የያዘች ሀገር ይችው ጃፓን ናት። የሁለተኛው የዓለም ጦርነት የዓለምን ገጽታ ሙሉ በሙሉ የለወጠው ቢሆንም ጦርነቱ ያስከተለው ችግር ግን እስከዛሬ ድረስ ዓለምን እየናጠው ይገኛል።

ከታሪክ እንደምንረዳው ለአሜሪካ የሥልጣኔ በር የከፈተው በአውሮፓ የተካሄደ አብዮት በተለይም የፈረንሳይ አብዮት መሆኑ ግልጽ ነው። የሁለተኛውን የዓለም ጦርነት እዚህ ላይ ስናነሳ አውሮፓ እጅግ በጣም በጦርነቱ የተጐዳች መሆኗን እናስታውሳለን። በመሆኑም የአውሮፓ ኢኮኖሚ ከተገመተው በላይ ተንኮታኩቶ ነበር። ይህ ሁኔታ ለአሜሪካ አዲስ በር የከፈተላት ይመስላል። ሁለተኛው የዓለም ጦርነት በጀርመን ድል አድራጊነት ቢያልቅ ኖሮ ዓለም ዛሬ ልዩ ገጽታ ይኖራት ነበር። አሁን በዓለም ላይ አሜሪካ የያዘችውን የኃያልነት ቦታ ትይዝ የነበረችው ጀርመን መሆኗ አያጠራጥርም ነበር። ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ ጦርነቱን የቀሰቀሱት ሀገሮች በተለይም ጀርመን እጅግ ቅስሟ ተሰበረ። በዚህን ጊዜ አሜሪካ በታሪክ የታወቀውን የማርሻል ፕላን ለአውሮፓ ማርቀቅ ጀመረች። የማርሻል ፕላን በጦርነቱ የወደቀውን የአውሮፓን ኢኮኖሚ ለማንሰራራት የተቋቋመ የፖለቲካና የኢኮኖሚ ፕላን ነበር። አውሮፓውያን ሳያውቁ በአሜሪካ እጅ ወደቁ፤ ቀስ

በቀስም አውሮፓ ለሁለት ተከፈለች። የምዕራቡ ክፍል በአሜሪካ ሲመራ የምሥራቁ ክፍል ደግሞ በሶቪየት ዩኒየን ይመራ ነበር። ይህንን አዝማሚያ በመከተል አውሮፓ ብቻ ሳይሆን በሁለት የተከፈለው መላው ዓለም በሁለት ተከፈለ። በዚህም ምክንያት በሁለቱ ኃያላን መንግሥታት መካከል አዲስ ሽኩቻ ተፈጠረ። ቀዝቃዛው ጦርነትም በይፋ ተጀመረ።

ይህም የዓለምን አስተሳሰብና ዝንባሌ፣ የዓለምን የወደፊት ዕድል በከፍተኛ ደረጃ ለውጦታል። በዚህ ጊዜ የካፒታሊዝም ሥርዓት በምዕራቡ ዓለም እያደገና እየተንሰራፋ ሲሄድ በሶሻሊዝም ጐራ የተሰለፈው ወገን ደግሞ በእግሩ ለመሄድ እንደሚሞክር ሕፃን ይወናከር ጀመር። ዞሮ ዞሮ በሁለቱ ጐራ ስር የተሰለፉ ሁለቱ ኃያላን መንግሥታት ማለትም አሜሪካና ሶቪዬት ኅብረት ሦስተኛውን ዓለም በየራሳቸው ርእዮተ ዓለም ከሁለት ከፈሉት። ከዚያም ቀዝቃዛ ጦርነት በመባል የታወቀው ሂደት በይፋ ተጀመረ። በተለያዩ ቦታዎች የመረረ የመሣሪያ ጦርነት ይካሄድ ጀመረ። በዚህ በቀዝቃዛው ጦርነት ሳቢያ በላቲን አሜሪካ፣ በኒካራጓ፣ በቬየትናም፣ በካምቦዲያ፣ በሱማሊያ፣ በኢትዮጵያ ብዙ ጦርነቶች ተካሂደዋል። ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ ሁለቱ ኃያላን መንግሥታት ዓለምን በገሃድ እንደቅርጫ ሥጋ ተከፋፈሏት። ከጣሊያን ወረራም በኋላም አሜሪካና እንግሊዝ በኢትዮጵያ ላይ ከፍተኛ ትኩረት ማሳየት ጀመሩ።

ከሁለተኛው ዓለም ጦርነት ማግሥት ጀምሮ ማንኛውም ሀገር ምርጫ ስለሌለው ከሁለቱ አንድኛው ጥላ ስር መውደቅ ጀመረ። ኢትዮጵያም ግንኙነቷን ከእንግሊዝ ከፈረንሳይና እንዲሁም ከአሜሪካ ጋር ማጠናከር ጀመረች። በዚህ ሁናቴ ኢትዮጵያም የምዕራባውያንን ሥልጣኔ ለመቅሰም ተዘጋጅታ ቀረበች። ከሽግግሩ በኋላም በተለይ አሜሪካኖችና እንግሊዞች ወደ ኢትዮጵያ መጉረፍ ጀመሩ። የምዕራባውያንን ሥልጣኔ ለመቅሰም በሚል ብዙ ወጣት ኢትዮጵያውያን ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች መላክ ጀመሩ እዚህ ላይ ለመጽሐፉ ዓላማ ያመቸኝ ዘንድ ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ታሪክ ትንሽ ቀንጨብ አደረግሁ እንጂ ዝርዝር ታሪኩን ለታሪክ ፀሐፊዎች እተዋለሁ።

ይህ የሁለተኛው ዓለም ጦርነት የፈጠረውና ከአውሮፓውያን ጋር የተጀመረው ግንኙነት እንዲሁም የአውሮፓውያንን ሥልጣኔ ለመቅሰም የተጀመረው እንቅስቃሴ በኢትዮጵያ ታሪክ ለመጀመሪያ ጊዜ አዲስ ስነ ልቦና ፈጥሮአል። በኢትዮጵያም ኅብረተሰብ አዲስ ታሪክ ተፈጠረ።የኢትዮጵያም የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ህልውና በአውሮፓውያን መሐንዲስነት መቀየስ ጀመረ። ሥርዓተ ትምህርቱም እንዲሁ ብዙ ኢትዮጵያውያን ወደአውሮፓ በመላክ እንዲማሩ ተደረገ። ይህ በኢትዮጵያውያን ዘንድ አዲስ ስነ ልቦና እንዲፈጠር አደረገ። የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የትምህርት ሥርዓትም በእንግሊዞችና በአሜሪካኖች መካሄድ ጀመረ። የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የሥራ መሪዎች አሜሪካውያንና እንግሊዞች እንዲሁም የእንግሊዞች ግርፍ የነበሩት የሕንድ ተወላጆች ነበሩ። የኢትዮጵያ ትምህርት ቤቶች በሙሉ በውጭ መምህራን ተጥለቀለቁ።

ይህ በወጣቶች ዘንድ አዲስ ስነ ልቦና ፈጠረ። በዚህ ሥርዓተ ትምህርት የሚያልፉ ወጣት ኢትዮጵያውያን ስለ ምዕራባውያን ኑሮና የሥልጣኔ ርምጃ ማሰብና መጓጓት ጀመሩ ። ወደውጭ መላክ አዲስ ሕይወት እንደሚፈጥር እየተረዱ መጡ። ይህ ቅንብር በወጣት አእምሮ ላይ አዲስ ስነ ልቦና ፈጠረ። የውጭ ትምህርት፣ የውጭ ቋንቋ የውጭ ዕቃ የውጭ አኗኗር ብርቅ እየሆነ መጣ ። ይሄ ደግሞ ቀስ ቀስ እያለ በባህላችን አዲስ ስነ ልቦና እየፈጠረ የራሳችን የሆነውን እያጥላላን የውጭ የሆነውን እየወደድን አዲስ አመለካከት ፈጠርን። የውጭ ቋንቋ በተለይ እንግሊዘኛ መናገር ሥልጣኔ እየሆነ መጣ። የሕዝቡ ስነ ልቦና ቀስ በቀስ እየተለወጠ ሄደ። በታሪክ ለረጅም ጊዜ በኢትዮጵያዊነቱ ሲኮራ የነበረና በኢትዮጵያዊነቱ ይተማመን የነበረ ኅብረተሰብ ከምዕራቡ ዓለም ብቻ ለሚመጣ ነገር ሁሉ እጁን ሰጠ፡፡ በዚህ ሁኔታ ኢትዮጵያ ውስጥ አዲስ አስተሳሰብ ያለው ትውልድ ተፈጠረ ማለት ይቻላል። አዲስ የሥልጣኔ ትርጉም ኢትዮጵያውያን አእምሮ ውስጥ እየተቀረጸ መጣ። በተለይ ደግሞ የአሜሪካ መንግሥት በኬኔዲ ፕሬዚዳንትነት ወቅት የፒስኮር ወይም የሰላም ጓዶች በሚል ስም የተቋቋመው አዲስ

ፕሮግራም ብዙ ወጣት አሜሪካኖችን በየሀገሩ በመላክ በተለያየ መስክ በተለይም በተለያዩ ትምህርት ቤቶች መላክ ጀመረ። እነዚህ የሰላም መልእክተኞች ከወጣቶች ጋር በቀጥታ በመገናኘት በባህል ረገድ የኢትዮጵያን ወጣቶች ክፉኛ እየሳቡት መጡ። በወጣቶችም ዘንድ አሜሪካ ብርቅ ሀገር እየሆነች መጣች። ብዙ ኢትዮጵያውያን ስለ አሜሪካ ቅን አስተሳሰብ እያደረባቸው መጣ።

በትምህርት ተቋም ብቻ ሳይሆን በአስተዳደር ዘርፍ፣ በሕክምና፣ በውትድርና፣ በሃይማኖትና በሌሎችም ድርጅቶች የምዕራባውያን ሥልጣኔ ኢትዮጵያ ውስጥ ሥር እየሰደደ መጣ። ሃሳቡ ሲጠነሰስ ኢትዮጵያውያን ወደ ምዕራባውያን ሀገር ይሳኩ የነበረው ኑሮአቸውን አውሮፓ ወይም አሜሪካ ለመመሥረት ሳይሆን ለትምህርትና ለሥልጠና ነበር። ትምህርታቸውንም ካጠናቀቁ በኋላ ወደ ሀገራቸው በመመለስ ቁልፍ ቁልፍ የሆኑ ቦታዎችን ማለትም የአስተዳደርና የመሪነት ሥልጣንን ይዘው ሀገራቸውን ወደ አውሮፓዊ ወይም ምዕራባዊ ሥልጣኔ እንዲመሩ የታቀደ ነበር ። እንግዲህ እነዚህ ወጣቶች ለሀገራቸው ሥልጣኔ ምን ያህል እንዳበረከቱ ብዙ ሊያወያይና ሊያከራክር የሚችል ሀሳብ ነው።

የኢትዮጵያም የትምህርት ሥርዓት የምዕራባውያንን ትምህርት ሥርዓት እያንጸባረቀ መምጣት ጀመረ። ቀደም ሲል እንደተገለጸው ሥልጣኔ ማለት የሀገርን ምርት ማምረት ሳይሆን በአዲሱ ትውልድ አእምሮ የተቀረጸው የውጭ ታሪክን የውጭ ባህልን መቅሰም ነበር። ኢትዮጵያዊ የትምህርት ሥርዓት መፍጠር እንደሥልጣኔ አይቆጠርም ነበር። በኢትዮጵያም ለመጀመሪያ ጊዜ ዩኒቨርስቲ ኮሌጅ ሲቋቋም የምዕራባውያንን ሥርዓት ሙሉ በሙሉ የሚያንፀባርቅ ነበር። ሥልጣኔን ወደ ኢትዮጵያ መተርጎም የሚለው አመለካከት እንደሥልጣኔ የሚቆጠር አልነበረም። በዚህ አካሄድ የምዕራባውያን ሥልጣኔ በኢትዮጵያውያን አእምሮ ውስጥ እየሰረፀ መጣ።

እንደቻሉ፣ ለሀገራቸው ሥልጣኔስ እንዴት አስተዋጽኦ ሊያደርጉ እንደሚችሉ የሚተነትን ነው። በምዕራባውያን ባህል ውስጥ በኢትዮጵያዊ ባህላቸው እንዴት ሊኖሩ እንደሚችል ስነ ልቡናዊ ትንተና የሚያደርግ መጽሐፍ ነው።

መጽሐፉ ኢትዮጵያውያን በምዕራባውያን ሥልጣኔ ውስጥ ለመኖር ምን ያህል የባሕርይ ለውጥ ማድረግ እንዳለባቸው፣ የሚያሳዩትን የባሕርይ ለውጥ ባህላቸውን ለመመርመር ወይም ለመለወጥና ለማስተካከል የሚያደርጉት እንቅስቃሴ ምን መልክ እንደሚይዝ የሚተነትን ነው። ይህ የባህል ምርምር የሚያስከትለው ውጤት ወዴት እንደሚያመራቸው በምዕራባውያን ሀገር መኖር ብቻ የት እንደሚያደርሳቸው የሥልጣኔ ግንዛቤያቸው ምን መልክ እንደሚይዝ ለመመልከት የሚጠቅም ነው፡፡ ይህም ስለኢትዮጵያ የትምህርት ሁናቴ የምንወያይበት ርእስ ይሆናል። የዚህ ምዕራፍ ዓላማ ደግሞ የምዕራባውያን የሥልጣኔ ቁልፍ ሃሳብ ምን እንደሆነ የምዕራባውያን ሥልጣኔ እንዴት እዚህ ደረጃ እንደ ደረሰ ስነ ልቡናዊ ምሥጢሩን መገንዘብ ይኖርብናል። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ቀደም ሲል እንደገለጽነው ከፍተኛ ምጥቀት ያሳየው በኢንዱስትሪያል ንቅናቄ ዘመን ነው።

አውሮፓ ውስጥ የኢንዱስትሪ ንቅናቄ ባይፈጠር ኖሮ ዛሬ ስለምዕራባውያን ሥልጣኔ አናወራም ነበር። ለሥልጣኔ መገስገስ ቁልፉ ወደድንም ጠላንም የኢንዱስትሪ ምርት ነው። ማንኛውም ሀገር ምርቱን በኢንዱስትሪ እስካልተረጎመ ድረስ ሥልጣኔን ሊቀዳጅ አይችልም። ዛሬ ምርት የቴክኖሎጂ ውጤት ነው። ዛሬ ኢንዱስትሪ ተራቆ እርሻ ሳይቀር በኮምፒዩተር የሚንቀሳቀስበት ዘመን ነው። ምርትን በኢንዱስትሪ መስክ ማምረት ለሥልጣኔ ዕድገት በር ይከፍታል። ታዳጊ ሀገሮች የሚባሉት ይህንን ፈለግ እስካልተከተሉ ድረስ ስማቸው ታዳጊ ሀገሮች ሆኖ ይቀራል።

የምርት ጽንሰ ሃሳብ በማንኛውም ኅብረተሰብ አለ። ይህንን የምርት ጽንሰ ሃሳብ በኢንዱስትሪ መለወጥ ግን በማንኛውም ኅብረተሰብ የለም። በቀላሉ ለመገንዘብ ለረጅም ዘመናት ቡና አምራች የሆኑ ታዳጊ ሀገሮችን

ብንመለከት እስከዛሬ ድረስ ቡና የሚወቀጠው በእጅ ነው። ቡና የሚተከለው፣ የሚለቀመው፣ የሚቆላው በእጃቹ ነው፣ ጠላ የሚጠመቀው፣ ውኃ የሚቀዳው በሰው ጉልበት ነው።

የስነ ምርት ጽንሰ ሃሳቡ አንድ ሆኖ የምዕራባውያን ቴክኖሎጂ ስለተራቀቀ እነዚህን ከላይ የጠቀስናቸውን በኢንዱስትሪ መልክ ለመለወጥ በቅተዋል። ዛሬ በዓለም ላይ የብዙ ቢሊዮን ኢንዱስትሪ ኢኮኖሚ የሆነው በአውሮፓና በአሜሪካ የቢራ ኢንዱስትሪ መደበኛ ጽንሰ ሃሳቡ እናቶቻችን ከሚጠምቁት ጠላ የሚለይ አይደለም። የሚለየው በጽንሰ ሃሳብ ሳይሆን ምርቱ በተራቀቀ የቴክኖሎጂ ውጤት በመሆኑ ነው። ኢኮኖሚያችንና ምርታችንን በኢንዱስትሪ ደረጃ ከፍ አድርገን እስካላራመድነው ድረስ በቴክኖሎጂ ሥልጣኔ ልንገፋ አንችልም። ምዕራባውያን የቀደሙን በሊላ ሳይሆን ምርታቸውን በኢንዱስትሪና በቴክኖሎጂ በመለወጣቸው ነው።

ምዕራባውያን በሥልጣኔ እንዲገፉ በኢንዱስትሪና በቴክኖሎጂ እንዲራቀቁ የገፉፋቸው ስነ ልቡናዊ ሂደት ምን እንደሆነ መመርመር ይኖርብናል። ሊላው ለዚህ መሠረታዊ ጥያቄ መልስ ማግኘቱ ከፍተኛ ስነ ልቡናዊ ለውጥን ሊያሳድርብን ይችላል። በሳይንስና በቴክኖሎጂ በጣም የመጠቁት አሜሪካኖች ደግሞ ሥልጣኔያቸው ከአውሮፓውያን እንዴት እየቀደመ እንደመጣ ቁልፉን ማግኘት ያስፈልገናል። ቀደም ሲል እንደገለጽነው የሁለተኛው ዓለም ጦርነት የዓለምን ታሪክ እንደለወጠ ተገንዝበናል። የሁለተኛው የዓለም ጦርነት የአሜሪካንን ስነ ልቡና እንዴት እንደቀየረው ለመገንዘብ ችለናል። በሁለተኛው የዓለም ጦርነት አውሮፓ ከፉኛ ስለተመታ ለአሜሪካ ጥሩ ሁናቴ እንደፈጠረላት ተመልክተናል።

የአውሮፓ አወዳደቅ ገና ብዙ ያልተጻፈበት የታሪክ የስነ ኅብረተሰብና የስነ ልቡና መስክ ነው። የአውሮፓ አወዳደቅ ለአሜሪካ በጅቷታል። በአንድ ወቅት ዓለምን በሙሉ በቁጥጥር ሥር ለማድረግ ትንሽ የቀራትና "በእንግሊዝ ግዛት ፀሐይ አትጠልቅም" የተባለላት ታላቋ ብሪታንያ እንኳን ዛሬ በአሜሪካ

መ
ሂደ
አያ
የደ
አማ
ነው
የሥ
ዘመ

ዕፁ
እን
አማ
አጠ
ባይ
ባለ
አይ
መረ
ለማ

ለመ
ለድ
አማ
በኩ
የሚ
አዳ
ይገ
ሁለ

ከፍተኛ አክብሮት ወደር የማይገኝለት
ዲሲፕሊናቸው ስለ ሥራ ሰዓት አከባበራቸው
አውሮፓውያን ለሥራ ያላቸውን ክብር ስመ
የበለጠ ሆኖ አግኝቸዋለሁ። ለአውሮፓው
ማክበር ብቻ ሳይሆን ሥራን ግዴታቸው
ጥንቃቄ ሥራቸውን ያከናውናሉ።

በአሜሪካ ኅብረተሰብ የሥራ ፍልስ
ሳትስፋክሽን/ የሚመራ ነው። የሥራ መ
በአውሮፓ ኅብረተሰብ በጥራትና ቅልጥፍና
አውሮፓውያን ሥራን በጥንቃቄ በመ
በአውሮፓውያን ዘንድ በጭቅጭቅ በመከራ
ደንብንና ሕግን የተመረኮዘ ነው። በተሰማ
የሚራመዱ ናቸው። ለምሳሌ ያህል
እንደደረስኩ የሠራተኞቹ ቅልጥፍና የአሠራ
ያለን ይመስለናል። የሥራቸው ቅልጥፍና
ይመስላል። ሁሉም የራሱ ተቆጣጣሪ ይመ
በተቆጣጣሪዎች አማካይነት የሚሠሩ አይ
ከፍተኛ ዲሲፕሊን የሚሠራ ከሆነ አንድ
ይሆናል።

በአሜሪካ የሥራ የአሠራርን ደን
ተቆጣጣሪዎች ወይም ሱፐርቫይዘሮችና
ውስጥ ያሉትንም ኢትዮጵያውያንን በ
ይህንን የሥራ ዲሲፕሊን ወስደው እን
የሚያስደንቁ ናቸው። የአውሮፓ ኅብረ
የሚራመድ ስለሆነ እስርዓቱ ውስጥ ለመግ
አውሮፓ ውስጥ ያሉት ኢትዮጵያውያን በ
ቢሆኑም የሥራው ዕድል እንደ አሜሪካ

ለሥራ ያላቸው አሰተሳሰብ እጅግ ከፍተኛ ነው። ሥራን
አስፈላጊውን የአስተዳደርና የድርጅት መዋቅር መመሥረት
ሥልጣኔ የድካም ውጤት ነው። ባለፈው ምዕራፍ ስለ
ስንተኑትን ሥልጣኔ አካባቢን በመለወጥ አካባቢን በመ
በማዳበር የሚመጣ ሲሆን፣ ምዕራባውያን ያደረጉትም ይህንን
በመታደል የሚገኝ ሳይሆን በልፋት በድካም በጥረት በመታገ
የሚገነባ ነው። የሥራ ክቡርነት ለሥልጣኔ ቁልፍ ነው። አካ
ያህል ለም ቢሆን የግድ የሰው ሥራ ያስፈልገዋል። መዝ
የትም ቢሆን አስፈላጊ ነው። የሰው ልጅ ለድካም፣ ለሥራ
በሀገራችንም እንጀራ ከመከራ እንደሚባለው ከሰማይ መና ስለ
መሥራት ይኖርብናል። ሰው ከሥራ ይህች ምድር
የማታብቅለው የለም። ሥራ የሰው ልጅ የደም ስር ነው
የኅብረተሰብ ህልውና ያቆማል። ያለሥራ ብልጽግና ያ
ያለልፋት ልማት ሊኖር አይችልም። በዕምነት ላይ የተመሠ
ቅዱስም "በድካምህ በልፋትህ በላብህ በወዝህ ትበላለህ" በማ
መደበኛ ህልውና ሥራ መሆኑን ይናገራል። ሥራ የሰው ልጅ
ነው። ሙሉ በሙሉ በሥራ ላይ ያልተሰማራ ኅብረተሰብ ወደ
ቀርቶ የዕለት ኑሮውን ማሸነፍ ያዳግተዋል።

ሊላው ለምዕራባውያን ሥልጣኔ ቁልፍ የሆነው ሥራን
አሜሪካ ውስጥ ዛሬ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሰው ሚሊዬነር
ትላንትና የመንደር አናጺዎች፣ የጽዳት ሠራተኞች፣ ቦይ
ናቸው። ለማንኛውም የሥራ ዓይነት ራሳቸውን ያዘጋጁሉ።
ጠቅላይ ገዠዎች የሆኑ ትላንት የትምህርት ቤት ጽዳት
ናቸው። 39ኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ጂሚ ካርተር በቅርቡ
የተሸለሙት ባንድ ወቅት በትውልድ ሀገራቸው ጆርጂያ
እንደነበሩ በይፋ የሚነገር ነው። ከሁሉ የሚያስደንቀው ደግ
ላይ ከደረሱም በኋላ የፊት ታሪካቸውን በአደባባይ በኩራ

በኖርዌይ ሊሊሃመር በምትባል አነስተኛ ከተማ የክረምት ኦሎምፒክ በተካሄደበት ወቅት በቴሌቢዥን ተላልፎ ነበር። ይህንን አስቃቂ ክረምት አሸንፈው በበረዶ የዓለም የኦሎምፒክ ጨዋታ አዘጋጅተው ለዓለም ሕዝብ ሲያቀርቡ እጅግ ማራኪና ልብ የሚመስጥ የበረዶ ትርኢት ነበር። ተፈጥሮን ከማሸነፋቸውም አልፎ ተርፎ ይህንን ያህል የመንፈስ እርካታ የሚሰጥ ውድድር በማዘጋጀታቸው አዘጋጆቹ ይታይባቸው የነበረው የደስታ ስሜትና ያቀረቡት ትርኢት እጹብ ድንቅ የሚያሰኝ ነው። ይህንን በማይበት ጊዜ ይህ ኅብረተሰብ በእንዲህ ዓይነት አስከፊ የአየር ሁናቴ ላይ እየኖረ ይህን ያህል መራቀቅና ተፈጥሮን አሸንፈው ሲዝናኑበትና ሲደሰቱበት ማየት በጣም የሚያስገርም ነው። ምዕራባውያን ከተፈጥሮ ጋር እልህ የተያያዙ ይመስላል ያልኩበትም አንዱ ምክንያት ይህ ነው።

ከአንጀት ካለቀሱ እንባ አይገድም እንደሚባለው በእርግጥ ጠንክረው ከሠሩ አካባቢን በመለወጥ ተአምር ሊሠራ ይቻላል። ባጠቃላይ ምዕራባውያን ከአካባቢያቸው ጋር ያላቸው ግንኙነት ይህንን ይመስላል። አካባቢያችን እንድንሠራበት እንድንቀይረው እንድንቆጣጠረው የተፈጠረ ነው። ለተፈጥሮ እጃቸውን የማይሰጡ ኅብረተሰቦች የሚደነቁ ናቸው። እንግዲህ ስለአካባቢያችንና ስለተፈጥሮ ያለን አስተሳሰብ ሥልጣኔን ሊወልድ ይችላል። ሰው አካባቢን ጥቅም ላይ ማዋል ያለበት ስለመሆኑ ቀደም ሲል ስለሥልጣኔ ትርጉም ስንወያይ አንስተነዋል። የሰው ልጅ ከሌላው ተፈጥሮ ከሊላው ፍጡር ከሊላው እንስሳ የሚለይበት ትልቁ መንገድ አካባቢውን መቀየር አካባቢውን መለወጥ መቻሉ ነው። የሥልጣኔ መሠረታዊ ትርጉም ይህ ነው። አካባቢን እንዳለ ከተቀበልነው ሥልጣኔ ሊያድግ አይችልም።

ተፈጥሮንና አካባቢን ስናወሳ የእስራኤልን አገር በምሳሌ መጥቀስ በጣም ተገቢ ይመስላል። በስፋቷ የበሬ ግንባር የምታህል አገር ለዛውም ንድድ ያለ በረሃ ኮረኮንችና ድንጋይ የበዛባት ሀገር ናት። እስራኤሎች ይህንን አካባቢ አልምተው እራሳቸውን ከመቻል አልፈው በዓለም ንግድ ውስጥ መግባታቸው በራሱ እጅግ ያስደንቃል። ሌላው በግል የሚያስደንቀኝ በአንድ

ወቅት እስራኤል አት
የጃፋ ብርቱካን Export
ውሃ ጠማው ይባል የለ!!

የምዕራባውያን
መገንዘብ የሚገባን በኅብ
የአፍሪካን ፡ የላቲን አ
ስንመለከት ደግሞ አኗኗ
ሁሉ ከኅብረተሰብ ጋር የ
ለየት ያለ ኅብረተሰብ ነ
በማኅበር መኖርን በሚ
በጋራ ወይም በመተባበር
የግለሰብ አስተዋጽኦ የግ

የምዕራባውያንን
ለግለሰቡ የሚሰጠው አ
የግለሰቦች ፉክክር በጣ
መንፈስ፣ በራሱ ፍላጎት
የሳይንስና የቴክኖሎጂ እ
የግለሰብ ሚና ከፍተኛ
የግለሰቦች ጥረት ውጤ
በግለሰቦች ነው። ስነ
ከፍተኛ የግለሰብ ነ
እንድትራመድ ከፍተኛ
ዓለምን ከጫፍ እስከ ጫ
ዘንድ ለምን ተቀባይ
ይኖርብናል። በዛሬው
ተቀብሎ ለማስፋፋት ሲ
በምዕራባውያን ፍልስ

ሂደቱ/አፈጻጸሙ የተለያየ መልክ ሊኖረው ይችላል።
ከታሪኩ፣ ከመልክዓ ምድሩ አኳያ ሥልጣኔን ማስ
ውረዶች ይኖራሉ። ስለዚህ የእያንዳንዱን
የኅብረተሰቡን ጠባይና ባሕርይ እንዲሁም የሀገ
ይኖርብናል።

የምዕራ
በማንሳ
የሥልጣ
የሥልጣ
ለመወያ
ሥልጣ
በሌሎች
ለራሳቸ
አድርገ
ለኢትዮ
የምዕራ
ከኢትዮ
ከምዕራ
ለመገን
የምዕራ
ኢትዮጵ
በኢትዮ

ውስጥ
ሺህ
ትንተና

የሚያከብደው ደግሞ ዓለም በአሁኑ ወቅት በሥልጣኔ እጅግ በተራቀቀችበት ክፍለ ዘመን፣ የዓለም ሕዝብ በኢኮኖሚና በልማት ከፍተኛ እንቅስቃሴ በሚያደርግበት ወቅት፣ ዓለም ባጠቃላይ የደረሰበትን የሥልጣኔ ደረጃ ስንመለከት ኢትዮጵያ የምትገኝበት ሁናቴ እጅግ አሳሳቢ ነው። በልማትና በኢኮኖሚ ግንባታ በተለይም በሳይንስና በቴክኖሎጂ በኩል ኢትዮጵያ ገና እየተንገዳገደች በመሆኗ በዚህ ነጥብ ላይ መወያየት በጣም አስፈላጊ ነው። የኢትዮጵያን ሥልጣኔ ጽንሰ ሀሳቡን ለመረዳትና እንዴት ይህ ሁናቴ ሊፈጠር እንደቻለ ለመገንዘብና ለመተንተን እጅግ በጣም ከባድ ነው፡፡

በተለይ በኢትዮጵያ ላይ የደረሰው የ1966ቱ ከፍተኛ ድርቅና ረሃብ የኢትዮጵያን ታሪክ በብዙ መንገድ ለውጦታል። የዓለም ሕዝብ በኢትዮጵያ ላይ ያለውን አመለካከት ከድርቁ አስከፊነት የተነሳ ስለለወጠው በኢትዮጵያ የረጅም ታሪክ ላይ ጥቁር ነጥብ የጣለ ይመስላል። ሁናቴውን የሚያባብሰው ደግሞ እንዲህ ዓይነቱ አስከፊ ድርቅ በተደጋጋሚ በአገሪቷ ላይ በመድረሱ ልናሸንፈው ያልቻልነው ችግር ሆኖብናል። ይህ ከባድ ችግር በአእምሯችንና በሌላው ዓለም አእምሮ ውስጥ እያለ ስለኢትዮጵያ ሥልጣኔ ማውራት ከአእምሮአችን ጋር ያታግለናል፡፡ በሌላ በኩል ሁናቴውን ለመረዳት አዳጋች የሚያደርገው ከ1966ቱ ድርቅ በፊት ኢትዮጵያ በዓለም ታሪክ የነበራት ቦታ እጅግ የተለየ ነበር። ኢትዮጵያ በዓለም ዘንድ የታወቀችው የ3ሺህ ዘመናት ታሪክና ሥልጣኔ ያላት ሀገር እንደሆነች፣ ሥልጣኔ የተቆረቆረባት፣ ከአፍሪካ ውስጥ በነፃነቷ ኮርታ የምትኖር ሀገር እንደሆነች ነው። እስካሁን ድረስም ኢትዮጵያ የምትታወቀው በዚሁ በሚያኮራ ታሪክ ነው። አሁን ያለው ታሪክ ደግሞ የዚህ ተቃራኒ ቢሆንም ይህ ረጅም ጊዜ ኢትዮጵያ ውስጥ እንዴት እንዳለፈ ባንድ በኩል ማጥናቱ ለአእምሯችን እጅግ የሚያጓጓ ርእስ ነው፡፡

ባለፈው ምዕራፍ የምዕራባውያንንና በተለይም የአሜሪካንን የሥልጣኔ ሂደት ለመረዳት ስንሞክር ከ 300 ዓመታት ያልበለጠ ታሪክ ያላት አሜሪካ በዚህ ባጭር ጊዜ ውስጥ የዘመኑ ታላላቅ መንግሥታት ከሚባሉት አንዷ መሆኗንና ከፍተኛ የሳይንስና የቴክኖሎጂ ደረጃ ላይ መድረሷን ስናነፃጽር

ደረጃ ይንከባከቡታል። ከዚህ ተነስተን እዚህ ደርሰናል ለማለት ታሪክና ባህል መኩሪያቸው ነው።

ባለፈው ምዕራፍ እንደተመለከትነው በምዕራባውያን ሥልጣኔ ዘንድ ከምንም ተነስቶ ትልቅ ደረጃ ላይ መድረስ መቻል ከፍተኛ ቁም ነገር መሆኑን ይገነዘባሉ። በመሆኑም ታሪካቸው አይረሳም፣ አይወድቅም። ዛሬ በምዕራባውያን ሀገሮች የጥንት ቅርስ ማስቀመጫ ሙዝየም ራሱን የቻለ ትልቅ ኢንስቲዩት ነው፡፡ ዛሬ በአንዲት ትንሽ የአሜሪካ የመንደር ከተማ እንኳን ሳይቀር የመንደሩን ታሪካዊ ቅርስ የሚያሳይ ሙዚየም ይኖራል። ከተማዋ እንዴት እንደተቆረቆረች ሕዝቡ ምን ይሠራ እንደነበር ልብሱ መጣሪያው ሳይቀር ዘወግ በማዕረግ ተቀምጦ ይታያል። ይህ የተጓዙበትንና የደረሱበትን ደረጃ ያመለክታል ። ታሪክ ህልውናቸው ስለሆነ ታሪክና ለተተኪው ትውልድ ለማስተላለፍ ተተኪው ትውልድ ደግሞ እንዲኮራ በራሱ እንዲተማመንና ለወደፊትም በታሪኩ ታሪክ ለመሥራት በራሱ የተሻለ ለመፍጠር እንዲነቃቃ ስነ ልቦናዊ ጉጉት ያሳድርበታል፡፡

ዛሬ በምዕራባውያን ዘንድ የጥንት ቅርስ እንደ አልማዝ የሚቆጠር ነው። ይህ አካሄድ በራስ መኩራትን በራስ መተማመንን የሚያጠነክር ነው። በኛ በኩል ግን የጥንት አባቶቻችንና እናቶቻችን ያደራጁትን ቁሳቁስ በክብርና በማዕረግ በማስቀመጥ ፋንታ መሳቂያና መዘባበቻ እናደርገዋለን። እንግዲህ ለሥልጣኔ መዳከም አንዱ መንሥኤ ይህ ስነ-ልቦናዊ አስተሳሰብ ነው ለማለት ይቻላል። አባቶቻችንና እናቶቻችን በችሎታቸው ጊዜውና ሥልጣኔው በፈቀደው ደረጃ በሠሩትና በፈጠሩት የማንኮራ ከሆነ በምን እንደምንኮራ እንደምንችል ማሰብም ያስቸግራል። እያንዳንዱ ትውልድ ወደፊት ሊራመድ የሚችለው የሚሻሻለውና የሚያድገው ከታሪኩ ከቅርሱ ከወረሰው ተነስቶ ነው። እያንዳንዱ ትውልድ በየመቶ ዓመቱ የሚለካ ቢሆን እንኳን እያንዳንዱ ትውልድ ለሙዚየሙ የሚያበረክተው ለታሪክ የሚያስተላልፈው የታሪክ ቅርስ ያስፈልገዋል።

በምዕራባውያን ሥልጣኔ እንደምናየው እያንዳንዱ ዘመን የራሱን ቅርስ ያስተላልፋል። የሬዲዮ ዘመን ፣የቴሌቪዥን ዘመን፣ የቪዲዮ ዘመን፣ የኮምፒዩተር ዘመን፣ የዲቪዲ ዘመን በማለት እያንዳንዱ ትውልድ የራሱን አስተዋጽኦ ያደርጋል። በዚህ ረገድ እያንዳንዱ ትውልድ ለሀገሩ ሥልጣኔ ያደረገውን አስተዋጽኦ በቀላሉ መገንዘብ ይቻላል። እንዲያውም ባሁኑ ወቅት የምዕራባውያን ሥልጣኔ የሚለካው በመቶ ዓመታት ሳይሆን በአሥር ዓመት ልዩነት እየሆነ መጥቷል፡፡ በየአሥር ዓመቱ የሚደረገው የሥልጣኔ እመርታ እጅግ አስገራሚ እየሆነ መጥቷል በትራንስፖርት ሥልጣኔም በኩል እንዲሁ በፈረስ፣ በጋሪ፣ በባቡር፣ በመኪና፣ በአውሮፕላን፣ በጀት፣ በሱፐር ሶኒክ፣ በጠፈር መንኰራኩር፣ በሽትል በተለያየ ዘርፍ የምዕራባውያን ሥልጣኔ በሙዚየም በሥርዓት እየተቀመጠ ነው።

ሥልጣኔ ከትውልድ ወደ ትውልድ እየተላለፈ የሚለካ ሲሆን አንዱ ትውልድ ከሌላው ትውልድ ጋር ሲወዳደር ማየት እጅግ የሚያስገርም ነው፡፡ እንግዲህ የኢትዮጵያ የሥልጣኔ ታሪክ ከትውልድ ትውልድ እየለያየን ብንመለከተው ከሁለተኛው ያለም ጦርነት በኋላ ወይም በኢትዮጵያውያን አባባል ከጣሊያን ወረራ በኋላ በግልጽ እየታየ የመጣው አዲስ ትውልድ በምዕራባውያን ሥልጣኔ ሙሉ በሙሉ በመነከር ከሀገሩ ነባራዊ ሁኔቴ እየሸሸ የመጣ ይመስላል። ቀደም ሲል እንደገለጽነው ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ትምህርት መቅሰም ተገቢ ቢሆንም ከሀገራችን ተጨባጭ ሁኔቴ ጋር በማዛመድ ለሀገራችን የሚበጅ ሥልጣኔን እስካልቀየስን ድረስ መሠረታዊ ለውጥ ልናመጣ አንችልም፡፡ የምዕራባውያንን ሥልጣኔ በጅምላ ከተቀበልን ለዘላለም ሽቀጣ ሸቀጥ ማራገፊያ ሆነን እንቀራለን። የምዕራባውያንን ሥልጣኔ ተመልክተን ኢትዮጵያ በሥልጣኔ እንድትራመድ ምን ማድረግ አለብን የሚለውን መሠረታዊ ጥያቄ ማንሳት ይኖርብናል፡፡

የምዕራባውያንን የሥልጣኔ ሂደት በገለጽንበት ምዕራፍ ውስጥ እንደተወያየንበት የምዕራባውያን ሥልጣኔ ቁልፍ የሆነው የኢንዱስትሪ እንቅስቃሴ እንደሆነ ለመገንዘብ ችለናል። የኢትዮጵያን ታሪክ ከሥልጣኔ

እንፃ
እሌ
እካሂ
ዘመ
በማ
ኢን
በሀገ
የኢ
አይ፡

በመ
ሆስገ
እንቅ
ዓመ
እንደ
እስካ
ባጤ
እልክ
አጀገ
እው
ቴዎ
ሀገር
አስሰ

ጥሩ
ሥል
ቴዎ

ቴዎድሮስን መርሐ ግብር የተከተለ ይመስላል፡፡ አፄ ቴዎድሮስ በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ ተደርጎ ያልታየ ከፍተኛ የሀገር ኩራት የሀገር ፍቅር ያለው ተግባር የፈጸሙ ታላቅ ኢትዮጵያዊ ናቸው፡፡

ሁለተኛው የዓለም ጦርነት የዓለምን ታሪክ እንዴት እንደለወጠው በተደጋጋሚ እንስተን የተወያየንበት ነጥብ ነው። ጃፓን እንዴት ሰለጠነች የሚለውን የከበደ ሚካኤልን ክላሲክ መጽሐፍ ደጋግሜ አንብቤ እንደተረዳሁት ጃፖን በሥልጣኔ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ልትደርስ የቻለችው የጃፖን ሕዝብ በሀገሩ ከፍተኛ ኩራትና ከፍተኛ ፍቅር ያለው በመሆኑ ነው። የጃፖን ሕዝብ ጃፖንን በዓለም ለማሳወቅ ከፍተኛ መሥዋዕትነት ለመክፈል ቆርጦ የተዘጋጀ ሕዝብ ነው። በጃፓን ሕዝብ ስነ ልቡናዊ አመለካከት ሥልጣኔ ማለት ሀገርን አሳልፎ ለሌላው መስጠት ሳይሆን ሀገርን ማስከበሪያና ሀገርን ማሳወቂያ ነው። ይህ ከፍተኛ ስነ ልቡናዊ ኃይል ነው። ሀገርን ታላቅ ደረጃ ለማድረስ ሀገርን በዓለም ለማሳወቅ የሚቻለው ከፍተኛ የሀገር ስሜትና የሀገር መውደድ ሲፈጠር ነው። በዚህ ግንዛቤ መሠረት ሥልጣኔን ለመገንባት ከፍተኛ ቆራጥነትን ከፍተኛ የሀገር ፍቅርን ይጠይቃል። ጃፓንም የሰለጠነችው በዚህ ልዩ በሆነ የቆራጥነት ባሕርይ በሕዝቡ ዘንድ ጎልቶ በመታየቱ ነው።

ቀደም ሲል የገለጽነው የአፄ ቴዎድሮስ ስነ-ልቡናዊ ባሕርይ በኢትዮጵያ ታሪክ ለረጅም ዘመናት በአፄ ዮሐንስ በአፄ ምኒሊክ በጉልህ ሲታይ የነበረ ነው፡፡ በተለይም በአፄ ምኒሊክ ጊዜ ኢትዮጵያ ከውጭ የሥልጣኔ ኃይል ነፃ በመሆን በራሷ ለመቋቋም ለዓለም ሕዝብ ያስመሰከረችበት ጊዜ ነበር፡፡ የአድዋ ድል በሀገር መኩራት በራስ መተማመንን ለዓለም ሕዝብ አስመስክሯል። የወጋ ቢረሳ የተወጋ አይረሳም እንደሚባለው የአድዋን ቂም ለመበቀል። ፋሽሽት ኢጣልያ በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ዋዜማ ላይ ብትወረንም ከቴዎድሮስ፣ ከዮሐንስና፣ ከምኒሊክ በወረስነው ወኔ ድል ለማድረግ በቅተናል። ይህ ጠንካራ ስነ ልቡናዊ የታሪክ ቅርስ ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ መልኩን እየለወጠና እየቀዘቀዘ የመጣ ይመስላል፡፡

ሁለተኛው የዓለም ጦርነት የዓለምን ታሪክ ለውጦታል ስንል ምዕራባውያን ከታላቁ እስክንድርና ከጥንቱ የሮም መንግሥት ጀምሮ ዓለምን በቁጥጥራቸው ስር ለማድረግ ለረጅም ጊዜ ሲመኙት የነበረውን ምኞታቸውን ዕውን አድርጎታል በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ዓለምን በቁጥጥር ስር ለማድረግ ምዕራባውያን ከጥንት ጀምሮ ሲመኙት የነበረ ነው፡፡ በሁለተኛው የዓለም ጦርነትም አሸናፊ በመሆናቸው ግዛታቸውን አስፋፍተዋል፡፡ ኢትዮጵያ ለቅኝ ግዛት ባትመቻቸውም ሕዝቡን ግን የአእምሮ ቅኝ ግዛት ለማድረግ ዕድሉን ፈጥሮላቸዋል። የሁለተኛው የዓለም ጦርነት አዲስ ዓለም ፈጥሮአል። ይህም አዲስ የስነ-ልቦና አገዛዝ ሊፈጥር ችሏል። የምዕራባውያን የሆነ ውጤት ሁሉ የበላይነትን እያስገኘ ሌላው ዓለም የኢንዱስትሪ ጥሬ ዕቃ አቅራቢና የምዕራባውያን ሸቀጥ ማራገፊያ ሆኖ እናየዋለን።

የኢትዮጵያ ሕዝብ አስተሳሰብና ፍልስፍና ወደ ምዕራባውያን እያጋደለ መጣ። በሁለተኛው ዓለም ጦርነት ሙሶሎኒ ከተመታ በኋላ እንግሊዞች በኢትዮጵያ አስተዳደር ውስጥ ቁልፍ ቁልፍ ቦታ መያዝ ጀመሩ፡፡ የትምህርቱም ሥርዓት፣ የመንግሥቱ አስተዳደር የእንግሊዝን መስመር እየያዘ መጣ። ቀስ በቀስ የውጭ ትምህርት እየገነነ የሀገር ውስጥ ትምህርት ሥርዓቱ እየተለወጠ ሄደ። የመጀመሪያው ዩኒቨርስቲም በኢትዮጵያ ሲከፈት ሙሉ በሙሉ በውጭ ምሁራን ቁጥጥር ስር ዋለ። መሠረታዊ ዓላማው ኢትዮጵያን በሳይንስና በቴክኖሎጂ አጐልብቶ ወደ አዲስ የሥልጣኔ ጐዳና ለማስገባት ሳይሆን በውጭ ርዳታ ላይ እንድታተኩር የሚገፋፋ ሁናቴ ነበር።

የወጣቱም ዓላማ ቀስ በቀስ እየተለወጠ መጣ። ወጣቱ ገጠሩንም እየተወ የምዕራባውያን ብልጭልጭታ ዕቃ ወደሚታይበት ከተማ መግባትና ለውጭ የኑሮፈሊጥ መገዛት ጀመረ። ዕድሉ አጋጥሞት ዩኒቨርስቲ የገባ ሁሉ የሚታየው ሀገሩን በሥልጣኔ ለማዳበር ሳይሆን የምዕራባውያን ፍልስፍናና ሥልጣኔ ተከፋይ ለመሆን ነበር። ልንረዳው ያልቻልነው ትልቁ ምሥጢር

እንደ ጃፓን ራስን ወደመቻል ማተኮር ሳይሆን ሙሉ በሙሉ በምዕራባውያን የአኗኗር ስልት ለመግባት ነበር።

የጃፓኖች የሥልጣኔ አካሄድ ብልህነትን ይጠይቃል። የጃፓኖች ሥልጣኔ ራስን በመቻል ላይ የተመሠረተ ሲሆን የሌላው ዓለም ግን ሙሉ በሙሉ በምዕራባውያን ሥልጣኔ መዳራትንና ዳንኪራ መርገጥን ነው የመረጠው። ጃፓን የተከተለችውን የሥልጣኔ ጎዳና የተከተለ የዓለም ክፍል እጅግ በጣም ጥቂት ነው። ቻይና በአሁኑ ወቅት የጃፓንን መሰል እንቅስቃሴ እያሳየች ይመስላል። ኮርያም እንደዚሁ ይሄንን አዝማሚያ የተከተለች ይመስላል። ሥልጣኔ ብልህነትና ትልቅ የፈጠራ ችሎታን ይጠይቃል። ጃፓኖች ከአውሮፓውያን ሥልጣኔ ቀደም ሲል በመርከብ ሥራ ላይ የተሰማሩ ስለነበረ የፈጠራ ልምድ ነበራቸው።

በኢትዮጵያ እንዳየነው ከምዕራባውያን ሥልጣኔ ጋር ከፉኛ ስለተቆራኘን በራሳችን የፈጠራ ችሎታ ለመራመድ አልቻልንም። የሥልጣኔ ዓላማ ዞሮ ዞሮ ከጥገኝነት አልፎ ራስን መቻል መሆኑን እስካልተገነዘብን ድረስ በውጭ ሥልጣኔ መገዛታችን የማይቀር ነው። የምዕራባውያን ሕዝቦች ፍልስፍና ራስን በራስ ነፃ ማውጣት ነው። ኢትዮጵያ ለረጅም ጊዜ ነፃነቷን ጠብቃ የኖረች ሀገር በመሆኗ በመጠኑም ቢሆን ኢትዮጵያ ራሷን ከውጭው የሥልጣኔ ዓለም አግልላ የኖረች አገር ናት። በርግጥ ከታሪክ እንደምንረዳው ኢትዮጵያ ከጥንት ጀምሮ በተለያዩ በቅመማ ቅመም የሽቱና በጌጣጌጥ ንግድ ከውጭው ዓለም ጋር ሰፊ ግንኙነት ቢኖራትም እንዳሁኑ ሥልጣኔ በዓለም ላይ የተንሰራፋበት ባለመሆኑ ኢትዮጵያ ሥልጣኔን ከሌላው ዓለም መቅሰም አልቻለችም ነበር።

የቅርብ የአፍሪካን ታሪክ ስንመለከት አፍሪካ በምዕራባውያን ቅኝ ግዛት ሥር በነበረበት ጊዜ ኢትዮጵያ ራሷን አግልላ ለብቻዋ ከዓለም ሕዝብ ተለይታ የምትኖር ነበረች። ይህ ከሌላው ዓለም ተገልሎ መኖር ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ ያከተመ ይመስላል። በአውሮፓ የኢንዱስትሪ

መስፋፋት ምክንያት ቀስ በቀስ የምዕራባውያን የኑሮ ደረጃ እየተሻሻለ መምጣት ጀመረ። የምዕራባውያን በኢንዱስትሪ መስፋፋት ሦስተኛው ዓለምን እየፈጠረ መጣ። ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ ኃያላን መንግሥታት የሚባሉትም በሁለት ካምፖች በመከፈል የየራሳቸውን ግዛት/ ተጽእኗቸውን ለማስፋፋት የሦስተኛው ዓለም ሀገሮችን ከፋፍለው መያዝ ጀመሩ ። ለትምህርትና ለሥልጠና በሚል ሰበብ የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ ወደነዚህ ኃያላን መንግሥታት ሀገሮችም መጉረፍ ጀመረ።

የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ አጠቃላይ የኑሮ ደረጃ ከምዕራባውያን ሕዝቦች ጋር ሲነጻጸር ሰማይና መሬት ስለሆነ የሦስተኛው ዓለም ሕዝቦች ምርጫቸው እየጠበበ መጣ። በታዳጊ አገር ያለ ሕዝብ ኑሮውን ለማሻሻል ከገጠር ወደ ከተማ እንደሚጎርፍ ሁሉ በተመሳሳይ ሁኔታ የሦስተኛው ዓለም ሕዝብ ወደ ምዕራባውያን ሀገሮች መጉረፍ ጀመረ። በተለይ በመጨረሻው የአፄ ኃይለሥላሴ ዘመነ መንግሥት ጀምሮ እስካሁን ድረስ ይህ አዝማሚያ መቆሚያ አላገኘም። ለኑሮ የተሻለ ዕድል ለመፍጠር ጉዞው አሁንም እንደቀጠለ ነው። ይህንንም ለመረዳት ሩቅ ሳንሄድ ኢትዮጵያ በዓለም የታወቀችበትን የቡና ኢንዱስትሪ እንኳን ለመለወጥ የተንሳሳንበት ጊዜ አልነበረም።

የኢንዱስትሪ እንቅስቃሴን ከፍተኛ የሀገር አጀንዳ አድርገን ከምዕራባውያን እጅ ለመላቀቅና ራሳችንን ለመቻል የተወሰዱ የኢንዱስትሪ እንቅስቃሴዎች ጎልተው የታዩበት የታሪክ ወቅት የለም። የሕዝቡ ጉጉት ሥልጣኔን ለማስፋፋት ሳይሆን የምዕራባውያንን ፍሬ ለማግኘትና የምዕራባውያንን አኗኗር ለመቅመስ ነበር። እንግዲህ ይሄንን አደገኛ አዝማሚያ ለመቀየርና በሥልጣኔ መንገድ ለመራመድ እንደ ጃፓን የራሳችንን ሥልጣኔ ለመመሥረት ምን እንደሚያስፈልገንና ይህም አዝማሚያ ወዴት እንደሚያደርሰን በጥሞና መገምገም ይኖርብናል። የምዕራባውያን ሥልጣኔ ብቻ የት እንዳደረሰን ውጤቱን አይተነዋል። ኢትዮጵያ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ነፃነቷን እንድትቀዳጅ ምን መደረግ ይኖርባታል የሚለውን ጥያቄ ማንሳት

አለብን
መረዳ
መጠቀ
ደግሞ

በቴክና
የሚያ
ወደሀገ
ሥል
አስተ
የሥል
ትራን
ከፍተ
የሚቆ
በጃፓ
ያለው
በኢት

ባህል፣
ውስጥ
ራሳቸ
ጥረት
በየሰለ
ከፍተ
የመረ
ሕዝብ
የአስ

ሃብትና ንብረት ሳይሆን ይህ ትውልድ የሚለካው ለተተኪው ትውልድ በሚያደርገው አስተዋጽኦ ብቻ ነው፡፡ እኛ ኢትዮጵያውያን መለካት ያለብን በሌሎች ሥራና ሥልጣኔ መደነቅና ማድነቅ ሳይሆን ራሳችን በምንሠራው የሥራ ውጤት መሆን አለበት። ዓለም የደረሰበትን ደረጃ በቦታው ተገኝቶ ማየትና ጥበብን መቅሰም ራሱን የቻለ ታላቅ ዕውቀት ነው። በዛው ቀልጦ መቅረት ግን ታላቅ ውድቀት ነው።

የአእምሮ መሟጠጥ ወይም brain drain እየተባለ በሚታወቀው ዘዴ ከሦስተኛው ዓለም ለትምህርት የሚመጡ አዋቂዎችና ምሁራን እዝሁ በመቅረታቸው ሦስተኛውን ዓለም ምሁር አልባ አድርጎታል፡፡ ሀገር የምትለማው ሥልጣኔ የሚዳብረው እያንዳንዱ ትውልድ በሚያደርገው አስተዋጽኦ ነው፡፡ ይህ አሁን ያለው የሦስተኛው ዓለም ትውልድ ለሀገሩ የሚያደርገው አስተዋጽኦ አጠያያቂ ነው። ይህ አዲሱ ትውልድ በራስ ወዳድነት የሚኮራ ትውልድ ከሆነ ለሀገሩ የሚያደርገው ለሀገሩ ሥልጣኔ የሚያበረክተው አስተዋጽኦ የተወሰነ ይሆናል። በሀገራችን ከጣሊያን ወረራ በኋላ የተወለደው አዲሱ ትውልድ ለሀገሩ ምን አስተዋጽኦ እንዳደረገ የሚያወያይና የሚያከራክር ጉዳይ ነው፡፡ ራስ ወዳድነት ከሀገር ዕድገት ጋር የሚጣጣም ከሀገር ግንባታ ጋር የሚሄድ አይደለም። አዲሱ ትውልድ የራሱን ኑሮ ብቻ ለማሻሻል የሚሽቀዳደም ከሆነና ዓላማው እንደ ጃፓን ሕዝብ በሀገር ፍቅር ላይ የተመሠረተ ካልሆነ ወደ ሥልጣኔ ሊያራምደን አይችልም።

የጃፓን ኅብረተሰብ እዚህ ከፍተኛ ደረጃ ላይ ሲደርስ የቻለው ከራስ ወዳድነት በሽታ የተላቀቀ ሕዝብ በመሆኑ ነው። ለሀገራቸው ታላቅነት ለሀገራቸው ሥልጣኔ ትልቅ መስዋእትነት ከመክፈል ወደኋላ አላሉም። እያንዳንዱ የከበርቴ ዝርያም የሚጣጣረው ገንዘብ ለመሰብሰብ ሳይሆን ጃፓንን ታላቅ ለማድረግ ነው፡፡ የሚያስደስታቸውና የሚያረካቸው ጃፓን ከዓለም አንደኛ መሆኗ ነው። የጃፓን ኅብረተሰብ ታሪክና የሕዝቡ ባሕርይ እጅግ የተለየ ነው። የሥልጣኔ የዕድገት የብልጽግና ምልክት ማለት ይህ ነው፡፡ በጥቅም ላይ የተመሠረተ ጭፍን ራስ ወዳድነት ዘላቂነት የለውም። በራስ

ወዳድነት ሀገር ስለማይገነባ እያንዳንዱ ትውልድ ለሀገሩ ሥልጣኔ ለሀገሩ መሻሻል የሚያደርገው አስተዋጽኦ ምን እንደሆነ መመርመር ይኖርበታል። ኢትዮጵያም ልታድግ የምትችለው በልጆቿ ጥረት፡ በልጆቿ ፍላጐት፡ በልጆቿ ድካም እንጂ ከውጭ በሚገኝ ርዳታ አይደለም፡፡ አንድ ሀገር ሊበለፅግ የሚችለው ለሀገሩ በጐ በሚያስብና ለመሥራትም በሚፍጨረጨር ዕውነተኛ ዜጋ መሆኑ አጠያያቂ አይሆንም። በተለምዶ አባባል የሰው እጅ ከማየት አድነኝ እንደሚባለው ሥልጣኔ ይህን ራስን የመቻል ክብር እንድንጎናጸፍ ያደርገናል። የኢትዮጵያም የዕድገት ሥልጣኔ በዚህ ላይ የተመሠረተ መሆን አለበት።